

Strategie prevence kriminality Jihomoravského kraje na období 2009-2011

Krajský úřad Jihomoravského kraje
Odbor školství

<u>Obsah</u>	2
<u>Úvod</u>	5
<u>ANALÝZA</u>	
<u>I. Analýza kriminality - koncepce, návrhy, opatření</u>	8
<u>I.1 Porovnání Jihomoravského kraje a ČR</u>	8
I.1.1 Majetková kriminalita	10
I.1.2 Ostatní trestná činnost	12
I.1.3 Násilná trestná činnost	12
I.1.4 Pachatelé trestných činů	13
I.1.5 Oběti trestných činů	14
<u>I.2 Zatíženost jednotlivých okresů</u>	15
I.2.1 Hospodářská kriminalita	17
I.2.2 Pachatelé trestných činů v rámci OŘ	18
<u>I.3 Rozbor na území jednotlivých OOP</u>	18
I.3.1 OŘ Blansko	18
I.3.2 MŘBrno	19
I.3.3 OŘ Brno-venkov	19
I.3.4 OŘ Břeclav	20
I.3.5 OŘ Hodonín	21
I.3.6 OŘ Vyškov	22
I.3.7 OŘ Znojmo	23
<u>II. Sociálně demografická charakteristika Jihomoravského kraje</u>	24
<u>II.1 Obyvatelstvo Jihomoravského kraje - základní údaje</u>	24
<u>II.2 Demografický vývoj v Jihomoravském kraji v 1. až 3. čtvrtletí 2007</u>	26
<u>II.3 Struktura vzdělanostní úrovně obyvatelstva Jihomoravského kraje</u>	28
<u>II.4 Míra nezaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. prosinci 2007</u>	28
II.4.1 Absolventi a jejich uplatnění na trhu práce	31
<u>II.5 Územní srovnání - vybrané ukazatele podle okresů Jihomoravského kraje</u>	32
II.5.1 Okres Blansko	34
II.5.2 Okres Brno-město	35
II.5.3 Okres Brno-venkov	36
II.5.4 Okres Břeclav	37
II.5.5 Okres Hodonín	38
II.5.6 Okres Vyškov	38
II.5.7 Okres Znojmo	49
<u>II.6 Informace o sociálně vyloučených lokalitách a sociálně a kulturně znevýhodněných skupinách obyvatelstva</u>	40
<u>III. Institucionální analýza</u>	43
<u>III.1 Veřejná správa</u>	43
III.1.1 Kurátoři pro mládež	43
III.1.2 Sociální kurátoři	44
III.1.3 Oddělení prevence a volnočasových aktivit	45

III.2 Školy a školská zařízení	46
III.2.1 Výchovné ústavy	48
III.2.2 Diagnostické ústavy	49
III.2.3 Pedagogicko - psychologické poradny	49
III.2.4 Střediska výchovné péče	50
III.2.5 Domy dětí a mládeže a střediska volného času	50
III.2.6 Školní družiny a kluby	51
III.3 Vazební věznice a věznice na území Jihomoravského kraje	52
III.3.1 Vazební věznice Brno	52
III.3.2 Věznice Břeclav	53
III.3.3 Věznice Kuřim	53
III.3.4 Věznice Rapotice	53
III.3.5 Věznice Znojmo	54
III.4 Služby sociální prevence	54
III.4.1 Azylové domy	54
III.4.2 Domy na půl cesty	55
III.4.3 Noclehárny	56
III.4.4 Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	56
III.4.5 Terapeutické komunity	57
III.4.6 Telefonická krizová pomoc	57
III.4.7 Kontaktní centra	58
III.4.8 Krizová pomoc	59
III.4.9 Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	59
III.4.10 Terénní programy	60
III.4.11 Intervenční centra	61
III.4.12 Subjekty poskytující pomoc obětem trestné činnosti	61
III.5 Probační a mediační služba České republiky	62
III.6 Nestátní neziskové organizace	63
III.7 Nejvýznamnější instituce v Jihomoravském kraji, které poskytují možnosti zájmové nebo sportovní činnosti dětem a mládeži	63
III.8 Policie ČR	64
III.8.1 Preventivně informační skupiny Policie ČR	64
III.9 Městské policie a jejich preventivní aktivity	66
III.9.1 Mobilní poradenské centrum	67
III.9.2 Senior akademie	67
III.10 Komise a pracovní skupiny prevence kriminality	68
III.10.1 Pracovní skupina prevence kriminality Jihomoravského kraje	69
<u>IV. Informace o sociologických výzkumech, šetřeních, anketách apod. týkajících se oblasti prevence kriminality na území Jihomoravského kraje</u>	71
IV.1 Výzkum veřejného mínění k problematice prevence kriminality - 2006	72
IV.2 Sociologické šetření vnímání pocitu bezpečí ve městech zapojených do městské úrovně prevence kriminality	76
<u>V. Přehled preventivních projektů a výše finančních prostředků vynaložených na jejich realizaci ve městech a obcích Jihomoravského kraje</u>	77
V.1 Systém prevence kriminality v České republice	77
V.2 Finanční zajištění aktivit v oblasti prevence kriminality z rozpočtu Jihomoravského kraje	80

KONCEPCE

<u>I. Východiska</u>	82
I.1 SWOT analýza - faktory ovlivňující oblast prevence kriminality na území Jihomoravského kraje	82
<u>II. Definování priorit koncepce</u>	85
II.1 Priority	85
II.2 Hlavní a specifické cíle	86
II.3 Cílové skupiny	87
II.4 Trestné činy a delikventní jednání	87
II.5 Nastavený systém prevence kriminality v Jihomoravském kraji	87
II.6 Účinná preventivní opatření	88
<u>III. Návrhy řešení problémů</u>	88
III.1 Akční plán - konkretizace cílů a opatření pro jednotlivé oblasti	89
III.1.1 Efektivní prevence kriminality v Jihomoravském kraji	89
III.1.2 Informování veřejnosti o míře kriminality v kraji a o realizovaných opatřeních	90
III.1.3 Efektivní koordinace aktivit a subjektů zapojených do preventivních aktivit v Jihomoravském kraji	91
III.1.4 Zvyšování odborné úrovně poskytovatelů služeb v oblasti prevence kriminality	92
<u>IV. Způsob vyhodnocení</u>	93
<u>V. Aktéři a jejich role</u>	94
V.1 Policie ČR	94
V.2 Pracovní skupina prevence Kriminality Jihomoravského kraje	94
V.3 Metodik prevence kriminality	95
V.4 Obce	95
V.5 Nestátní neziskové organizace	96
V.6 Komerční sektor	96
V.7 Veřejnost	96
<u>VI. Dlouhodobá udržitelnost tématu prevence kriminality na úrovni kraje</u>	97
<u>VII. Dodatky</u>	98
VII.1 Použité zdroje	98
VII.2 Seznam zkratk	98
VII.3 Seznam tabulek	99
VII.4 Seznam grafů	101
VII.5 Seznam příloh	101

Úvod

Kriminalita je problémem, který se dotýká každého občana. Každý z nás si uvědomuje určitou pravděpodobnost vzniku situace, v níž se může stát obětí popřípadě svědkem trestného činu. Průzkumy vnímání pocitu bezpečí občany, provedené v některých městech Jihomoravského kraje, svědčí o tom, že nejčastěji se lidé obávají různých typů krádeží. To zcela koresponduje i s informacemi Policie ČR, podle kterých právě majetková kriminalita představuje největší objem páchané trestné činnosti.

Prevence kriminality jako pojem nebyla doposud jednoznačně definována a její definice se různí. Dle MV ČR prevence kriminality zahrnuje soubor nerepresivních opatření, tedy veškeré aktivity vyvíjené státními, veřejnoprávními i soukromoprávními subjekty směřující k předcházení páchaní kriminality a snižování obav z ní. Patří sem opatření, jejichž cílem či důsledkem je zmenšování rozsahu a závažnosti kriminality a jejích následků, ať již prostřednictvím omezení kriminogenních příležitostí, nebo působením na potenciální pachatele a oběti trestných činů.

Oblast prevence je vymezena několika právními normami. Nejširší rámec prevence kriminality je vymezen zákonem č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky a Ústavním zákonem č. 23/1991 Sb., kterým se uvozuje Listina základních práv a svobod.

Dalším vymezením pro prevenci kriminality je Trestní řád, kde v Hlavě první, § 1 Obecných ustanovení je uvedeno, že trestní „Řízení musí působit k upevňování zákonnosti, k předcházení a zamezování trestné činnosti, k výchově občanů v duchu důsledného zachovávání zákonů a pravidel občanského soužití i čestného plnění povinností ke státu a společnosti“. V § 158 odst. 2 téhož zákona je konstatováno, že „Vyšetřovatel a policejní orgán jsou povinni učinit všechna potřebná opatření k odhalení trestných činů a zjištění jejich pachatelů, jsou povinni činit též nezbytná opatření k předcházení trestné činnosti“.

Další právní normou, která se problematiky prevence dotýká, je zákon ČNR č. 283/1991 Sb. o Policii České republiky, v němž v § 47 odst. 3 je ustanovení, podle něhož „Policejní útvary upozorňují orgány a osoby uvedené v odst. 1 na skutečnosti, které se dotýkají jejich činnosti a mohou vést k ohrožení nebo porušení veřejného pořádku anebo ohrožení bezpečnosti osob nebo majetku“.

Prevence kriminality kraje je souhrn komplexních opatření přijímaných orgány veřejné správy na území kraje k zamezení vzniku trestné činnosti vymezené Trestním řádem a Trestním zákonem.

Prevence kriminality kraje je pak vymezena:

- Územím kraje;
- Trestnou činností, která může ovlivnit kraj;
- Zákonnými možnostmi, které má kraj k dispozici pro prevenci kriminality.

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), v platném znění, ustanovením § 1 odst. 4 říká: „Kraj pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů“.

Prevence kriminality představuje komplex opatření sociální prevence, situační prevence, včetně informování veřejnosti o možnostech ochrany před trestnou činností a pomoci obětem trestných činů. Cílem preventivní politiky je snížení míry a závažnosti trestné činnosti a zvýšení pocitu bezpečí občanů. Preventivní aktivity se uskutečňují na celostátním, regionálním i místním stupni a v každém tomto případě na primární, sekundární a terciární úrovni. Okruh subjektů preventivní politiky zahrnuje mimo orgány činné v trestním řízení – systém justice, policie, státní zastupitelství, soudy a vězeňství, i další instituce (např. nerepresivní orgány veřejné správy, zájmová sdružení občanů, církve, podnikatelské subjekty a jednotlivé občany). Objekty prevence kriminality jsou kriminogenní faktory (sociální prostředí, příčiny a podmínky kriminality), potenciální či skuteční pachatelé trestné činnosti a potenciální či skutečné oběti trestných činů.

Sociální prevence se snaží pozitivně působit na chování potencionálních pachatelů trestné činnosti a vyvolat žádoucí změnu v jejich sociálním prostředí (v rodině, škole, komunitě apod.). Zaměřuje se zejména na rizikové skupiny dětí a mládeže s již zaznamenanými kriminálními delikty, s výchovnými problémy, ze sociálně nevyhovujícího prostředí, bez sociálního zázemí (např. 18 letí opouštějící dětské domovy či výchovné ústavy), experimentující s drogou, sociálně handicapované skupiny jako jsou bezdomovci, drogově závislí, osoby provozující prostituci, osoby propuštěné z výkonu trestu odnětí svobody. Do okruhu sociální prevence jsou řazeny projekty nabízející sportovní aktivity, zájmové a vzdělávací aktivity, krizová a poradenská zařízení a také osvětová činnost.

Situační prevence staví na zkušenosti, že určité druhy kriminality se objevují v určité době, na určitých místech a za určitých okolností. Prostřednictvím opatření režimové, fyzické a technické ochrany se snaží kriminogenní podmínky minimalizovat. Nejeefektivněji působí při omezování majetkové trestné činnosti. Situační prevence je relativně levná, klade minimální nároky na personální a materiální zabezpečení a má rychlý a poměrně snadno statisticky měřitelný efekt. Její účinnost je podmíněna trváním přiměřených opatření. Mezi projekty situační prevence patří městské kamerové dohlížecí systémy, pulty centralizované ochrany, osvětlení, spojovací, výpočetní a další technické zařízení.

Prevence viktimmnosti a pomoc obětem trestných činů je založena na konceptech bezpečného chování, diferencovaného s ohledem na různé kriminální situace a psychickou připravenost ohrožených osob. V praxi se jedná o skupinové a individuální zdravotní, psychologické a právní poradenství, trénink v obranných strategiích a propagaci možnosti ochrany před trestnou činností.

Sociální a situační přístupy se vzájemně doplňují v primární, sekundární a terciární prevenci.

Primární prevence je orientovaná na celou společnost, její instituce a občany. Spočívá převážně v optimalizaci životních podmínek (zvláště sociálních a materiálních), v péči o náležitě fungování všech prosociálních aktivit, které vedou k vhodné socializaci jedinců a pozitivnímu rozvoji společnosti. Zahrnuje především výchovné, vzdělávací, volnočasové, osvětové a poradenské aktivity zaměřené zejména na nejširší veřejnost. Zvláštní pozornost je zaměřena na pozitivní ovlivňování dětí a mládeže (využívání volného času, možnosti sportovního vyžití). Těžiště primární prevence spočívá v rodinách, ve školách a školských zařízeních a v lokálních společenstvích.

Sekundární prevence je cíleně orientovaná na rizikové jedince a skupiny osob, u nichž je zvýšená pravděpodobnost, že se stanou pachateli nebo oběťmi trestné činnosti (specializovaná sociální péče), na společensky nežádoucí jevy (např. drogové a alkoholové závislosti, záškoláctví, gamblerství, vandalismus, interetnické konflikty, dlouhodobou nezaměstnanost) a příčiny kriminogenních situací.

Terciární prevence představuje resocializační opatření, jejichž objektem jsou ti, kteří již trestný čin spáchali. Zaměřuje se na lokality, které již byly kriminalitou zasaženy, a na osoby, které se již staly oběťmi trestných činů. Jejím cílem je udržet dosažené výsledky předchozích intervencí a rekonstrukce nefunkčního sociálního prostředí.

ANALÝZA

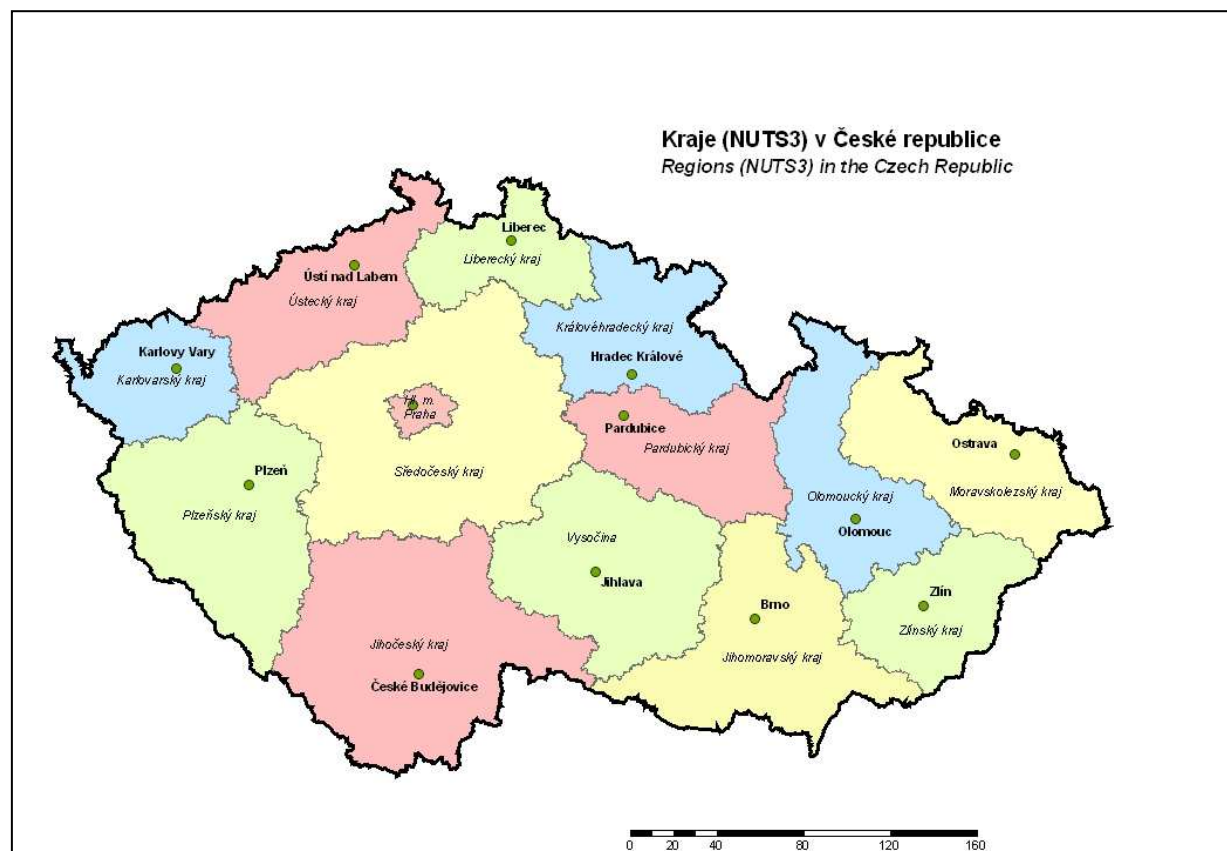
I. Analýza kriminality - koncepce, návrhy, opatření

Analýza kriminality byla zpracována na základě statistických údajů ze statistických výkazů Policie ČR, konkrétních poznatků a zkušeností Policie ČR a sociologických šetření vnímání pocitu bezpečí občanů. Na doporučení MV ČR byla analýza zpracována na úrovni kraj, okres a obvod.

I.1 Porovnání Jihomoravského kraje a ČR

Z pohledu VÚSC - kraje je analýza kriminality provedena v sedmi okresech, které jsou přilehlé k druhému největšímu městu ČR. V následném textu bude patrné, že geografická poloha a koncentrace obyvatelstva má velký vliv na složení kriminality.

Obyvatelé Jihomoravského kraje žijí v kraji, který svou kriminalitou uzavírá první polovinu krajů. Je to nejlepší výsledek, pokud přihlížíme pouze k regionům s vysokým počtem obyvatel.

Tabulka č. 1: Sestavení pořadí zatíženosti v krajích v roce 2007 a porovnání s rokem 2006

kraj	k 31.12. 2006	změna proti roku 2005	rok 2006	k 31.12. 2007	změna 06-07	rok 2006	rok 2007	změna 06-07 (index)	změna 06-07 (%)	pořadí dle indexu 2007
ČR	1028718	+66612	336266	357461	+21195	329,2	347,5	+18,3	+6,3	
PHA	1188812	+17555	89618	87319	-2299	765,5	734,5	-31,0	-2,6	1
STC	1175254	+31183	37188	43956	+6768	325,0	374,0	+49,0	+18,2	3
JČ	630006	+4294	16025	15834	-191	256,1	251,3	-4,7	1,2	9
PL	554537	+4919	13986	15421	+1435	254,5	278,1	+23,6	+10,3	8
KV	304602	+14	9492	10583	+1091	311,6	347,4	+35,8	+11,5	5
ÚST	823265	+1132	32837	34663	+1826	399,4	421,0	+21,6	+5,6	2
LB	430774	+3211	14778	16050	+1272	345,6	372,6	+27,0	+8,6	4
KH	549643	+2347	11557	13648	+2091	211,2	248,3	+37,1	+18,1	10
PA	507751	+2466	9587	10483	+896	189,7	206,4	+16,6	+9,3	12
VY	511645	-5508	8184	9612	+1428	158,2	187,9	+29,7	+17,4	13
JM	1132563	+9362	32042	33437	+1395	285,3	295,2	+9,9	+4,3	7
OL	639894	+4768	14092	15734	+1642	221,9	245,9	+24,0	+11,6	11
MS	1249290	-8264	36993	39729	+2736	294,2	296,1	+1,9	+7,4	6
ZL	589839	-867	9887	10992	+1105	167,4	186,4	+19,0	+11,2	14

Podíváme-li se krátce na trendy za poslední 4 roky, zjistíme pokles kriminality. Při bližším pohledu ale zjistíme, že „slibný pokles“ kriminality střídá nárůst v posledních 2 letech. Zde je jednou z hlavních příčin změna v posuzování nezákonného jednání za volantem - řízení motorového vozidla bez řidičského oprávnění a řízení pod vlivem alkoholu na trestný čin. I tak patří náš kraj v tomto ukazateli k nejlepším v ČR.

Tabulka č. 2: Vývoj kriminality ČR a kraje (VÚSC) v letech 2003-2007 - celková kriminalita

kraj	evidovaná celková TČ- abs. počet					meziroční odchylky v %				
	2003	2004	2005	2006	2007	03-04	04-05	05-06	06-07	03 - 07*
ČR	357740	351629	344060	336266	357461	-1,7	-2,1	-2,2	+6,3	-0,10
PHA	99119	97433	95731	89618	87319	-1,8	-1,7	-6,4	-2,6	-11,90
STC	38567	37776	37208	37188	43956	-2,0	-1,5	-0,1	+18,2	+13,97
JČ	15837	16494	16850	16025	15834	+4,1	+2,2	-3,8	1,2	-0,02
PL	16236	16935	15236	13986	15421	+4,3	-10,0	-8,2	+10,3	-5,02
KV	10609	10374	10107	9492	10583	-2,2	-2,6	-6,8	+11,5	-0,24
ÚST	30934	32375	32773	32837	34663	+4,7	+1,2	+0,2	+5,6	+12,05
LB	15667	15357	15074	14778	16050	-2,0	-2,0	-1,8	+8,6	+2,44
KH	12822	12692	11737	11557	13648	-1,0	-7,5	-1,5	+18,1	+6,44
PA	10540	10519	10288	9587	10483	-0,2	-2,2	-6,8	+9,3	-0,54
VY	8693	8526	7933	8184	9612	-1,9	-6,2	+2,4	+17,4	+10,57
JM	34463	32094	30923	32042	33437	-6,9	-3,6	+3,6	+4,3	-2,98
OL	15822	15352	14841	14092	15734	-3,0	-3,3	-5,1	+11,6	-0,56
MS	37391	35163	35145	36993	39729	-5,9	-0,1	+5,3	+7,4	+6,25
ZL	11040	10639	10181	9887	10992	-3,6	-4,3	-2,9	+11,2	-1,07

- Porovnání situace v roce 2003 a v roce 2007

V porovnání s údaji v ČR je Jihomoravský kraj v běžném průměru na počet obyvatel a jediným dynamickým faktorem je hospodářská kriminalita, která je oproti průměru zvýšena o 3 procentní body. Tato kriminalita však v celkové kriminalitě tvoří pouze 13 % podíl.

Tabulka č. 3: Porovnání ČR a Jihomoravského kraje

	ČR -počet	ČR - %	kraj - počet	kraj - %	odchylka kraj - ČR
celková TČ	357 461	100	33 347	100	
z toho:	/	/	/	/	/
majetková	228 266	63,80	20 284	60,83	-2,97
násilná + mravnostní	21 240	5,90	1 746	5,24	-0,66
ostatní kriminalita	18 795	5,20	1 843	5,53	0,33
zbývající kriminalita	51 061	14,30	5 083	15,24	0,94
hospodářská	37 981	10,60	4 456	13,36	2,76

Při bližším zhodnocení druhů kriminality zjistíme, že největším a nejpočetnějším druhem kriminality je tzv. kriminalita majetková. Majetková kriminalita je co do počtu největším problémem jak v Jihomoravském kraji, tak v České republice. Tento druh kriminality nejvíce obtěžuje občany a návštěvníky Jihomoravského kraje, přestože společenská nebezpečnost není nejvyšší.

I.1.1 Majetková kriminalita

Více jak 2/3 podíl na majetkové trestné činnosti tvoří krádeže, při kterých pachatelé nepřekonávají překážku k dokonání trestného činu. U těchto případů pachatelé využívají nedostatečného zabezpečení majetku a nepozornosti občanů. Při interpretaci těchto dat ale musíme vzít v úvahu, že do krádeží prostých se započítávají všechny krádeže věcí z aut a to i při zjevném použití násilí (např. rozbité boční okno či vytržený zámek dveří). V této oblasti je příležitost pro preventivní opatření, zvláště když si uvědomíme, že nezanedbatelná část této kriminality je latentního charakteru.

Při dalším bližším zkoumání statistických údajů zaujmou 2 čísla, která přesahují republikový průměr. Jedná se o krádeže kapesní a krádeže věcí z aut. Kapesní krádeže jsou především fenoménem ve velkých městech, v malých obcích se téměř nevyskytují. Souvisí to s vysokou koncentrací obyvatel. Ke kapesním krádežím dochází především v prostředcích a na zastávkách městské hromadné dopravy a v přeplněných nákupních centrech.

Krádeže věcí z aut už nelze v takové míře přičítat pozornosti obyvatel. I tak mnozí z nich trestnou činnost doslova „přitahují“. Při akcích na parkovištích obchodních domů policisté často zjišťují, že si řidiči pletou svá vozidla s trezorem. Někteří si to navíc uvědomují a nezřídka činí i kontraproduktivní opatření. Zloději se však kromě věcí v autech zaměřují i na vybavení (zejména autorádia). Hitem se v blízké budoucnosti stanou krádeže

satelitních navigací, které se již začínají masově rozšiřovat. Za krádežemi v jiných objektech se skrývají krádeže v restauračních zařízeních, krádeže v šatnách velkých firem a nákupních centrech.

Tabulka č. 4: Porovnání ČR a Jihomoravského kraje - majetková trestná činnost

	ČR - počet	ČR - %	kraj - počet	kraj - %	odchylka kraj - ČR
majetková celkem	228 266	100	20 284	100	
z toho:	/	/	/	/	/
krádeže vloupáním	54 925	24,10	4 570	22,53	-1,57
krádeže prosté	154 207	67,50	13 894	68,50	1,00
ostatní	19 134	8,40	1 820	8,97	0,57

Tabulka č. 5: Porovnání ČR a Jihomoravského kraje - majetková trestná činnost - krádeže prosté

	ČR - počet	ČR - %	kraj - počet	kraj - %	odchylka kraj - ČR
krádeže prosté celkem	154 207	100	13 894	100	
z toho:	/	/	/	/	/
kapesní	19 153	12,40	2 294	16,51	4,11
jiné na osobách	8 962	5,80	676	4,87	-0,93
motorová vozidla dvoustopá	19 501	12,60	1 089	7,84	-4,76
věci z aut	51 516	33,40	4 840	34,84	1,44
součástky z aut	5 829	3,80	320	2,30	-1,50
jízdní kola	5 395	3,50	458	3,30	-0,20
krádeže v bytech	4 259	2,70	391	2,81	0,11
v jiných objektech	25 705	13,70	2 735	19,68	5,98
ostatní	12 001	7,80	942	6,78	-1,02

U krádeží vloupáním přesahují republikové průměry krádeže vloupáním do rodinných domků, bytů i restaurací a hostinců. Proti tomuto druhu kriminality lze poměrně účinně bojovat hned několika prvky situační prevence (zabezpečení vstupu do objektu - dveře, okna, kamerové systémy, alarmy a napojení na pulty centrální ochrany a další jednoduchá opatření - zamykání vchodových dveří, sousedská ostražitost).

Tabulka č. 6: Porovnání ČR a Jihomoravského kraje - majetková trestná činnost - krádeže vloupáním

	ČR - počet	ČR - %	kraj - počet	kraj - %	odchylka kraj - ČR
krádeže vloupáním	54 925	100	4 570	100	
z toho:	/	/	/	/	/
do obchodů	3 404	6,20	241	5,27	-0,93
do restaurací a hostinců	2 310	4,20	214	4,68	0,48
do bytů	4 322	7,90	385	8,42	0,52
do chat	5 377	9,90	353	7,72	-2,18
do rodinných domků	4 841	8,80	541	11,84	3,04

I.1.2 Ostatní trestná činnost

Za povšimnutí stojí velmi vysoká čísla u sprejerství a to i v porovnání s celorepublikovým průměrem. V Brně je jednou z příčin vysoká koncentrace studentů.

Prevence kriminality u tohoto trestného činu může být:

- Zvyšování právního vědomí u nejmladších pachatelů (řada z nich dosud neví, že u sprejerství nezáleží na výši škody);
- Dále přichází do úvahy zvýšení počtu legálních ploch (ne vždy se ale osvědčuje, sprejerům chybí adrenalin);
- Kamerové systémy (zde hrozí vytlačení kriminality do oblastí, které nejsou monitorovány).

I.1.3 Násilná trestná činnost

Než se zaměříme na podrobnější rozbor kriminality na jednotlivých okresních ředitelstvích Policie ČR v rámci Jihomoravského kraje, vrátíme se ještě ke společensky nejnebezpečnějším TČ. Při pohledu na statistiky zjistíme, že oproti majetkové trestné činnosti

se u kriminality násilné jedná pouze o desetinu z celkového počtu, ale z pohledu preventivních projektů velmi těžce postihnutelem. Neustále se zvyšuje brutalita pachatelů.

Statisticky nejpočetnějšími případy jsou TČ loupeže, které v násilné kriminalitě tvoří 40 %, a tento jev souvisí nejenom se stále větším rozdílem v sociální situaci jednotlivých vrstev obyvatel, ale i větší penetrací finančních institucí a obchodních center a dalších obchodních aktivit.

Tabulka č. 7: Porovnání ČR a Jihomoravského kraje - násilná trestná činnost

	ČR - počet	ČR - %	kraj - počet	kraj - %	odchylka kraj - ČR
násilná	19 551	100	1 626	100	
z toho:	/	/	/	/	/
loupeže	4 668	23,80	348	21,40	-2,40
úmyslné ublížení na zdraví	6 175	31,60	445	27,37	-4,23
nebezpečné vyhrožování	1 930	9,90	178	10,95	1,05
vydírání	1 336	6,80	119	7,32	0,52
porušování dom. svobody	2 273	11,60	201	12,36	0,76

I.1.4 Pachatelé trestných činů

Policie na jižní Moravě pracovala s více jak 12 tisíci pachateli trestných činů (12 546), z nichž byla necelá 2 % pod hranicí trestní odpovědnosti. Tito pachatelé nebudou za svou trestnou činnost potrestáni. Téměř 5% ze zjištěných pachatelů spadá do kategorie mladistvých a za svá provinění jim hrozí poloviční trest. Při interpretaci těchto dat je třeba brát do úvahy i fakt, že zatímco struktura pachatelů u násilné trestné činnosti odpovídá s největší pravděpodobností realitě, u majetkové trestné činnosti může být zobrazena množstvím „neznámých“ pachatelů.

Tabulka č. 8: Pachatelé (včetně podílu nezletilých, mladistvých a recidivistů)

trestná činnost	celkem osob	nezletilí (do 15 let)	tj. %	mladiství (15-18)	tj. %	recidivisté	tj. %
násilná	1 194	40	3,35	81	6,78	439	36,77
mravnostní	79	7	8,86	6	7,59	30	37,97
krádeže vloupáním	692	75	10,84	90	13,01	315	45,52
krádeže prosté	2 077	69	3,32	172	8,28	1 271	61,19

ostatní	1 411	28	1,98	66	4,68	434	30,76
zbývající	4 268	13	0,30	118	2,76	1 578	36,97
hospodářská	2 599	3	0,12	18	0,69	655	25,20
celková TČ	12 546	249	1,98	583	4,65	4 910	39,14

I.1.5 Oběti trestných činů

Následující tabulka přehledně zaznamenává rozložení kriminality podle věku obětí. Největší podíl kriminality na nezletilých vykazují okresy Blansko a Znojmo, největší podíl obětí seniorů vidíme v okrese Břeclav. Zbylé dvě tabulky ukazují pouze kapesní krádeže a krádeže na osobách.

Tabulka č. 9: Rozložení kriminality podle věku obětí v okresech Jihomoravského kraje

kriminalita na osobách	procenta	BK	BM	BO	BV	HO	VY	ZN
do 15 let	4%	14%	3%	8%	5%	7%	7%	14%
od 15-18 let	5%	5%	5%	6%	7%	4%	8%	6%
nad 18 a do 60 let	78%	74%	79%	76%	72%	77%	71%	69%
nad 60 let	13%	8%	13%	11%	16%	12%	14%	12%

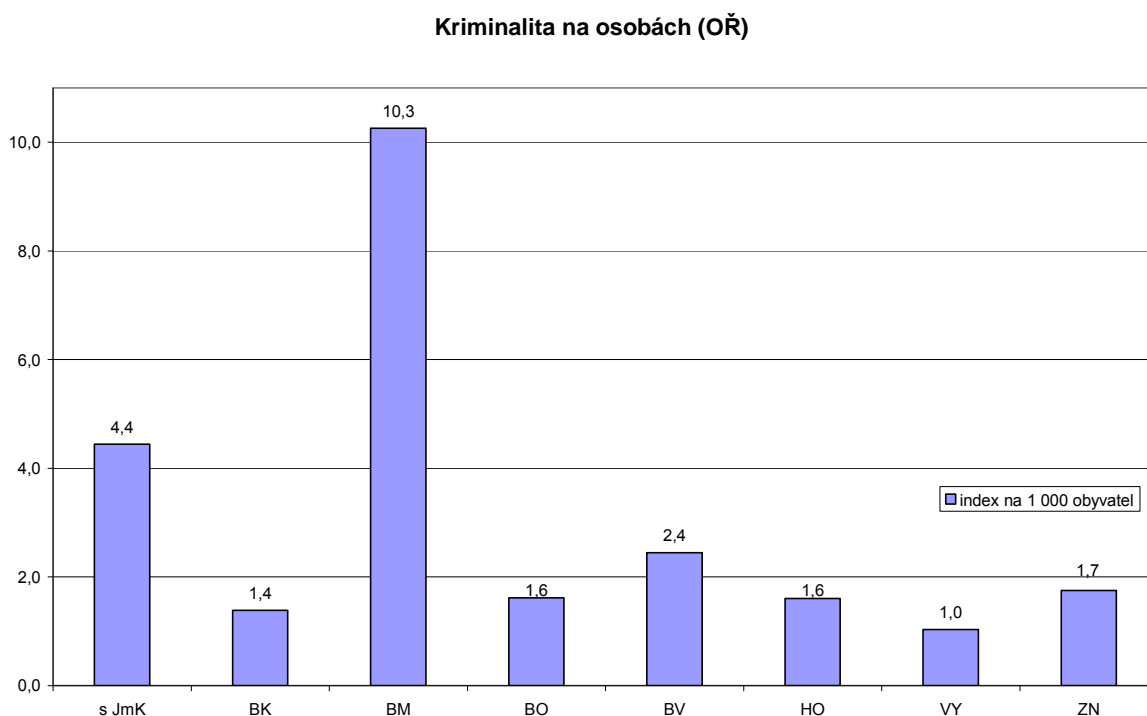
kapesní krádeže	procenta	BK	BM	BO	BV	HO	VY	ZN
do 15 let	0,4%	0,0%	0,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
od 15-18 let	5%	22,2%	4,9%	3,5%	6,3%	0,0%	16,7%	7,4%
nad 18 a do 60 let	84%	77,8%	83,7%	93,0%	81,0%	70,0%	83,3%	75,9%
nad 60 let	11%	0,0%	11,0%	3,5%	12,7%	30,0%	0,0%	16,7%

krádeže na osobách	procenta	BK	BM	BO	BV	HO	VY	ZN
do 15 let	4,4%	0,0%	4,7%	4,2%	3,9%	3,1%	5,3%	0,0%
od 15-18 let	3,9%	0,0%	4,3%	0,0%	5,9%	1,5%	0,0%	0,0%
nad 18 a do 60 let	70,3%	80,0%	68,6%	83,3%	68,6%	76,9%	78,9%	85,7%
nad 60 let	21,5%	20,0%	22,4%	12,5%	21,6%	18,5%	15,8%	14,3%

Na teritoriu Jihomoravského kraje se v loňském roce stalo 5 046 obyvatel a návštěvníků obětmi trestného činu. Nejvíce jich bylo ve městě Brně (3 934), nejméně naopak v okrese Vyškov (90).

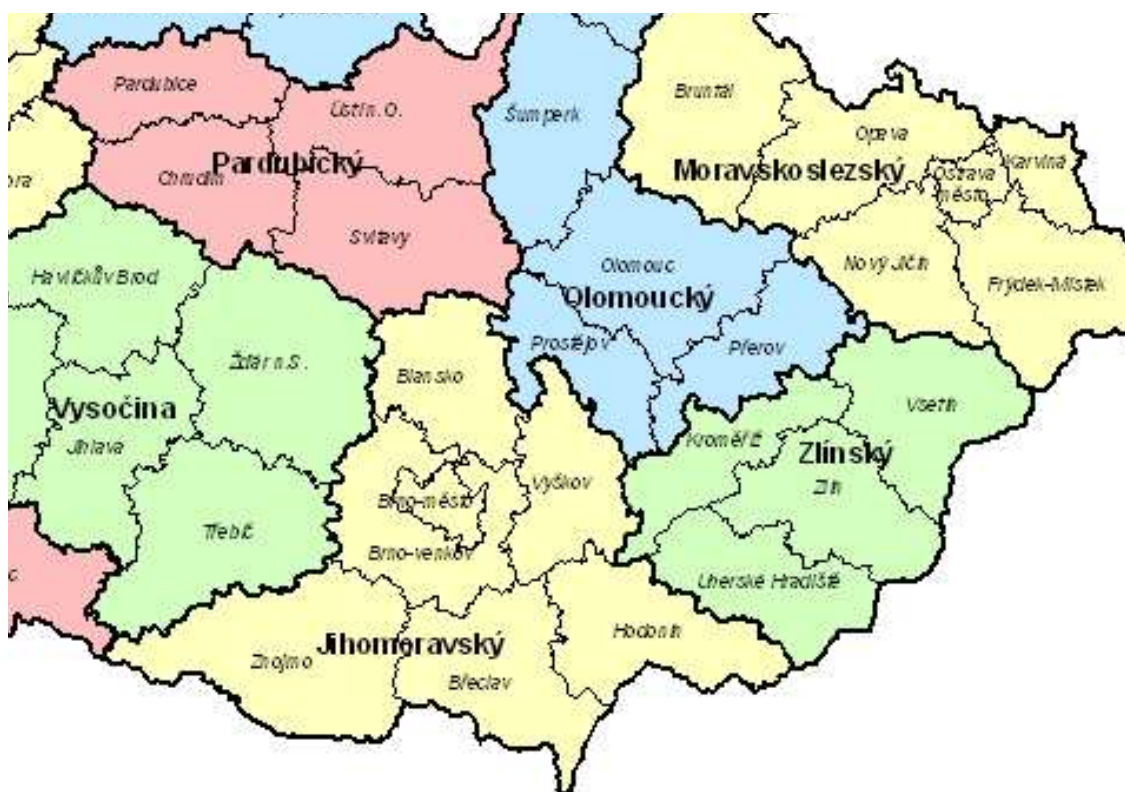
Nejvíce obětí trestných činů (přepočítáno na počet obyvatel) má Městské ředitelství Brno a dále okresy Břeclav a Znojmo. Nejméně postižených fyzických osob bylo naopak v okrese Vyškov.

Graf č. 1: Kriminalita na osobách (OŘ)

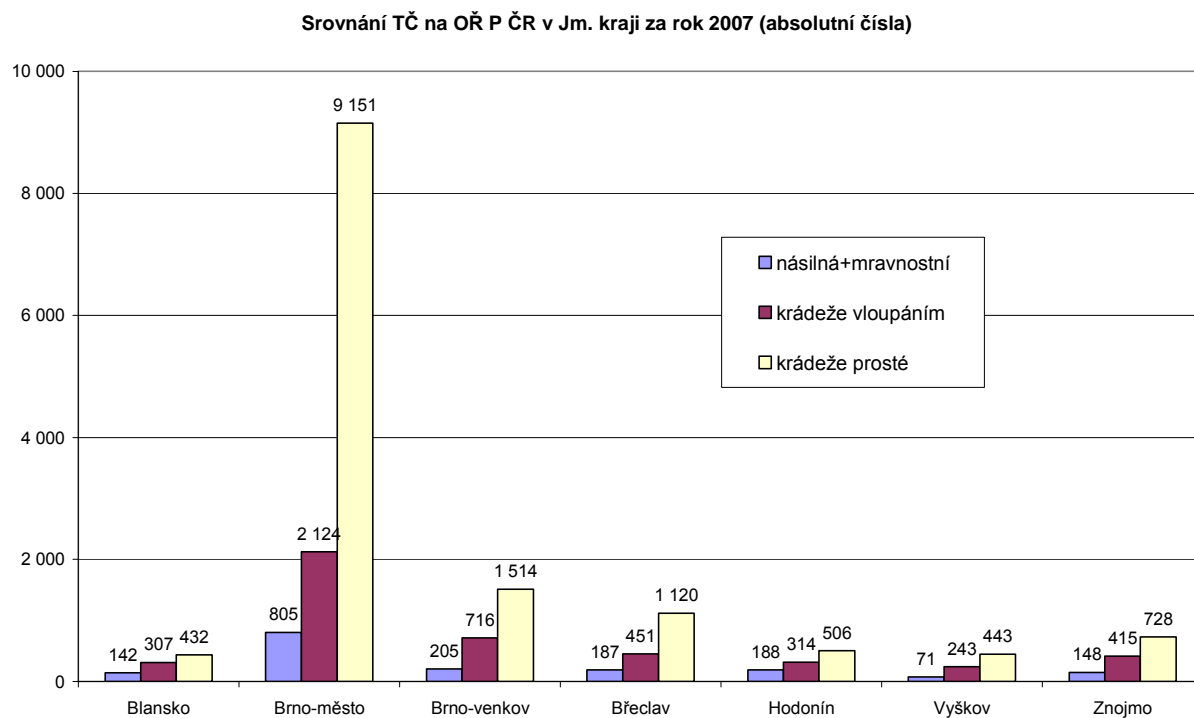
I.2 Zatíženost jednotlivých okresů

Ze sedmi okresů Jihomoravského kraje je nejexponovanějším územím okres Brno-město. Následuje Břeclav a Znojmo se zhruba poloviční zatížeností kriminalitou. Nejmenší kriminalitou v přepočtu na počet obyvatel se pyšní okresy Hodonín a Vyškov. Ukazatele platí téměř univerzálně pro násilnou i majetkovou trestnou činnost, výjimkou je okres Brno-venkov, který je na tom téměř nejlépe, co se týká oblasti násilné trestné činnosti.

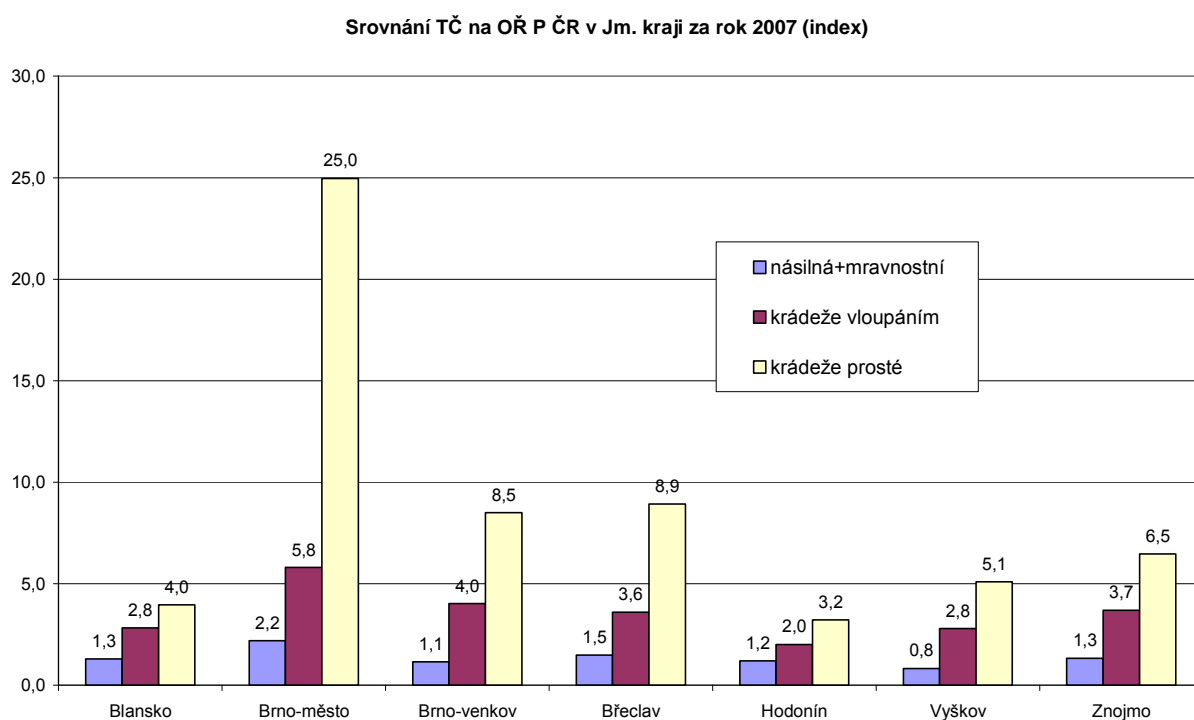

Pro srovnání uvádíme dva grafy, v jednom porovnávané okresy dle absolutních čísel zaznamenaných trestných činů v roce 2007 na daném území, druhý již srovnává okresy podle indexu - přepočít na 1 000 obyvatel.

Graf č. 2: Srovnání TČ na OŘ Policie ČR v Jihomoravském kraji za rok 2007 (absolutní čísla)

Graf č. 3: Srovnání TČ na OŘ Policie ČR v Jihomoravském kraji za rok 2007 (index)

Tabulka č. 10: Pořadí OR v zatíženosti dle indexu nápadu TČ v Jihomoravském kraji

okres	celková kriminalita	pořadí
Blansko	16,6	5
Brno-město	50,8	1
Brno-venkov	21,0	4
Břeclav	24,2	2
Hodonín	13,5	7
Vyškov	15,4	6
Znojmo	23,9	3

I.2.1 Hospodářská kriminalita

Přestože hospodářská kriminalita netvoří páteř analýz nutných pro zpracování koncepce prevence kriminality, nemělo by se na ni zapomínat. Těžko lze preventivně působit na vyšší příjmové skupiny obyvatelstva, ale je třeba se zaměřit na nízkopříjmové skupiny obyvatel. Ať už mají podvody různou formu (podvodná žádost o úvěr, podvody se zajištěním úvěru, použití úvěru k jinému účelu - fiktivní vydání věci, spotřebitelské úvěry - bílý kůň), počet případů roste. Napomáhá tomu i netečnost bankovních a úvěrových společností, které ve snaze sjednat co nejvíce úvěrů, zanedbávají např. kontrolu uvedených údajů. Krachující firmy se převádí na osoby bez domova, které nedokáží s vidinou tisícikorunového okamžitého „výdělku“ domyslet důsledky svého jednání.

V úvěrových podvodech figuruje mnoho hráčů:

- Jedinci žijící v „pasti chudoby“;
- Nezaměstnaní;
- Bezdomovci;
- Osoby žijící v sociálně vyloučených lokalitách;
- Propuštění z výkonu trestu;
- Osoby na nich parazitující;
- Situace využívající jedinci - organizátoři podvodů;
- Banky, leasingové společnosti apod.

Zde je místo pro neziskové organizace, které by měly s rizikovými klienty pracovat, odrazovat je od sjednávání dalších a dalších úvěrů (spirála dluhů), upozorňovat je na rizika „výhodného“ odkoupení firem atd. Pro ilustraci uvádíme tabulku s počtem úvěrových podvodů v roce 2007.

Tabulka č. 11: Úvěrové podvody v roce 2007

okres	obyvatelé	zjištěno TČ	škody (v tis. Kč)	index
Blansko	109 188	48	7 072	0,4
Brno-město	366 680	719	117 283	2,0
Brno-venkov	178 311	60	7 288	0,3

Břeclav	125 477	89	43 016	0,7
Hodonín	157 291	117	15 143	0,7
Vyškov	87 103	39	1 390	0,4
Znojmo	112 585	108	5 733	1,0

I.2.2 Pachatelé trestných činů v rámci OŘ

Nejvíce „známých“ pachatelů bylo vyšetřováno či stíháno v okresech Brno-město, Znojmo a Břeclav. Co se týče struktury, tak mladiství pachatelé nejčastěji páchají své skutky na okrese Znojmo a v Brně, recidivistům se líbí nejvíce v Brně a na okrese Znojmo.

Tabulka č. 12: Pachatelé - OŘ Policie ČR v Jihomoravském kraji

okres	počet obyvatel	celkem			recidivisté			děti + mladiství		
		absolutní počet	index	pořadí	absolutní počet	index	pořadí	absolutní počet	index	pořadí
Blansko	109 188	883	8,1	5	126	1,2	7	60	0,5	5
Brno-město	366 680	5 802	15,8	1	2 558	7,0	1	323	0,9	2
Brno-venkov	178 311	1 298	7,3	6	579	3,2	4	84	0,5	6
Břeclav	125 477	1 132	9,0	3	290	2,3	6	83	0,7	4
Hodonín	157 291	1 339	8,5	4	585	3,7	3	109	0,7	3
Vyškov	87 103	589	6,8	7	207	2,4	5	35	0,4	7
Znojmo	112 585	1 418	12,6	2	545	4,8	2	138	1,2	1

I.3 Rozbor na území jednotlivých OOP

Jednotlivá obvodní oddělení budeme porovnávat v rámci svých okresů. Podrobnější rozbor bezpečnostní situace jsme se rozhodli udělat jen v těch obvodních odděleních, která se v rámci celokrajského srovnání odlišují od postavení „svého“ okresu. Bližší informace v tabulkách a počty obyvatel jsou převzaty z oficiálních policejních statistik - index přepočítán na 1 000 obyvatel.

I.3.1 OŘ Blansko

V okrese Blansko zaujmou údaje z OOP Letovice. Zvýšené hodnoty v oblasti násilné trestné činnosti jsou způsobeny objasněním série loupeží, kterých se dopustil pachatel na mladistvé oběti. Vyšší čísla u krádeží jsou způsobena vysokou mírou tranzitní dopravy na trase R 43 (odpočívadla, restaurace - krádeže nafty) a výrobní závod ve Velkých Opatovicích (krádeže nafty).

Tabulka č. 13: OOP Blansko, Boskovice, Černá Hora, Letovice - celková trestná činnost, násilná a mravnostní trestná činnost, krádeže vloupáním a krádeže prosté

OOP	počet obyvatel	celková trestná činnost			násilná + mravnostní		
		absolutní počet	index	pořadí	absolutní počet	index	pořadí
Blansko	47 000	815	17,3	1	65	1,4	2
Boskovice	24 723	369	14,9	4	23	0,9	4
Černá Hora	20 047	326	16,3	2	19	0,9	3
Letovice	19 265	304	15,8	3	35	1,8	1

OOP	počet obyvatel	krádeže vloupáním			krádeže prosté		
		absolutní počet	index	pořadí	absolutní počet	index	pořadí
Blansko	47 000	134	2,9	2	194	4,1	2
Boskovice	24 723	65	2,6	3	73	3,0	4
Černá Hora	20 047	78	3,9	1	68	3,4	3
Letovice	19 265	30	1,6	4	97	5,0	1

I.3.2 MŘ Brno

Vzhledem ke specifičnosti MŘ Brno není prováděna bližší analýza na obvodní oddělení. Počty obyvatel jsou zjistitelné jen orientačně. Jednotlivá obvodní oddělení často zahrnují jen několik ulic z městských částí. Navíc město Brno je, stejně jako Břeclav, Hodonín a Znojmo, „vyjmuté z krajské úrovně prevence kriminality“. Podklady lze navíc čerpat ze zprávy v oblasti veřejného pořádku za MŘ Brno.

Tabulka č. 14: MŘ Brno - celková trestná činnost, násilná a mravnostní trestná činnost, krádeže vloupáním a krádeže prosté

OOP	počet obyvatel	absolutní počet	index	pořadí	absolutní počet	index	pořadí
MŘ Brno	366 680	18 610	50,8	1	805	2,2	1

OOP	počet obyvatel	krádeže vloupáním			krádeže prosté		
		absolutní počet	index	pořadí	absolutní počet	index	pořadí
MŘ Brno	366 680	2 124	5,8	1	9 151	25,0	1

I.3.3 OŘ Brno-venkov

Jednoznačným „lídrem“ v počtu trestných činů je v okrese Brno-venkov OOP v Rajhradě. Patří k nejvytíženějším OOP v Jihomoravském kraji vůbec. Na vině je zejména

nákupní a zábavní centrum Olympia. Při zběžném pohledu na statistiky na to ukazuje také rozpor v pořadí u násilné a majetkové trestné činnosti. Velká koncentrace lidí u nákupního centra s sebou nese zvýšený nápad trestné činnosti v oblasti kapesních krádeží, krádeží z nákupních vozíků, vloupání do aut. Rovněž nezanedbatelnou část tvoří krádeže zboží v supermarketu. Dalším velkým tahounem je průmyslová zóna v Modřicích lemující silnici R52 ve směru na Vídeň. Dochází zde ke krádežím zásilek (jedna z centrální firmy DHL), krádežím v šatnách velkých firem a ke kriminalitě spojené s velkým počtem parkujících aut.

Tabulka č. 15: OOP Šlapanice, Ivančice, Kuřim, Rosice, Tišnov, Židlochovice, Rajhrad - celková trestná činnost, násilná a mravnostní trestná činnost, krádeže vloupáním a krádeže prosté

OOP	počet obyvatel	celková trestná činnost			násilná + mravnostní		
		absolutní počet	index	pořadí	absolutní počet	index	pořadí
Šlapanice	26 637	603	22,6	2	39	1,5	2
Ivančice	25 754	492	19,1	5	26	1,0	5
Kuřim	21 487	409	19,0	6	42	2,0	1
Rosice	29 990	616	20,5	3	32	1,1	4
Tišnov	23 304	354	15,2	7	20	0,9	6
Židlochovice	24 817	497	20,0	4	31	1,2	3
Rajhrad	20 368	774	38,0	1	15	0,7	7

OOP	počet obyvatel	krádeže vloupáním			krádeže prosté		
		absolutní počet	index	pořadí	absolutní počet	index	pořadí
Šlapanice	26 637	144	5,4	2	213	8,0	3
Ivančice	25 754	67	2,6	7	169	6,6	6
Kuřim	21 487	79	3,7	4	164	7,6	4
Rosice	29 990	118	3,9	3	271	9,0	2
Tišnov	23 304	81	3,5	6	112	4,8	7
Židlochovice	24 817	89	3,6	5	185	7,5	5
Rajhrad	20 368	138	6,8	1	400	19,6	1

I.3.4 OŘ Břeclav

V rámci okresního ředitelství Břeclav jsou nejzatíženější obvodní oddělení v Mikulově a Pohořelicích. Ve všech druzích trestné činnosti zaujímá první místo obvodní oddělení Mikulov. Rozhodujícím faktorem je blízkost státní hranice. Město a okolí je hojně navštěvováno turisty, je tranzitním městem pro dálkové přepravce a nejen občané ČR tudy jezdí na dovolenou. Turisté nejedí jen za památkami v Mikulově, ale také na CHKO Pálava. V regionu Mikulovska a Pohořelicka je rozšířené pěstování ovoce a vína, sady a vinice jsou v období sklizně vítaným cílem nenechavců. Množství zaparkovaných vozidel také počty trestných činů majetkové kriminality značně zvyšuje. Zejména území, které spravuje OOP Pohořelice, je velmi rozlehlé a z hlediska prevence kriminality obtížně uchopitelné.

Tabulka č. 16: OOP Břeclav, Hustopeče, Mikulov, Pohořelice, Velké Pavlovice - celková trestná činnost, násilná a mravnostní trestná činnost, krádeže vloupáním a krádeže prosté

OOP	počet obyvatel	celková trestná činnost			násilná + mravnostní		
		absolutní počet	index	pořadí	absolutní počet	index	pořadí
Břeclav	52 741	1 341	25,4	3	77	1,5	3
Hustopeče	26 306	477	18,1	4	34	1,3	4
Mikulov	19 854	719	36,2	1	39	2,0	1
Pohořelice	10 223	305	29,8	2	19	1,9	2
Velké Pavlovice	16 437	192	11,7	5	18	1,1	5

OOP	počet obyvatel	krádeže vloupáním			krádeže prosté		
		absolutní počet	index	pořadí	absolutní počet	index	pořadí
Břeclav	52 741	140	2,7	4	440	8,3	3
Hustopeče	26 306	96	3,6	3	164	6,2	4
Mikulov	19 854	147	7,4	1	300	15,1	1
Pohořelice	10 223	42	4,1	2	136	13,3	2
Velké Pavlovice	16 437	26	1,6	5	80	4,9	5

I.3.5 OŘ Hodonín

Okresní ředitelství v Hodoníně je nejméně zatížené území v rámci Jihomoravského kraje. Velmi vzácnou vyrovnanost „hodonínských“ obvodních oddělení narušuje pouze obvodní oddělení v samotném Hodoníně. Je to dáno jednak blízkým hraničním přechodem. Hodonín leží na železničním koridoru z Břeclavi do Petrovic u Karviné, protíná jej i několik hlavních silničních tahů. Nezanedbatelným faktem je také vyšší koncentrace obyvatel v okresním městě. Velmi důležitým faktorem je i vyšší míra nezaměstnanosti, která se dlouhodobě pohybuje nad celorepublikovým průměrem.

Donedávna byly větším problémem krádeže jízdních kol, v současnosti se jedná spíše o krádeže osobních věcí (např. mobily, doklady) odložených na zábavách a diskotékách. Na trestné činnosti se ve vyšší míře podílejí recidivisté. Statistiky trestné činnosti i přestupkovosti vykazují dle vedoucího OOP trvalý pokles. V prvních měsících po vstupu do „Schengenu“ se nepotvrdila ani obava zvýšeného nárůstu trestné činnosti občanů Slovenska.

Tabulka č. 17: OOP Bzenec, Dubňany, Hodonín, Kyjov, Strážnice, Veselí na Moravě - celková trestná činnost, násilná a mravnostní trestná činnost, krádeže vloupáním a krádeže prosté

OOP	počet obyvatel	celková trestná činnost			násilná + mravnostní		
		absolutní počet	index	pořadí	absolutní počet	index	pořadí
Bzenec	14 355	158	11,0	3	22	1,5	1
Dubňany	25 015	262	10,5	5	28	1,1	3
Hodonín	41 564	878	21,1	1	52	1,3	2

Kyjov	37 600	426	11,3	2	42	1,1	4
Strážnice	10 009	105	10,5	4	11	1,1	5
Veselí na Moravě	30 300	287	9,5	6	33	1,1	6

OOP	počet obyvatel	krádeže vloupáním			krádeže prosté		
		absolutní počet	index	pořadí	absolutní počet	index	pořadí
Bzenec	14 355	23	1,6	3	29	2,0	5
Dubňany	25 015	26	1,0	6	50	2,0	6
Hodonín	41 564	135	3,2	1	241	5,8	1
Kyjov	37 600	80	2,1	2	91	2,4	2
Strážnice	10 009	16	1,6	4	22	2,2	4
Veselí na Moravě	30 300	34	1,1	5	73	2,4	3

I.3.6 OŘ Vyškov

Zatíženost okresního ředitelství není vysoká, v rámci Jihomoravského kraje má okresní ředitelství druhou nejlepší pozici. Vyčnívá pouze OOP Vyškov (největší město v okrese). Co se týče složení trestné činnosti, stojí za povšimnutí údaje z OOP Slavkov u Brna. Zvýšený počet krádeží aut a krádeží vloupáním do aut je způsoben vyšší koncentrací motorizovaných návštěvníků slavkovského zámku.

Tabulka č. 18: OOP Bučovice, Rousínov, Slavkov, Vyškov - celková trestná činnost, násilná a mravnostní trestná činnost, krádeže vloupáním a krádeže prosté

OOP	počet obyvatel	celková trestná činnost			násilná + mravnostní		
		absolutní počet	index	pořadí	absolutní počet	index	pořadí
Bučovice	15 716	226	14,4	3	16	1,0	1
Rousínov	15 343	231	15,1	2	12	0,8	2
Slavkov	19 924	257	12,9	4	15	0,8	3
Vyškov	37 569	625	16,6	1	28	0,7	4

OOP	počet obyvatel	krádeže vloupáním			krádeže prosté		
		absolutní počet	index	pořadí	absolutní počet	index	pořadí
Bučovice	15 716	46	2,9	2	62	3,9	4
Rousínov	15 343	45	2,9	1	63	4,1	3
Slavkov	19 924	57	2,9	3	84	4,2	2
Vyškov	37 569	95	2,5	4	214	5,7	1

I.3.7 OŘ Znojmo

V teritoriu znojemského okresního ředitelství je na tom nejhůře obvodní oddělení ve Znojmě. Na vině je stejně jako v Mikulově blízkost státní hranice a hraničního přechodu. V dosahu se navíc nachází obchodní zóna pro více jak 10 000 návštěvníků. Statistiky majetkové a násilné kriminality navyšují krádeže vloupáním do aut (a návazná trestná činnost - např. neoprávněné držení platební karty), podvody v přílehlých kasinech, na kterých se velkou měrou podílejí skupinky naturalizovaných Turků z Rakouska. V samotném městě se vyskytuje ve zvýšené míře i sprejství.

Tabulka č. 19: OOP Hrušovany nad Jevišovkou., Jevišovice, Moravský Krumlov, Prosiměřice, Vranov nad Dyjí, Znojmo - celková trestná činnost, násilná a mravnostní trestná činnost, krádeže vloupáním a krádeže prosté

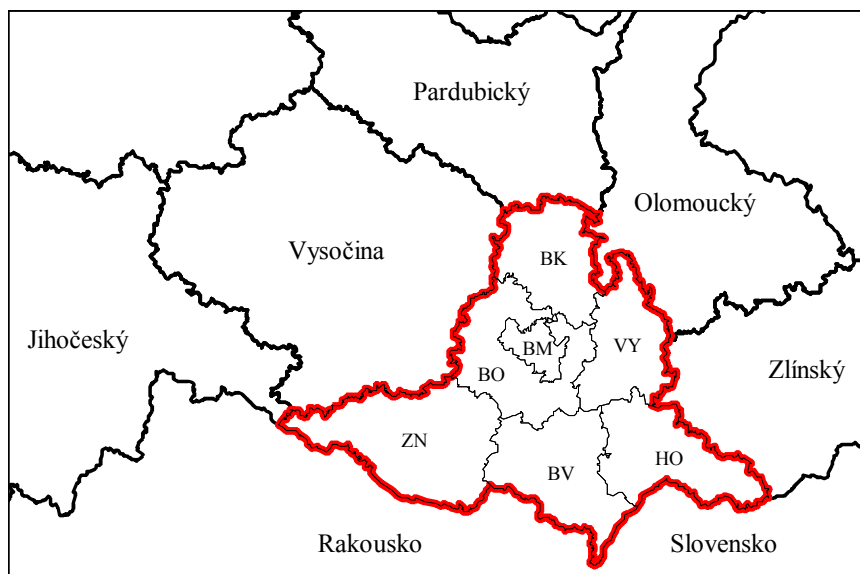
OOP	počet obyvatel	celková trestná činnost			násilná + mravnostní		
		absolutní počet	index	pořadí	absolutní počet	index	pořadí
Hrušovany n. J.	16 000	359	22,4	3	22	1,4	2
Jevišovice	12 000	189	15,8	5	7	0,6	6
Moravský Krumlov	24 561	325	13,2	6	24	1,0	4
Prosiměřice	8 671	209	24,1	2	6	0,7	5
Vranov n. D.	7 297	130	17,8	4	8	1,1	3
Znojmo	49 117	1 477	30,1	1	81	1,6	1

OOP	počet obyvatel	krádeže vloupáním			krádeže prosté		
		absolutní počet	index	pořadí	absolutní počet	index	pořadí
Hrušovany n. J.	16 000	46	2,9	2	81	5,1	3
Jevišovice	12 000	31	2,6	3	32	2,7	6
Moravský Krumlov	24 561	57	2,3	5	79	3,2	5
Prosiměřice	8 671	18	2,1	6	85	9,8	1
Vranov n. D.	7 297	18	2,5	4	31	4,2	4
Znojmo	49 117	245	5,0	1	420	8,6	2

II. Sociálně demografická charakteristika Jihomoravského kraje

II.1 Obyvatelstvo Jihomoravského kraje - základní údaje

Rozlohou 719 630 ha a počtem obyvatel 1 140 534 se Jihomoravský kraj řadí na čtvrté místo v republice. Poloha kraje je z geografického hlediska poměrně výhodná díky jeho postavení na historickém spojení mezi jihem a severem Evropy. V rámci EU kraj sousedí se Slovenskem a Rakouskem, v rámci republiky s krajem Jihočeským, Vysočinou, Pardubickým, Olomouckým a Zlínským.

Z celkové rozlohy kraje tvoří 60 % zemědělská půda, z níž připadá 83 % na ornou půdu. Nejvyšší stupeň zornění (podíl orné půdy na zemědělské) mají okresy Znojmo a Vyškov. Z hlediska výrobních oblastí je zemědělství zaměřeno především na obiloviny, řepku a cukrovku. Nadprůměrná úroveň přírodních předpokladů umožňuje nadále pokračovat v dlouhodobé tradici specializovaných oborů zemědělské výroby s vazbou na specifické regionální rysy. Je to především vinařství, ovocnářství a zelinářství. V kraji se nachází více jak 90 % plochy vinic ČR. Vinohradnictví je rozvinuto především v okrese Břeclav, kde je 48 % plochy všech vinic v ČR, ale i v okresech Hodonín, Znojmo a částečně také Brno-venkov. V rámci živočišné výroby zaujímá Jihomoravský kraj jedno z předních míst v chovu prasat a drůbeže.

Jihomoravský kraj patří k regionům s významným ekonomickým potenciálem. Vytvořený hrubý domácí produkt kraje představuje desetinu hrubého domácího produktu České republiky. Dosažená výše podílu HDP ovšem neodpovídá podílu obyvatelstva kraje na obyvatelstvu ČR, který činí 11 %. Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly připadající na 1 obyvatele kraje v roce 2006 dosáhl 72 % průměru EU.

Vzhledem k průmyslové tradici Brna a jeho okolí má stále dominantní postavení v ekonomice kraje zpracovatelský průmysl, který se na celkové hrubé přidané hodnotě kraje podílí 24,1 %, na další tradiční odvětví především jižních oblastí kraje, zemědělství, připadá pouze 3,0 %. Rozvíjející se stavebnictví se podílí 7,8 % a nelze opomenout ani obchod a opravy spotřebního zboží s 14,3 % a tzv. komerční služby (15,3 %).

Jihomoravský kraj jako celek má relativně kvalitní ovzduší. Znečištění ovzduší, hluk a podobné nepříznivé vlivy jsou pouze lokálního charakteru, především u velkých průmyslových center. Z tohoto hlediska dosahují nepříznivých hodnot emisí znečišťujících látek především okresy Hodonín a Brno-město. Podíl na znečištění má rovněž vzrůstající množství automobilů, zejména ve velkých městech. V kraji narůstá počet obyvatel, využívajících napojení na kanalizaci s čističkou odpadních vod, což je mimo jiné jedna z cest, jak zlepšit silné znečištění části vodních toků Moravy, Dyje a Svratky. Problematice ochrany životního prostředí je v Jihomoravském kraji věnována značná pozornost, což dokazuje každoročně objem investic, určený na jeho ochranu.

Významnou součástí regionální spolupráce, podporovanou zejména Krajským úřadem Jihomoravského kraje, je vytváření mikroregionů. Vznik mikroregionů je důležitým a pozitivním trendem pro společné prosazování zájmů a záměrů zejména venkovských obcí s cílem dosažení žádoucích změn ve všech obcích určitého území. V kraji je registrováno 66 mikroregionů, které zauímají 85 % jeho rozlohy.

Přirozené spádové centrum celé jižní Moravy je krajská metropole Brno, ležící na soutoku Svratky a Svitavy. Město s významným regionálním postavením, situované na křižovatce dálnic ve směru Praha, Vídeň, Bratislava a Olomouc, je střediskem tradičních mezinárodních výstav a veletrhů, které podtrhují jeho status rušného mezinárodního obchodního centra. Druhé největší město republiky má také značný nadregionální význam. Je jednak sídlem řady institucí celostátního významu, především soudnictví, ale i významným centrem kultury a vysokého školství.

Z hlediska dopravy má Jihomoravský kraj důležitou tranzitní funkci. Kostru dopravního systému tvoří dálnice D-1, D-2 a rychlostní komunikace R-43 a R-52. Významný dopravní uzel v případě silniční, dálniční a železniční dopravy a integrovaného dopravního systému Jihomoravského kraje představuje město Brno. Civilní letiště v Brně-Tuřanech je celoročně schopno přijímat všechny typy letadel. Krajem prochází dva hlavní železniční koridory propojující země EU. Město Brno je členem sdružení evropských měst se zájmem o vybudování rychlé železnice. Zvyšující se intenzitu zejména silniční dopravy lze doložit počtem evidovaných 423 tisíc osobních a 53 tisíc nákladních automobilů v roce 2006 v kraji. Husté silniční dopravě slouží dálnice a silnice v úhrnné délce 4,5 tisíc km.

II.2 Demografický vývoj v Jihomoravském kraji v roce 2007

Podle výsledků demografické statistiky žilo k 31. prosinci 2007 na území Jihomoravského kraje 1 140 534 obyvatel (555 338 mužů, 585 196 žen). Od počátku roku přibylo v kraji 8 000 obyvatel, což jej v celkovém přírůstku obyvatel v mezikrajském srovnání staví na třetí místo (po Středočeském kraji a Praze).

V meziokresním srovnání v rámci Jihomoravského kraje se nejvíce zvýšil od začátku roku počet obyvatel v okrese Brno-venkov (o 4 800), ke snížení počtu obyvatel došlo pouze v okrese Hodonín (o 115 osob). Při hodnocení meziokresního srovnání nutno zdůraznit, že na základě vyhlášky č. 513/2006 Sb., ze dne 3.11.2006, která nabyla platnost dne 1.1.2007, byly změněny hranice okresů, které po úpravě kopírují průběh hranic obcí s rozšířenou působností (v rámci Jihomoravského kraje tato vyhláška postihla 26 obcí).

V roce 2007 se v Jihomoravském kraji živě narodilo 12 371 dětí (6 312 chlapců, 6 059 děvčat), což je o 859 dětí více než v roce 2006. Nejvíce dětí se narodilo v Brně, nejméně v okrese Vyškov. V relativním vyjádření porodnosti (počet narozených na 1 000 obyvatel) je Jihomoravský kraj spíše podprůměrný (10,9). Republiková hodnota tohoto ukazatele činí 11,1 dětí na 1 000 obyvatel. V okrese Břeclav se v roce 2007 narodilo nejméně dětí v přepočtu na počet obyvatel (9,5), nižší porodnost z okresů v rámci republiky byla pouze na Pelhřimovsku (9,3).

V roce 2007 zemřelo v Jihomoravském kraji 11 774 osob (5 859 mužů, 5 915 žen). Ve struktuře zemřelých podle nejčastěji zastoupených příčin úmrtí první místo náleží nemocem oběhové soustavy, druhé místo nádorovým onemocněním. V počtu úmrtí na 1 000 obyvatel obsadil Jihomoravský kraj předposlední místo s druhou nejvyšší hodnotou 10,4 případů. Nejhorší úmrtnost z jihomoravských okresů byla v Brně-městě 11,2 případů na 1 000 obyvatel. Nejvyšší kojenecká úmrtnost byla na Břeclavsku, nejvyšší novorozenecká úmrtnost byla na Hodonínsku.

V roce 2007 byl v Jihomoravském kraji uzavřen rekordní počet sňatků od počátku 90. let minulého století, a to 6 287 sňatků. Nejvíce sňatků bylo uzavřeno v Brně (2 300), nejméně v okrese Vyškov (428). V Jihomoravském kraji i v České republice bylo uzavřeno 5,5 manželství na 1 000 obyvatel.

V hodnoceném období byl povolen i rekordní počet rozvodů, a to 3 369 rozvodů. Největší rozvodovost (počet rozvodů na 1 000 obyvatel) vykazuje v Jihomoravském kraji okres Brno-město (4,0), naopak nejnižší je v okrese Břeclav (1,9). Rozvodovost v Jihomoravském kraji dosahuje 3,0 rozvodu na 1 000 obyvatel, stejně jako je průměr České republiky.

Do Jihomoravského kraje se v roce 2007 přistěhovalo 16 883 osob, vystěhovalo se z něj 9 509 osob. Nejvíce lidí se přistěhovalo do Brna (10,5 tis.) a do okresu Brno-venkov (8,6 tis.), z Brna se však i nejvíce lidí vystěhovalo (8,8 tis.). I přesto byl v Brně zaznamenán kladný migrační přírůstek. Jediným z okresů Jihomoravského kraje, ve kterém počet vystěhovalých osob převyšil počet přistěhovalých byl okres Hodonín (56 osob).

Jihomoravský kraj s počtem 10,7 tis. přistěhovalých cizinců se stal třetím cizinci nejvyhledávanějším krajem republiky. Podíl cizinců na celkovém počtu přistěhovalých je však nejvyšší ze všech krajů (63,2 %). Meziročně se více než zdvojnásobil počet přistěhovalých osob s ukrajinským státním občanstvím (5,1 tis.). Do okresu Blansko se přistěhovalo nejvíce osob s mongolským občanstvím v porovnání všech okresů republiky. Z celkového počtu vystěhovalých 9,5 tis. osob z kraje bylo pouze 2 tis. osob s cizím státním občanstvím.

V průběhu roku 2007 došlo v rámci kraje k více než 18,8 tis. případů (nejsou zahrnuty případy stěhování v rámci jedné obce) „vnitřního“ stěhování (v rámci území kraje) a Jihomoravský kraj se tak umístil na pomyslné druhé příčce za krajem Středočeským (22 tis.). V rámci území okresů bylo nejčetnější stěhování mezi obcemi okresu Brno-venkov (2,3 tis. případů), k nejmenšímu pohybu došlo mezi obcemi v okrese Vyškov (1 tis.).

Tabulka č. 20: Pohyb obyvatelstva v Jihomoravském kraji a jeho okresech za rok 2007 - absolutní údaje

okres, kraj	živě narození	zemřelí	přirozený přírůstek	přistěhovalí	vystěhovalí	přírůstek stěhováním	celkový přírůstek
Blansko	1 127	1 023	104	1 730	1 287	443	547
Brno-město	4 209	4 091	118	10 540	8 805	1 735	1 853
Brno-venkov	2 201	1 870	331	8 578	4 099	4 479	4 810
Břeclav	1 076	1 119	-43	1 379	1 119	260	217
Hodonín	1 551	1 610	-59	1 243	1 299	-56	-115
Vyškov	918	892	26	1 842	1 452	390	416
Znojmo	1 289	1 169	120	1 243	1 120	123	243
Jihomoravský kraj	12 371	11 774	597	16 883	9 509	7 374	7 971

Tabulka č. 21: Pohyb obyvatelstva v Jihomoravském kraji a jeho okresech v roce 2007 - relativní údaje na 1 000 obyvatel

okres, kraj	živě narození	zemřelí	přirozený přírůstek	přistěhovalí	vystěhovalí	přírůstek stěhováním	celkový přírůstek
Blansko	10,7	9,7	1,0	16,4	12,2	4,2	5,2
Brno-město	11,5	11,2	0,3	28,7	24,0	4,7	5,1
Brno-venkov	11,4	9,7	1,7	44,4	21,2	23,2	24,9
Břeclav	9,5	9,9	-0,4	12,2	9,9	2,3	1,9
Hodonín	9,9	10,2	-0,4	7,9	8,3	-0,4	-0,7
Vyškov	10,5	10,2	0,3	21,1	16,6	4,5	4,8
Znojmo	11,4	10,4	1,1	11,0	9,9	1,1	2,2
Jihomoravský kraj	10,9	10,4	0,5	14,9	8,4	6,5	7,0

II.3 Struktura vzdělanostní úrovně obyvatelstva Jihomoravského kraje

K pozitivům Jihomoravského kraje patří dostatečná síť předškolních a školských zařízení. Děti v předškolním věku svěrují rodiče 633 mateřským školám, základní vzdělání poskytuje 479 základních škol, z nichž převážná část žáků přechází na další studium do 56 oborů středních odborných učilišť nebo do 92 oborů středních odborných škol a 41 gymnázií. Síť škol většinou pokrývá požadavky na umístění dětí, i když se stále ještě projevují některé nedostatky. Snahou středního a učňovského školství je zabezpečení provázanosti nabídky středního školství s potřebami trhu práce.

Na nadprůměrné vzdělanostní úrovni obyvatel v kraji má podíl i kvalitní systém vysokého školství. Potřebné vzdělání poskytují studentům civilní i soukromé vysoké školy v Brně a Lednici, opomenout nelze ani význam Univerzity obrany v Brně.

II.4 Míra nezaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 30. červnu 2008

Tabulka č. 22: Nezaměstnanost - mezikrajové srovnání

kraj	počet obyvatel k 31.3.2008	míra registrované nezam. - % k 30.6.2008	Pořadí k 30.6.2008	uchazeči o zaměstnání celkem k 31.3.2008	volná pracovní místa celkem k 31.3.2008	počet uchazečů na 1 místo k 31.3.2008	Pořadí k 31.3.2008
ČR	10 403 136	5,01		336 297	151 311	2,2	
PHA	1 218 644	1,96	1	17 113	32 441	0,5	1
STČ	1 208 145	3,64	3	27 729	20 496	1,4	3
JČ	633 750	3,51	2	15 645	7 592	2,1	5
PL	562 783	3,74	4	13 743	14 299	1,0	2
KV	307 975	6,31	12	12 524	3 732	3,4	10
ÚST	833 218	9,32	14	47 254	6 259	7,5	13
LB	434 751	5,56	9	14 243	4 614	3,1	9
KH	552 850	3,80	5	13 450	6 060	2,2	6
PA	512 380	4,48	6	14 463	9 598	1,5	4
VY	514 146	4,64	7	15 428	5 481	2,8	8
JM	1 142 013	5,68	11	41 670	15 549	2,7	7

OL	641 809	5,57	10	22 523	5 438	4,1	11
MS	1 249 844	8,00	13	61 270	12 614	4,9	12
ZL	590 828	4,98	8	19 242	7 138	2,7	7

Jihomoravský kraj dlouhodobě patří ke krajům s vyšší nezaměstnaností. V červnu 2008 dosáhla míra nezaměstnanosti v Jihomoravském kraji 5,68 %. Je zatím nejnižší od počátku roku, ve srovnání s lednem 2008 se snížila o 1,35 procentního bodu. Průměru České republiky (5,01 %) nedosáhlo celkem 6 krajů, přičemž s nejvyšší nezaměstnaností se stále potýká Ústecký kraj s nezaměstnaností 9,32 %.

Tabulka č. 23: Míra nezaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 30. červnu 2008

okres, kraj	míra nezaměstnanosti v %			neumístění uchazeči o zaměstnání	meziměsíční přírůstek (úbytek) neumístěných uchaz. v %	meziroční přírůstek (úbytek) neumístěných uchaz. v %
	celkem	ženy	muži			
Blansko	4,99	6,93	3,53	2 824	-1,9	-10,3
Brno-město	5,27	6,59	4,20	11 664	-0,8	-20,4
Brno-venkov	3,93	5,64	2,68	4 195	0,1	-17,7
Břeclav	5,16	6,45	4,21	3 406	-3,3	-29,1
Hodonín	9,17	11,55	7,46	7 576	-0,3	-13,8
Vyškov	3,74	5,38	2,55	1 850	-2,2	-29,4
Znojmo	8,17	11,05	6,02	4 894	-6,9	-19,4
Jihomoravský kraj	5,68	7,42	4,37	36 409	-1,8	-19,4

V okrese Znojmo se míra nezaměstnanosti snížila od letošního ledna o téměř 4 procentní body, v okrese Břeclav o téměř 2,5 procentního bodu. V meziročním srovnání se naopak nejvíce snížila nezaměstnanost v okrese Břeclav (2,39 procentního bodu), na druhém místě je okres Znojmo (2,16 procentního bodu). V rámci celé České republiky si z jihomoravských okresů koncem června nejhůře stál okres Hodonín na 72. místě. Nejlépe si v tomto období stály okresy Vyškov (22. místo) a Brno-venkov (25. místo). Pod republikovým průměrem byl ještě okres Blansko s mírou nezaměstnanosti 4,99 % (41. místo).

Tabulka č. 24: Uchazeči o zaměstnání v Jihomoravském kraji k 30. červnu 2008

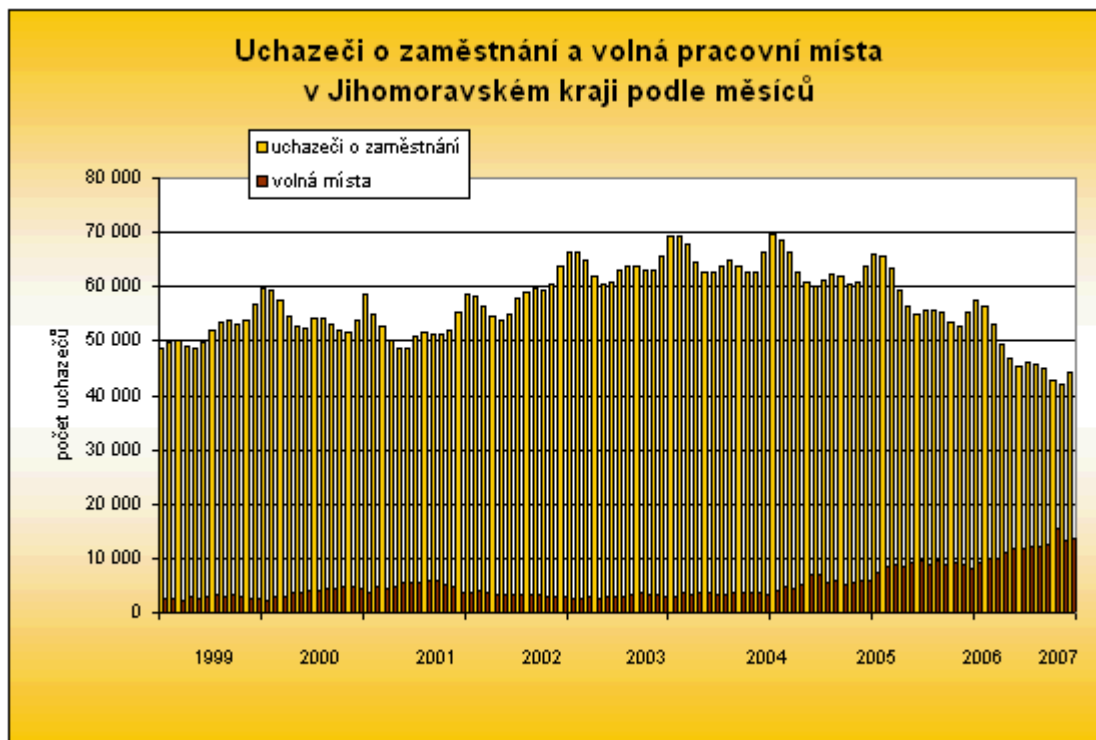
okres, kraj	uchazeči celkem	z toho uchazeči v %					počet uchazečů na 1 volné prac. místo
		dosažitelní	ženy	absolventi a mladiství	se zdravotním postižením	s nárokem na podporu v nezaměstn.	
Blansko	2 824	93,6	59,9	4,0	30,8	38,2	2,6
Brno-město	11 664	94,2	55,8	4,6	17,4	27,0	1,4
Brno-venkov	4 195	91,8	60,5	5,0	24,1	38,5	1,2
Břeclav	3 406	92,6	53,8	5,9	24,4	36,0	4,6

Hodonín	7 576	95,1	52,9	5,5	24,4	29,0	8,6
Vyškov	1 850	93,8	60,2	4,3	25,6	36,5	2,9
Znojmo	4 894	97,0	57,8	5,3	17,0	30,0	3,6
Jihomoravský kraj	36 409	94,3	56,4	5,0	21,7	31,3	2,2

Úřady práce v Jihomoravském kraji registrovaly ke konci 1. pololetí 2008 celkem 36 409 uchazečů o zaměstnání (15 884 mužů a 20 525 žen), což je o 683 uchazečů méně než v květnu. Ve srovnání s červnem loňského roku se jejich počet snížil o 8 783 osob. Z celkového počtu uchazečů o zaměstnání bylo ke konci června letošního roku 34 327 uchazečů dosažitelných, tedy těch, kteří mohou bezprostředně nastoupit do zaměstnání při nabídce vhodného pracovního místa. Ve srovnání s červnem 2007 se jejich počet snížil o 8 056 osob.

Meziroční zvýšení počtu volných pracovních míst o 4,5 tis. míst se projevilo snížením počtu uchazečů na 1 volné pracovní místo z 3,8 uchazečů v červnu 2007 na 2,2 uchazečů v červnu 2008

Graf č. 4: Uchazeči o zaměstnání a volná pracovní místa v Jihomoravském kraji podle měsíců

II.4.1 Absolventi a jejich uplatnění na trhu práce

Počty absolventů v okresech Jihomoravského kraje ukazuje následující tabulka. Pro přesnější podchycení situace jsou ve sloupcích uvedeny hodnoty za jednotlivé stupně dosaženého vzdělání.

Tabulka č. 25: Počty absolventů středních škol a konzervatoří Jihomoravského kraje podle okresů a stupně dosaženého vzdělání ve školním roce 2006/2007

okres	C	D	E	H	L0	L5	K	M	J	N (konz)	celkem
Blansko				308	104	201	229	371			1 213
Brno-město	48	6	104	1 457	598	779	1 668	2 679	41	59	7 439
Brno-venkov			42	287	100	141	260	292			1 122
Břeclav		3	20	243	51	109	272	388			1 086
Hodonín	4		80	633	119	278	267	549			1 930
Vyškov			15	197	24	56	186	347			825
Znojmo	4		46	446	23	164	235	464			1 382
celkem	56	9	307	3 571	1 019	1 728	3 117	5 090	41	59	14 997

Poznámka: Kód dosaženého vzdělání podle klasifikace oborů KKOV:

C, D, J - střední vzdělání

H, E - střední vzdělání s výučním listem

K - střední vzdělání s maturitní zkouškou na gymnáziích

L0, M - střední vzdělání s maturitní zkouškou

L5 - nástavbové studium

N - konzervatoře

Celkový počet nezaměstnaných absolventů (a rovněž i podíl počtu nezaměstnaných absolventů na celkovém počtu nezaměstnaných) a jeho vývoj se během školního roku mění. Počet absolventů hledajících práci se každoročně zvyšuje v červnu s koncem školního roku a svého maxima dosahuje v září, od října se postupně opět snižuje a minimální hodnoty dosahuje v květnu.

Platný zákon o zaměstnanosti stanoví, že zvýšená péče při zprostředkování zaměstnání je poskytována fyzickým osobám do 25 let věku a absolventům vysokých škol po dobu 2 let po úspěšném ukončení studia, nejdéle však do 30 let věku. Na základě dohody mezi MŠMT a MPSV se i nadále pro potřeby statistického sledování používá definice absolventa jako uchazeče o zaměstnání evidovaného na ÚP podle místa jeho trvalého bydliště k určitému datu (30. dubnu nebo 30. září daného roku), u kterého doba od ukončení jeho studia nepřekročila 2 roky. Absolventi škol se hlásí do evidence ÚP podle místa svého trvalého bydliště, mohou se tedy objevit jako nezaměstnaní v jiném okrese, než v jakém studovali. Tato situace nastává zejména u absolventů vysokých škol, v menší míře také u středoškoláků.

Míra nezaměstnanosti absolventů je dána poměrem počtu dosažitelných nezaměstnaných absolventů konkrétního druhu přípravy či skupiny oborů k celkovému počtu absolventů (tj. zaměstnaných, nezaměstnaných i příp. pokračujících v dalším vzdělávání) v daném druhu přípravy či v dané skupině oborů. Hodnota míry nezaměstnanosti tedy vyjadřuje, kolik procent absolventů dané skupiny oborů zůstane bez zaměstnání.

Tabulka č. 26: Absolventi škol registrovaní na úřadech práce Jihomoravského kraje podle kategorií vzdělání k 30. září 2007

kategorie vzdělání	BK	BM	BO	BV	HO	VY	ZN	JMK
A+B Bez vzdělání, neúplné základní vzdělání	0	4	1	1	1	0	0	7
C Základní vzdělání, praktická škola	9	197	27	52	35	18	47	385
D Nižší střední	0	7	2	0	0	0	1	10
E Nižší střední odborné	16	43	33	35	62	31	25	245
H Střední odborné (vyučen)	107	254	192	192	334	101	274	1 454
J Střední nebo střední odborné bez maturity a bez vyučení	1	0	2	1	2	1	1	8
K ÚSV	12	56	17	27	17	13	25	167
L ÚSO (vyučení s maturitou)	86	156	98	108	209	58	75	790
M ÚSO s maturitou (bez vyučení)	136	325	210	211	277	113	213	1 485
N Vyšší odborné	29	55	32	21	46	17	27	227
R Bakalářské	13	57	17	11	25	6	12	141
T Vysokoškolské	44	210	63	36	60	32	31	476
V Doktorské (vědecká výchova)	0	3	0	1	2	0	0	6
absolventi celkem	453	1 367	694	696	1 070	390	731	5 401

II.5 Územní srovnání - vybrané ukazatele podle okresů Jihomoravského kraje

Jihomoravský kraj je podle platného zákonného ustanovení vymezen okresy Blansko, Brno-město, Brno-venkov, Břeclav, Hodonín, Vyškov a Znojmo a je rozdělen na 21 správních obvodů obcí s rozšířenou působností: Blansko, Boskovice, Brno, Břeclav, Bučovice, Hodonín, Hustopeče, Ivančice, Kuřim, Kyjov, Mikulov, Moravský Krumlov, Pohořelice, Rosice, Slavkov u Brna, Šlapanice, Tišnov, Veselí nad Moravou, Vyškov, Znojmo a Židlochovice.

Tabulka č. 27: Území - k 31. prosinci 2006

okres, kraj	rozloha celkem (km ²)	počet obcí celkem	se statutem města	hustota obyvatelstva (osoby/ km ²)
Blansko	942	130	8	115,4
Brno-město	230	1	1	1 592,9
Brno-venkov	1 238	162	12	141,5
Břeclav	1 174	70	10	105,0
Hodonín	1 086	81	8	144,5
Vyškov	889	81	5	98,4
Znojmo	1 637	148	4	69,9
Jihomoravský kraj	7 196	673	48	157,4

Tabulka č. 28: Obyvatelstvo - k 31. prosinci 2006

okres, kraj	počet obyvatel	ženy	podíl obyvatel ve věku 0-14 let (%)	podíl obyvatel ve věku 15-64 let (%)	podíl obyvatel ve věku 65 a více let (%)	průměrný věk obyvatel (roky)	rozvody na 1 000 obyvatel (%)
Blansko	108 753	55 338	14,6	70,3	15,1	40,2	2,8
Brno-město	366 680	190 088	12,9	70,5	16,5	41,8	2,8
Brno-venkov	175 151	89 139	15,2	70,1	14,7	40,0	2,7
Břeclav	123 194	63 034	14,2	72,0	13,5	39,7	2,5
Hodonín	156 951	79 983	14,3	71,4	14,4	39,9	2,5
Vyškov	87 443	44 460	14,7	70,9	14,4	39,8	3,0
Znojmo	114 391	58 119	15,1	71,3	13,6	39,5	2,8
Jihomoravský kraj	1 132 563	582 161	14,1	70,8	15,0	40,5	2,7

Tabulka č. 29: Trh práce - k 31. prosinci 2006

okres, kraj	uchazeči o zaměstnání	ženy	volná prac. místa celkem	míra reg. nezaměstn. (%)
Blansko	3 815	2 126	1 118	6,67
Brno-město	17 078	9 191	2 306	7,88
Brno-venkov	5 571	3 281	1 650	5,71
Břeclav	6 542	3 340	553	9,59
Hodonín	10 834	5 349	804	13,33
Vyškov	3 340	1 849	597	6,84
Znojmo	8 050	4 353	962	13,61
Jihomoravský kraj	55 230	29 489	7 990	8,82

Tabulka č. 30: Struktura uchazečů o zaměstnání podle vzdělání - k 31. prosinci 2006

okres, kraj	základní (%)	střední odborné (%)	úplné střední s maturitou (%)	vysokoškolské (%)
Blansko	24,0	45,3	26,3	3,3
Brno-město	29,2	34,6	27,0	8,3
Brno-venkov	25,9	43,8	25,3	4,4
Břeclav	29,3	46,1	21,4	2,6
Hodonín	23,5	51,2	22,1	2,5
Vyškov	26,0	45,0	24,0	4,4
Znojmo	29,0	51,1	17,5	1,9
Jihomoravský kraj	27,2	43,9	23,6	4,6

II.5.1 Okres Blansko

Okres Blansko leží v severní části Jihomoravského kraje a jeho území sousedí s pěti okresy České republiky. Po zohlednění změn správního uspořádání k 1.1.2007 se rozlohou 86 268 ha okres Blansko řadí k menším okresům Jihomoravského kraje, menší je jen okres Brno-město s 23 032 ha.

Administrativně se okres Blansko po sladění hranic k 1.1.2007 člení na 116 obcí a dále pak na 174 částí obcí. Statut města má 8 obcí - je to Adamov, Blansko, Boskovice, Kunštát, Letovice, Olešnice, Rájec-Jestřebí a Velké Opatovice. Celkem 97 obcí má pouze 1 část obce, 19 obcí se dělí na 2 a více částí obce, město Letovice má dokonce 17 částí obce. Z hlediska velikostních skupin obcí bylo v okrese 36 obcí s počtem obyvatel menším než 199 (počty obyvatel ke konci roku 2005), 37 obcí mělo stav obyvatel v rozmezí 200 až 499 osob, 500 až 999 obyvatel mělo 24 obcí, 16 obcí spadalo do skupiny 1 000 až 4 999 obyvatel, 2 obce (Boskovice a Letovice) patřily do skupiny 5 000 až 19 999 obyvatel a konečně 1 obec byla ve skupině 20 000 až 49 999 obyvatel (Blansko - 20 557 obyvatel). Ve městech žilo 53 % obyvatelstva.

Od 1.1.2003 je v platnosti nové správní uspořádání obcí. Na území okresu Blansko působí 2 obce s rozšířenou působností (ORP) - Blansko a Boskovice (obce 3. stupně). Podle správního území těchto 2 obcí, které bylo menší než bývalý okres, byly k 1. lednu 2007 narovnány hranice okresu, 14 obcí tak přešlo pod okres Brno-venkov. Příslušnost k okresu tedy změnilo 13 obcí spadající pod ORP Tišnov (Běleč, Brumov, Bukovice, Hluboké Dvory, Lomnice, Ochoz u Tišnova, Osiky, Rašov, Rohozec, Strhaře, Synalov, Unín, Zhoř) a 1 obec spadající pod ORP Šlapanice (Březina). Správní obvod Boskovice má větší rozlohu - 511 km², patří sem 73 obcí s celkovým počtem obyvatel 50 171 (k 31. 12. 2005). Správní obvod Blansko má rozlohu 351 km², 43 obcí mělo 54 354 obyvatel. K nižšímu správnímu členění - v rámci ORP Boskovice jsou celkem 3 pověřené obecní úřady (POU) - Letovice, Velké Opatovice (obce 2. stupně) a Boskovice, v rámci ORP Blansko jsou 2 POU - Adamov (obec 2. stupně) a Blansko.

K 31.12.2006 (okres před územní změnou) žilo v okrese Blansko 108 753 osob, z nichž bylo 55 338 žen (50,9 %). Počet obyvatel se proti konci roku 2005 zvýšil o 610 osob. Ke zvýšení stavu obyvatel došlo zásluhou stěhování, zatímco se v průběhu roku 2006 z

okresu vystěhovalo 1 065 osob, přistěhovalo se 1 751 osob (přírůstek stěhováním tedy činil 686 osob). Přirozená měna vedla k úbytku obyvatel, živě se v roce 2006 narodilo 1 047 dětí, ovšem zemřelo 1 123 osob (přirozený úbytek představoval 76 osob).

Podle věkové struktury z konce roku 2005 bylo z celkového počtu obyvatel 15,0 % osob ve věku do 14 let, stáří 15 až 64 let mělo 70,2 % obyvatel okresu a starších 65 let bylo 14,8 % osob. Průměrný věk obyvatel okresu na konci roku 2005 dosahoval 40,0 roku (38,4 u mužů a 41,4 u žen). V rámci Jihomoravského kraje je nejvyšší věkový průměr v okrese Brno-město, a to 41,5 roku, naopak okresem s nejnižším věkovým průměrem je Znojmo -38,9 roku.

Hospodářství v okrese mělo vždy průmyslově - zemědělský charakter. V průmyslu bylo podle údajů ze Sčítání lidu, domů a bytů 2001 zaměstnáno více než 42,2 % ekonomicky aktivních obyvatel, ve stavebnictví 8,1 % a v zemědělství 5,6 % ekonomicky aktivních. Z průmyslových odvětví má nejdůležitější postavení se svou stoletou tradicí strojírenství.

Registrovaná míra nezaměstnanosti dosáhla k 31.12.2006 v okrese Blansko hodnoty 6,67 %, což je po okrese Brno-venkov (5,71 %) nejnižší míra nezaměstnanosti v rámci Jihomoravského kraje (nejvyšší byla v okrese Znojmo - 13,61 %). Tomuto faktu napomáhá vcelku snadná dopravní dostupnost brněnských podniků. Podle údajů ze SLDB 2001 do Brna-města či do Brna-venkova v té době cestovala celá čtvrtina těch, kteří za prací vyjížděli mimo obec svého bydliště. Vyjížděli zřejmě i za vyšším výdělkem. V roce 2005 dosáhla průměrná mzda u podnikatelských subjektů s 20 a více zaměstnanci se sídlem v okrese celkem 15 927 Kč na přepočtenou osobu, v okrese Brno-město to však bylo 19 049 Kč a v okrese Brno-venkov 17 614 Kč. Z výdělků během ekonomicky aktivního života pak plyne i výše starobního důchodu. V roce 2005 pobíralo v okrese Blansko starobní důchod celkem 14 992 osob, jeho průměrná výše dosáhla částky 7 560 Kč.

II.5.2 Okres Brno-město

Okres Brno-město tvoří statutární město Brno, které je druhým největším městem České republiky, zároveň je centrem Moravy, jedné z historických zemí Koruny české. Na území města Brna žije téměř třetina obyvatel celého Jihomoravského kraje, 366 680 obyvatel tvoří 32,4 celku a na 1 km² připadá 1 594 obyvatel (k 31.12.2006).

Z územně správního pohledu se statutární město Brno člení na 29 městských částí. Největší, co do počtu obyvatel, je městská část Brno-střed, nejmenší městská část Brno-Útěchov. Rozloha města (230 km²) se na současný stav zvětšovala postupným připojováním předměstských obcí. V roce 1919 vzniklo tzv. Velké Brno připojením 23 předměstských obcí, v roce 1944 byla k Brnu připojena Líšeň, v roce 1960 Bystrc, v letech 1961 až 1980 bylo připojeno dalších 11 obcí. Městské části v dnešní podobě vznikly v roce 1990.

Z přibližně 194,4 tisíc ekonomicky aktivních obyvatel Brna bylo podle údajů ze sčítání lidu v roce 2001 jen 1,0 % osob zaměstnáno v primárním sektoru (zemědělství), dále 28,5 % v sekundárním sektoru (průmysl a stavebnictví) a 63,6 % v terciárním sektoru (služby). Míra nezaměstnanosti ke konci roku 2006 dosáhla 7,88 %, ve srovnání s ostatními okresy Jihomoravského patří dlouhodobě k okresům s nižší úrovní nezaměstnanosti.

Vzhledem ke své poloze patří Brno k územím se značnou intenzitou dopravy. Město leží na křižovatce dálnic D1 (Praha - Brno) a D2 (Brno - Bratislava), které jsou součástí transevropské dálniční sítě. Je významným železničním uzlem. Na území městské části Brno-

Tuřany je vybudováno mezinárodní civilní letiště, které splňuje požadavky na celoroční provoz všech typů letadel.

II.5.3 Okres Brno-venkov

Okres Brno-venkov vznikl po reformě státní správy v roce 1960 a tvoří široký pás obklopující ze všech stran město Brno. Po zohlednění změn správního uspořádání k 1.1.2007 celková plocha okresu Brno-venkov dosáhla 149 891 ha.

Od 1.1.2005 podle zákona o změně hranic krajů přešlo do Jihomoravského kraje celkem 25 obcí z kraje Vysočina. Jde o 24 obcí z okresu Žďár nad Sázavou a o 1 obec (Senorady) z okresu Třebíč, které se staly obcemi okresu Brno-venkov. V rámci sladění hranic okresů s hranicemi správních území obcí s rozšířenou působností k 1.1.2007 se počet zvýšil o dalších 25 obcí -14 obcí z okresu Blansko, 7 obcí z okresu Břeclav a 4 obce z okresu Znojmo. Počet obcí okresu se tak zvýšil z původních 137 obcí na 187 obcí, 13 z nich má statut města - Dolní Kounice, Ivančice, Kuřim, Modřice, Oslavany, Pohořelice, Rosice, Šlapanice, Tišnov, Újezd u Brna, Zbýšov a Židlochovice. Okres Brno-venkov nemá vlastní okresní město.

Na území okresu žilo ke konci roku 2006 (okres před územní změnou) celkem 175 151 obyvatel, z toho bylo 89 139 žen (50,9 %). Zajímavostí je, že na rozdíl od ostatních okresů kraje se počet obyvatel okresu Brno-venkov dlouhodobě zvyšuje, a to především zásluhou migračního přírůstku. V roce 2006 se sice vystěhovalo celkem z okresu 3 487 osob, ale přistěhovalo se 4 813 osob, migrační saldo tedy dosáhlo 1 326 osob. Významný podíl představují přistěhovalí z okresu Brno-město, kteří vyhledávají a využívají dobré podmínky pro výstavbu domů a bytů v klidném a krásném prostředí obcí okresu Brno-venkov s relativně dobrým dopravním napojením na Brno.

Podle územní struktury platné od 1. ledna 2003 jsou jednotlivé obce okresu seskupeny do správních obvodů obcí s rozšířenou působností. V okrese Brno-venkov jsou sídla ORP v souladu se změnami k 1.1.2007 rozmístěna ve městech Ivančice, Kuřim, Rosice, Pohořelice, Šlapanice, Tišnov a Židlochovice. Správní území těchto obcí nyní odpovídá území okresu. Správní obvod Ivančice má rozlohu 172 km², 17 obcí mělo 23 434 obyvatel (stav k 31.12. 2005 podle přepočteného stavu ve správní struktuře platné od 1.1.2005). Správní obvod Kuřim má rozlohu 77 km², 10 obcí mělo 19 494 obyvatel, správní obvod Pohořelice má rozlohu 195 km², 13 obcí mělo 12 588 obyvatel, správní obvod Rosice má rozlohu 174 km², 24 obcí mělo 23 220 obyvatel, správní obvod Šlapanice má rozlohu 343 km², 40 obcí mělo 55 107 obyvatel, správní obvod Tišnov má rozlohu 343 km², 59 obcí mělo 27 520 obyvatel a správní obvod Židlochovice má rozlohu 194 km², 24 obcí mělo 27 860 obyvatel.

Více jak 31,6 % ekonomicky aktivního obyvatelstva bylo podle údajů ze sčítání lidu, domů a bytů zaměstnáno ve zpracovatelském průmyslu a výrobě elektřiny, 11,4 % ve stavebnictví, 11,3 % v obchodě, 6,6 % v odvětví dopravy, pošty a telekomunikace, 5,3 % ve zdravotnictví, veterinárních a sociálních činnostech, 5,1 % ve školství, stejné procento ve veřejné správě, obraně a sociálním zabezpečení. V zemědělství a lesnictví pracovalo 4,8 % ekonomicky aktivních stejně jako v činnosti v oblasti nemovitostí a služeb pro podniky. Registrovaná míra nezaměstnanosti k 31.12.2006 dosáhla 5,71 % a patří dlouhodobě mezi nejnižší. Je to dáno také tím, že obyvatelé okresu nachází pracovní příležitosti především v Brně. Podle výsledků SLDB 2001 vyjíždělo za prací z bydliště téměř 48 tisíc obyvatel, z toho

více jak 60 % vyjíždělo za prací právě do krajské metropole Brna. Vyjížděli i za vyšším výdělkem.

II.5.4 Okres Břeclav

Okres Břeclav se nachází v nejnižnějším cípu Moravy. Po zohlednění změn správního uspořádání k 1.1.2007 má okres Břeclav rozlohu 103 882 ha.

Administrativně se okres Břeclav po sladění hranic k 1.1.2007 člení na 63 obcí a dále pak na 69 částí obcí. Celkem 9 obcí má statut města - Břeclav, Hustopeče, Klobouky u Brna, Lanžhot, Mikulov, Podivín, Valtice, Velké Bílovice a Velké Pavlovice. Celkem 58 obcí má pouze jednu část, 4 obce se dělí na 2 části a město Břeclav má 3 části. Z hlediska velikostních skupin obcí bylo v okrese 12 obcí s počtem obyvatel menším než 499, 500 až 999 obyvatel mělo 18 obcí, 29 obcí spadalo do skupiny 1 000 až 4 999 obyvatel, 2 obce (Hustopeče a Mikulov) patřily do skupiny 5 000 až 19 999 obyvatel a konečně 1 obec (Břeclav) byla ve skupině 20 000 až 49 999 obyvatel. Břeclav je největším městem okresu - měřeno jak počtem obyvatel (25 652), tak rozlohou (8 717 ha).

Od 1.1.2003 je v platnosti nové správní uspořádání obcí, v souladu se změnami hranic k 1.1.2007 na území okresu Břeclav působí 3 obce s rozšířenou působností (ORP) - Břeclav, Hustopeče a Mikulov (obce 3. stupně). Správní obvod Břeclav má největší rozlohu - 439 km², patří sem 17 obcí s celkovým počtem obyvatel 58 664 (k 31.12.2005). Správní obvod Hustopeče má rozlohu 355 km², 28 obcí mělo 34 593 obyvatel a správní obvod Mikulov má rozlohu 245 km², 17 obcí mělo 19 663 obyvatel. K nižšímu správnímu členění - v rámci ORP Hustopeče jsou 2 pověřené obecní úřady (POU) - Klobouky u Brna (obec 2. stupně) a Hustopeče.

K 31.12.2006 (okres před územní změnou) žilo v okrese Břeclav 123 194 osob, z nichž bylo 63 034 žen (51,2 %). Počet obyvatel se proti konci roku 2005 zvýšil o 51 osob. Ke zvýšení stavu obyvatel došlo zásluhou stěhování. Zatímco se v průběhu roku 2006 z okresu vystěhovalo 1 176 osob, přistěhovalo se 1 335 osob (přírůstek stěhování tedy činil 159 osob). Přirozená změna vedla k úbytku obyvatel, živě se v roce 2006 narodilo 1 166 dětí, ovšem zemřelo 1 274 osob (přirozený úbytek představoval 108 osob). Podle věkové struktury z konce roku 2004 bylo z celkového počtu obyvatel 15,2 % osob ve věku do 14 let, stáří 15 až 64 let mělo 71,8 % obyvatel okresu a starších 65 let bylo 13,0 % osob. Průměrný věk obyvatel okresu na konci roku 2004 dosahoval 39,1 roku (37,3 u mužů a 40,8 u žen). V rámci Jihomoravského kraje je nejvyšší věkový průměr v okrese Brno-město, a to 41,4 roku, naopak okresem s nejnižším věkovým průměrem je Znojmo - 38,9 roku.

Podle údajů ze sčítání lidu v roce 2001 více jak 27 % ekonomicky aktivního obyvatelstva okresu pracovalo v průmyslu, který je prezentován gumárenským a plastikářským, chemickým, strojírenským, polygrafickým a potravinářským odvětvím. V obchodě a pohostinství pracovalo 14 %, ve stavebnictví téměř 10 % a v zemědělství 9 % ekonomicky aktivních obyvatel. Okres Břeclav se dlouhodobě řadí k okresům s poměrně vysokou mírou registrované nezaměstnanosti, která k 31.12.2006 dosáhla 9,59 %.

II.5.5 Okres Hodonín

Okres Hodonín leží na jihovýchodní Moravě při hranici se Slovenskou republikou. Území okresu o celkové rozloze 1 099 km² zaujímá 15,3 % rozlohy území Jihomoravského kraje a je charakteristické svým protáhlým tvarem ze západu na východ.

Administrativně se okres Hodonín člení po narovnání hranic k 1.1.2007 na 82 obcí a dále pak na 93 částí. Celkem 8 obcí má statut města - Bzenec, Dubňany, Hodonín, Kyjov, Strážnice, Veselí nad Moravou, Vracov a Ždánice. Celkem 75 obcí má pouze 1 část obce, 7 obcí se dělí na 2 a více částí obce, město Kyjov má 4 části obce. Z hlediska velikostních skupin obcí bylo v okrese 5 obcí s počtem obyvatel menším než 199, 16 obcí mělo stav obyvatel v rozmezí 200 až 499 osob, 500 až 999 obyvatel mělo 25 obcí, 31 obcí spadalo do skupiny 1 000 až 4 999 obyvatel, 4 obce (Strážnice, Dubňany, Veselí nad Moravou a Kyjov) patřily do skupiny 5 000 až 19 999 obyvatel a konečně 1 obec byla ve skupině 20 000 až 49 999 obyvatel (Hodonín - 26 110 obyvatel k 31.12.2006). K tomuto datu žilo v okrese (před územní změnou) celkem 156 951 obyvatel, z toho bylo 79 983 žen (51,0 %). Průměrný věk obyvatel okresu na konci roku 2004 dosahoval 39,3 roku (37,4 u mužů a 41,1 u žen). V rámci Jihomoravského kraje je nejvyšší věkový průměr v okrese Brno-město, a to 41,4 roku, naopak okresem s nejnižším věkovým průměrem je Znojmo - 38,9 roku.

K 1.1.2003 vstoupilo v platnost nové územně správní uspořádání. Na území okresu Hodonín působí 3 obce s rozšířenou působností (ORP) - Hodonín, Kyjov a Veselí nad Moravou (obce 3. stupně). Od počátku roku 2007 bylo zesouladěno území okresu s územími správních obvodů ORP a k okresu Hodonín tak přibyla 1 obec z okresu Vyškov (Mouchnice v ORP Kyjov). ORP Kyjov má také největší rozlohu (470 km²) a spadá pod něj nejvíce obcí - 42 s celkovým počtem 56 080 obyvatel (k 31.12.2005). Nejvíce obyvatel spadá pod správu ORP Hodonín - 61 862 v 18 obcích, rozlohou zaujímá 286 km². Nejmenší počet obyvatel mělo ORP Veselí nad Moravou - 39 769 ve 22 obcích, s rozlohou 343 km². K nižšímu správnímu uspořádání - v rámci ORP Kyjov jsou 3 pověřené obecní úřady (POÚ) - Bzenec, Ždánice (obce 2. stupně) a Kyjov, v rámci ORP Veselí nad Moravou jsou také 3 POÚ - Strážnice, Velká nad Veličkou (obce 2. stupně) a Veselí nad Moravou.

Zánik, popřípadě různé transformace velkých průmyslových podniků, které v minulosti patřily k hlavním zaměstnavatelům obyvatel okresu Hodonín, se plně projeví ve vysoké míře nezaměstnanosti obyvatelstva. Ani vznik převážně menších podniků, ať už v průmyslové nebo zemědělské sféře, neměl vliv na zlepšení zaměstnanosti. Míra nezaměstnanosti ke konci roku 2005 dosáhla 13,33 %, z dlouhodobého hlediska v meziokresním srovnání je jednou z nejvyšších v České republice.

II.5.6 Okres Vyškov

Okres Vyškov leží ve východní části Jihomoravského kraje, sousedí se šesti okresy. Po zohlednění změn správního uspořádání k 1.1.2007 patří okres Vyškov rozlohou 87 608 ha k menším okresům Jihomoravského kraje, menší je pouze okres Brno-město (23 032 ha) a okres Blansko (86 268 ha).

Administrativně se okres Vyškov po sladění hranic k 1.1.2007 člení na 80 obcí a dále pak na 118 částí obcí. Pouze 5 obcí má statut města (Bučovice, Ivanovice na Hané, Rousínov, Slavkov u Brna a Vyškov). Celkem 66 obcí má pouze 1 část obce, 17 obcí se dělí na dvě a více částí obce, město Vyškov má dokonce 14 částí obce. Z hlediska velikostních skupin obcí

bylo v okrese 6 obcí s počtem obyvatel menším než 199, 32 obcí mělo stav obyvatel v rozmezí 200 až 499 osob, 500 až 999 obyvatel mělo 29 obcí, 10 obcí spadalo do skupiny 1 000 až 4 999 obyvatel, 2 obce (Bučovice a Slavkov u Brna) patřily do skupiny 5 000 až 19 999 obyvatel a konečně 1 obec byla ve skupině 20 000 až 49 999 obyvatel (Vyškov - 22 013 obyvatel).

Od 1.1.2003 je v platnosti nové správní uspořádání obcí. Na území okresu Vyškov působí 3 obce s rozšířenou působností (ORP) - Bučovice, Slavkov u Brna a Vyškov (obce 3. stupně). Podle správního území těchto tří obcí byly od počátku roku 2007 narovnané hranice okresu, tím tedy obec Mouchnice, která patří pod ORP Kyjov, přešla do okresu Hodonín. Správní obvod Vyškova má největší rozlohu - 547 km², patří sem 42 obcí s celkovým počtem obyvatel 50 636 (k 31.12.2005), následují Bučovice s rozlohou 171 km², patří sem 20 obcí s 15 713 obyvateli. Správní obvod Slavkova u Brna má rozlohu 158 km², 18 obcí mělo 20 414 obyvatel. K nižšímu správnímu členění: Bučovice a Slavkov u Brna plní zároveň i funkci pověřeného obecního úřadu (POU), v rámci ORP Vyškov jsou celkem 3 POU - Ivanovice na Hané, Rousínov (obce 2. stupně) a Vyškov, navíc Vojenský újezd Březina.

K 31.12. 2006 (před územní změnou) žilo v okrese Vyškov 87 443 osob, z nichž bylo 44 460 žen (50,8 %). Počet obyvatel se proti konci roku 2005 zvýšil o 323 osob. Ke zvýšení stavu obyvatel přispělo stěhování. Zatímco se v průběhu roku 2006 vystěhovalo z okresu 1 237 osob, přistěhovalo se 1 639 osob (přírůstek stěhování tedy činil 402 osob). Ve stejném období se živě narodilo 813 dětí, ovšem zemřelo 892 osob (přirozený úbytek představoval 79 osob). Podle věkové struktury z konce roku 2004 bylo z celkového počtu obyvatel 15,3 % osob ve věku do 14 let, starší 15 až 64 let mělo 70,5 % obyvatel okresu a starších 65 let bylo 14,2 % osob. Průměrný věk obyvatel okresu dosahoval 39,4 roku (37,9 u mužů a 40,9 u žen). V rámci Jihomoravského kraje je nejvyšší věkový průměr v okrese Brno-město, a to 41,4 roku, naopak okresem s nejnižším věkovým průměrem je Znojmo - 38,9 roku.

Hospodářství v okrese vždy mělo průmyslově - zemědělský charakter. V průmyslu podle údajů ze Sčítání lidu, domů a bytů 2001 bylo zaměstnáno 29,9 % ekonomicky aktivních obyvatel, v zemědělství to bylo 6,1 % a ve stavebnictví 10,5 % ekonomicky aktivních. Registrovaná míra nezaměstnanosti dosáhla ke konci roku 2006 hodnoty 6,84 %, což je hodnota příznivější, než úroveň nezaměstnanosti za celý Jihomoravský kraj (8,82 %). Tomuto faktu napomáhá vcelku snadná dopravní dostupnost brněnských podniků.

II.5.7 Okres Znojmo

Okres Znojmo patří rozlohou 159 050 ha mezi největší okresy České republiky. Základní podobu a velikost získal v roce 1961 sloučením okresu Znojmo a Moravský Krumlov s částí okresu Moravské Budějovice, současná podoba byla upravena k 1.1.2007 zesouladěním hranic okresu se správním územím obcí s rozšířenou působností.

Administrativně se okres Znojmo po sladění hranic k 1.1.2007 člení na 144 obcí a dále pak na 170 částí obcí. Celkem 5 obcí má statut města - jsou to Hrušovany nad Jevišovkou, Miroslav, Moravský Krumlov, Znojmo, nejmladším městem jsou Jevišovice (únor 2007). Celkem 129 obcí má pouze 1 část obce, 15 obcí se dělí na 2 a více částí obce, město Znojmo má 9 částí obce. Z hlediska velikostních skupin obcí bylo v okrese 40 obcí s počtem obyvatel menším než 199, 57 obcí mělo stav obyvatel v rozmezí 200 až 499 osob, 500 až 999 obyvatel

mělo 26 obcí, 19 obcí spadalo do skupiny 1 000 až 4 999 obyvatel, 1 obec (Moravský Krumlov - 6 021 obyvatel) patřila do skupiny 5 000 až 19 999 obyvatel a konečně 1 obec (Znojmo - 35 032 obyvatel) byla ve skupině 20 000 až 49 999 obyvatel.

Od 1.1.2003 je v platnosti nové správní uspořádání obcí. Na území okresu Znojmo působí 2 obce s rozšířenou působností (ORP) - Moravský Krumlov a Znojmo (obce 3. stupně). Podle správního území těchto 2 obcí byly narovnány od 1.1.2007 hranice okresu, území okresu se zmenšilo o 4 obce - Branišovice, Loděnice, Šumice a Troskotovice spadající pod ORP Pohořelice a nyní patří do okresu Brno-venkov. Správní obvod Znojmo má větší rozlohu - 1 243 km², patří sem 111 obcí s celkovým počtem obyvatel 90 162 (k 31.12.2005). Správní obvod Moravský Krumlov má rozlohu 348 km², 33 obcí mělo 22 297 obyvatel. K nižšímu správnímu členění - v rámci ORP Znojmo jsou celkem 3 pověřené obecní úřady (POU) - Hrušovany nad Jevišovkou, Vranov nad Dyjí (obce 2. stupně) a Znojmo, v rámci ORP Moravský Krumlov jsou 2 POU - Miroslav (obec 2. stupně) a Moravský Krumlov.

K 31.12.2006 (před územní změnou) žilo v okrese Znojmo 114 391 osob, z nichž bylo 58 119 žen (50,8 %). Počet obyvatel se proti konci roku 2005 zvýšil o 129 osob. Ke zvýšení stavu obyvatel přispělo stěhování. Zatímco se v průběhu roku 2006 vystěhovalo z okresu 991 osob, přistěhovalo se 1 209 osob (přírůstek stěhování tedy činil 218 osob). Ve stejném období se živě narodilo 1 067 dětí, ovšem zemřelo 1 156 osob (přirozený úbytek představoval 89 osob).

Z hospodářského hlediska je okres Znojmo okresem zemědělsko-průmyslovým. V uplynulém desetiletí, podobně jako v celé České republice, vstoupil do mnoha podniků na území okresu zahraniční kapitál. V tomto období také některé větší či menší podniky nevydržely z různých důvodů tlak konkurence a zanikly nebo musely změnit svoji činnost. Naproti tomu vznikla celá řada převážně menších podniků, které si své místo na trhu již našly. Podobná situace nastala i v zemědělství. Veškeré tyto změny se odrazily na trhu práce. Vzhledem k poměrně nízkému zprůměrnění okresu, absenci velkých podniků a sezónnosti některých činností, dosahuje okres Znojmo vysoké nezaměstnanosti, která se prohlubuje v zimních měsících, kdy klesá zájem o pracovníky v zemědělství, stavebnictví a službách.

K 31. prosinci 2006 dosáhla registrovaná míra nezaměstnanosti v okrese Znojmo 13,61 %, což byla nejvyšší hodnota v rámci Jihomoravského kraje. Nepříliš lichotivý je také fakt, že průměrné mzdy patří naopak k nejnižším v kraji.

II.6 Informace o sociálně vyloučených lokalitách a sociálně a kulturně znevýhodněných skupinách obyvatelstva

Poradenství a pomoc s vyšším zastoupením romských občanů v lokalitách Jihomoravského kraje je zajišťována většinou prostřednictvím pracovníka odboru sociálních služeb. Péče je zaměřena na pomoc při řešení tíživých životních situací, obtížných rodinných poměrů a nejaktuálnějších problémů, dále na už uvedenou pomoc při pracovním uplatnění a na poskytování sociálně právního poradenství. Mezi nejčastější a nejpálčivější problémy, které Romové každodenně řeší, patří otázky většinou ekonomického charakteru - problémy s bydlením, nedostatek finančních zdrojů, dlouhodobá nezaměstnanost, zadluženost, závislost na sociálních dávkách a s tím související psychická frustrace, která pramení z jejich situace. Pokud mají obce vytvořený komunitní plán, je v něm definovaná pracovní skupina pro sociálně nepřizpůsobivé občany.

Nejpočetnější jsou Romové v Brně. Jedná se o poměrně nesourodou skupinu obyvatel, pocházející z původních moravských, slovenských, maďarských, olšských a německých romských komunit, mezi kterými neexistuje jednotící prvek (např. příbuzenský...). Podle kvalifikovaných odhadů žije na území města Brna asi 15 - 17 tisíc Romů.

Vhodnou formou práce v sociálně vyloučených lokalitách je terénní sociální práce. Jihomoravský kraj spolupracuje s neziskovými organizacemi, které se tímto fenoménem v rámci svých projektů zabývají, a to IQ Roma servis, o.s. a DROM, příspěvková organizace Brno. Spolupráce spočívá zejména v oblasti terénní sociální práce a hledání pomoci pro klienty v některých částech města Brna. DROM realizoval v letech 2006 - 2007 pilotní projekt „Asistent Policie ČR pro práci v sociálně vyloučených romských komunitách“ v rámci Národní strategie pro práci Policie ČR ve vztahu k národnostním a etnickým menšinám (strategie byla přijata vládou ČR 22. ledna 2003 a v lednu 2006 aktualizována pod názvem Strategie práce Policie ČR ve vztahu k menšinám pro léta 2006 - 2007). Projekt byl navržen jako opatření, které by Policii ČR usnadnilo kontakt a komunikaci s minoritní komunitou. V roce 2007 se terénní práce rozšířila na mapování obcí a lokalit v Jihomoravském kraji a pomoc klientům žijícím v těchto lokalitách, tedy v přirozeném prostředí klientů, obvykle v jejich domácnostech. Práce asi v 5-6 problémových lokalitách jihomoravského regionu je oproti městu Brnu specifitější. Pro klienty v jednotlivých lokalitách Jihomoravského kraje je menší dostupnost a širší nabídky služeb, často mezi zájemci o službu panuje nedůvěra a neznalost. Terénní sociální práce ukazuje sociální pracovníky i z jiné strany než jsou klienti zvyklí např. z městských úřadů, proto je snaha o navázání důvěry. Přichází s nabídkou služeb, popř. návrhů řešení, které klient může v dané situaci využít. Snaží se ho co nejvíce začleňovat do sociálního prostředí. Důležitým předpokladem je dobrovolné zapojení se do spolupráce a aktivní přístup klienta k řešení jeho problémové situace. Terénní sociální práce je dlouhodobá, úspěchů obvykle nelze dosáhnout v krátkodobém časovém horizontu.

Pokud se dostanou občané tzv. vyloučených lokalit mimo výše uvedenou pomoc, narůstají problémy nejen v sociální oblasti, ale i v oblasti kriminality a dalších sociálně patologických jevů s největším dopadem u dětí a mládeže z neuspořádaného rodinného prostředí, kde dospělí jsou nevzdělání a bez zaměstnání. Jejich rodiny většinou žijí u příbuzných, jsou závislé na sociálních dávkách, vyrůstají v naprosto hygienicky nevyhovujícím prostředí. V rodinách těchto dětí se často vyskytuje závislost na alkoholu a jiných návykových látkách (cigarety, toluen...) a rovněž kriminalita. Děti a dospívající mladí lidé tak přebírají nevhodné vzorce chování, což velmi negativně ovlivňuje jejich další osobnostní vývoj.

Jsou tak velmi často citově deprivovaní, žijí s pocitem, že nikam nepatří. V důsledku toho bývají už ve škole apatičtí, nebo naopak emoční, později páchají trestnou činností. Mají narušený vztah k dospělým, a to jak k rodičům (zvláště u olšských Romů), tak i k pedagogům. Dětem a mladým lidem z vyloučených lokalit často schází schopnost vcítit se do pocitu toto druhého a naopak bývají přecitlivělí vůči své osobě. Mají zvýšenou tendenci k agresivním reakcím, často útočí zejména verbálně a zdaleka nejsou tak odolní vůči psychické zátěži. Jejich typickým znakem je neschopnost se soustředit na práci, chybí jim vůle.

Prostředí tzv. vyloučených lokalit a jejich negativní vliv umocňuje rodinnou tradici ve výchově, kdy je dětem ponechána mnohem větší volnost v jednání. Mnohdy až živelné fungování rodin poznamenává jednání dětí, které pokud chtějí něčeho dosáhnout, jednají

často pragmaticky nebo nahodile. Proto později nedokáží své jednání kontrolovat, ovládat a už vůbec ne předjímat následky svých činů.

U romských dětí je velmi často problematická školní docházka, často mají velký počet neomluvených hodin, ale i omluvených (skryté záškoláctví podporované nedůslednými rodiči). Záškoláctví, povalečství, vandalismus, toxikomanie, výtržnictví, šikana bývají často předchůdci kriminality. U mnohých dětí není pěstováno plnění školních či domácích povinností. Pokud projeví zájem o další vzdělávání v režimu středního školství, často školy už v 1. či 2. ročníku opouštějí a zůstávají v péči úřadů práce (sociálního dávkového systému). Právě absence vůle a schopnosti soustředit se na smysluplnou činnost jsou častou příčinou neúspěchu na trhu práce. Dlouhodobá nezaměstnanost vede k zajištění finančních prostředků z jiných než pracovních zdrojů. Tím se mnozí občané z tzv. vyloučených lokalit dostávají do situací, ve kterých páchají trestnou činnost. A bohužel trestná činnost a následný pobyt ve vězení nebývají u těchto občanů posuzovány jako ostuda či sociální propad, ale stávají se dokonce i jakýmsi modelem způsobu života těchto lidí. V mnohých rodinách jsou děti vedeny k tomu, jak se v určitých situacích zachovat, jak případně obejít zákon, jak páchat trestnou činnost s tím, že vědí, že do 15 let nejsou děti trestně odpovědné.

III. Institucionální analýza

V rámci systému prevence i mimo něj existuje a dále vzniká celá řada institucí, zařízení a organizací, které se zabývají prevencí kriminality. Ve veřejné správě působí sociální pracovníci oddělení péče o rodinu a dítě, kurátoři pro mládež, koordinátoři sociální péče o osoby společensky nepřizpůsobené, sociální asistenti, protidrogoví koordinátoři na krajských úřadech a obecních úřadech obcí s rozšířenou působností, metodici pro prevenci sociálně patologických jevů a manažeři prevence kriminality působící na krajských úřadech.

U Policie ČR je na všech úrovních - okresní, krajské i celostátní, vytvořena síť kriminalistů specializovaných na vyšetřování trestné činnosti mládeže a trestné činnosti páchané na mládeži. Prevencí se rovněž zabývají Preventivně informační skupiny Policie ČR a městské policie. Mimo systém státní správy a samosprávy působí stovky nevládních a charitativních organizací, které se ve své činnosti orientují na problematiku předcházení vzniku negativních jevů ve společnosti, pracují s rizikovými skupinami dospělých, dětí a mládeže.

Systém subjektů působících v oblasti prevence kriminality není a ani nemůže být souborem pouze vedle sebe existujících a vzájemně nezávislých institucí, nýbrž tvoří jeden celek, ve kterém se nabídka služeb a pomoci prolíná, doplňuje a navazuje na sebe. Cílem níže uvedené institucionální analýzy je získání přehledu základních informací o existenci a působnosti konkrétních institucí, subjektů, zařízení a služeb na úrovni Jihomoravského kraje působících v oblasti prevence kriminality na primární, sekundární a terciární úrovni.

III.1 Veřejná správa

Kurátoři pro mládež a koordinátoři sociální péče pro osoby společensky nepřizpůsobené jsou pracovníky odborů sociálních věcí obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a obvodních, městských či magistrátních úřadů. Často bývají začleněni do specializovaných pracovišť sociální prevence, kde mohou být začleněni také protidrogoví koordinátoři, případně manažeři prevence kriminality.

III.1.1 Kurátoři pro mládež

Kurátor pro mládež je specializovaný sociální pracovník, do jehož náplně práce patří pečovat:

- O děti mladší 15 let, které se dopustily trestného činu;
- O mladistvé ve věku 15-18 let, kteří se dopustili přestupku nebo trestného činu a bylo u nich zahájeno trestní stíhání;
- O děti a mladistvé, kteří mají opakované vážné poruchy chování, např. útěky z domova, zneužívání návykových látek, závislost na hracích automatech, absence ve škole apod.

Kurátoři uvedeným dětem, mladistvým a jejich rodinám poskytují sociálněprávní, výchovnou, poradenskou a socioterapeutickou pomoc s cílem odstranit nebo minimalizovat vlivy vedoucí k sociálně patologickému chování.

Do kompetence kurátorů dále spadá:

- Vedení evidence obtížně vychovatelných dětí a mladistvých;
- Podávání zpráv orgánům činným v trestním řízení o osobách nezletilých dětí a mladistvých, kteří se dopustili trestného jednání a zprávy o osobám nezletilých a mladistvých, kteří byli poškozeni jednáním jiných osob;
- Poskytování sociálně právního, výchovného a případně i psychologického poradenství dětem i rodičům při řešení rodinných, sociálních, osobních problémů a krizových situací;
- Zprostředkování péče odborných poradenských a zdravotnických pracovišť a ostatních odborných zařízení;
- Účast na úkonech v přípravném řízení (výslech, konfrontace, seznámení s výsledky vyšetřování apod.), účast na hlavním líčení a veřejném zasedání v trestních věcech mladistvých, odvolání se do rozhodnutí soudu;
- Podávání podnětů na zahájení řízení o nařízení ústavní či ochranné výchovy, výchovných opatření i jejich zrušení;
- Zajištění výkonu opatrovnictví;
- Realizace a organizace preventivních programů apod.

III.1.2 Sociální kurátoři

V současné době je péče o společensky nepřizpůsobené občany v rámci Jihomoravského kraje zajišťována v Brně odborem sociální péče Magistrátu města Brna, a to konkrétně oddělením sociální prevence a pomoci a oddělením sociální rehabilitace a dále odbory sociálních věcí na obecních úřadech obcí s rozšířenou působností. Personálně je tato agenda zajišťována prostřednictvím sociálních kurátorů. Kurátoři poskytují poradenskou, preventivní, výchovnou, resocializační a psychologickou péči včetně materiální pomoci. Dále tuto péči do jisté míry poskytují zaměstnanci sociálních oddělení úřadů městských částí a obecních úřadů.

Mluvíme-li o osobách společensky nepřizpůsobených, jedná se o občany, kteří se ocitli v nepříznivé situaci, kterou nemohou překonat bez pomoci společnosti. Zvláštním aspektem této situace je, že ji v některých případech ani překonat nechtějí, popř. ztratili schopnost si tuto situaci jako nepřijatelnou uvědomit.

Dle platné legislativy jde o občany:

- Propuštěné z výkonu trestu odnětí svobody;
- Proti nimž je vedeno trestní řízení, popřípadě jim byl výkon trestu podmíněně odložen;
- Závislé na alkoholu a jiných návykových látkách;
- Žijící nedůstojným způsobem života;
- Propuštěné ze školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy po dosažení zletilosti.

Problémy typické pro osoby společensky nepřizpůsobené:

- Svým způsobem života se dostávají do konfliktu se společností a jejími institucemi;
- Využívání pololegálních či nelegálních způsobů uspokojování svých potřeb;
- Dlouhodobá nezaměstnanost a nepravidelný příjem;

- Potíže v oblasti bydlení, bezdomovectví;
- Hodnotová dezorientace, nedostatek smyslu pro realitu;
- Obtížná komunikace s institucemi majoritní společnosti;
- Syndromy frustrace a deprivace;
- Potíže v oblasti osobního zázemí, narušené a omezené interpersonální vztahy a vazby.

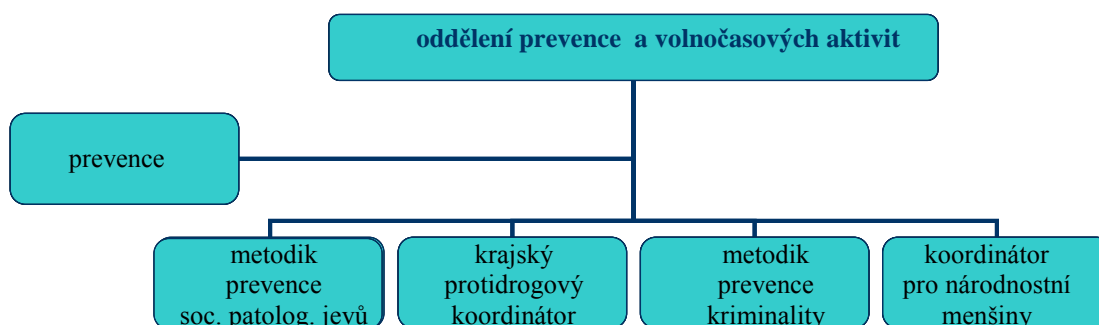
Sociálně nepřizpůsobení občané netvoří jednotnou ucelenou skupinu, ale výrazně strukturované society odlišné podle příčin své nepřizpůsobenosti.

Tabulka č. 31 : Počet kurátorů pro mládež a sociálních kurátorů v Jihomoravském kraji

	celkem v Jihomoravském kraji
Kurátor pro mládež	35
Sociální kurátor	47

III.1.3 Oddělení prevence a volnočasových aktivit

Na krajském úřadě Jihomoravském kraji velmi dobře funguje vzájemná spolupráce mezi metodikem prevence sociálně patologických jevů, krajským protidrogovým koordinátorem, metodikem prevence kriminality a koordinátorem pro národnostní menšiny. Spolupráce je usnadněna díky spojení všech pracovních pozic na vytvořeném oddělení prevence a volnočasových aktivit v rámci odboru školství.

V kraji byla vytvořena síť kontaktních pracovníků na obecních úřadech obcí s rozšířenou působností, kteří jsou odpovědní za oblast prevence kriminality. Spolupráce při zajišťování úkolů v této oblasti a vzájemná komunikace probíhá e-mailově (zasílání aktuálních zpráv a materiálů z oblasti prevence kriminality), telefonicky (řešení konkrétních vzniklých problémů, okamžité doplnění potřebných údajů atd.), ale také prostřednictvím pravidelných metodických porad s pracovníky trojkových obcí.

Cílem těchto porad je především poskytování metodické pomoci při zapojení do systému prevence kriminality na místní úrovni (dotační program Jihomoravského kraje, dotační program MV), při plánování preventivních opatření, která přesahují hranice jednotlivých obcí, a vzdělávání pracovníků trojkových obcí.

Obdobná metodická pomoc, směrem k pracovníkům obecních úřadů obcí s rozšířenou působností, probíhá také v oblasti protidrogových aktivit a národnostních menšin. V resortu školství se jedná především o vzájemnou komunikaci a metodické vedení okresních a školních metodiků prevence.

III.2 Školy a školská zařízení

Na úrovni Jihomoravského kraje je primární prevence v gesci odboru školství, oddělení prevence a volnočasových aktivit. Je součástí obsahu poradenských služeb (Vyhláška č. 72/2005 Sb.). Dalším závazným dokumentem je Strategie prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti resortu MŠMT na období 2005-2008⁴⁴ a Metodický pokyn k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, Č.j.: 20 006/2007 (novelizován 16. října 2007).

Koordinace a přímá práce se školami je zajišťována:

- Krajským školským koordinátorem prevence ve spolupráci s metodikem prevence kriminality, krajským protidrogovým koordinátorem a koordinátorem pro národnostní menšiny;
- Okresními metodiky prevence;
- Školními metodiky prevence.

Přehled zacílených programů primární prevence:

- Nespecifická primární prevence (pestrá nabídka aktivit bez přímé souvislosti na rizikové chování u dětí a mládeže);
- Specifická primární prevence (aktivity a programy specificky zaměřené na výskyt sociálně patologických jevů):
 - ✓ Všeobecná (zaměřená na běžnou populaci dětí a mládeže, tématické programy s metodikou);
 - ✓ Selektivní (zaměřená na žáky s předpokladem rizikového chování);
 - ✓ Indikovaná (zaměřená na jednotlivce nebo skupinu s projevy rizikového chování).

Na systému primární prevence v resortu školství se dále podílejí státní i nestátní subjekty: školy a školská zařízení, pedagogicko-psychologické poradny, Poradenské centrum pro drogové závislosti při PPP v Brně, fakulty MU v Brně, MMB, obce, OSPOD, KHS, MHS, ZÚ, Policie ČR, Městské policie a nevládní neziskové organizace (centra prevence drogových závislostí, kontaktní a preventivní centra, nízkoprahové kluby apod.). Nestátní neziskové organizace doplňují síť primární prevence. Jedná se především o preventivní aktivity v mimoškolním prostředí a realizaci specifických preventivních programů v oblasti protidrogové prevence.

Mezi základní systémové prvky primární prevence ve školách a školských zařízeních patří především:

- Minimální preventivní program - dokument školy, který má oporu v zákoně č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů a zákoně č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). Úroveň školních preventivních strategií (jak obsahová stránka, tak formální) je různá. V záporných případech se jedná o malou podporu vlastní aktivity žáků nebo zapojení celého pedagogického sboru včetně spolupráce s rodiči;
- Dále se jedná o činnost okresních metodiků prevence. Pedagogicko-psychologické poradny prostřednictvím metodika prevence zajišťují prevenci sociálně patologických jevů, realizaci preventivních opatření a koordinaci školních metodiků prevence.
- Školní poradenská pracoviště. Jihomoravský kraj je zařazen do systémového projektu „VIP - Kariéra“. Jedná se o postupné zavádění školních poradenských pracovišť (psycholog, speciální pedagog, výchovný poradce, školní metodik prevence). Jeho účinnost a efektivita je ověřována v rámci celé ČR;
- Certifikace - byl nastartován proces certifikace odborné způsobilosti poskytovatelů programů primární prevence uživatelů návykových látek. Certifikace je určitou garancí efektivních programů ve školním i mimoškolním prostředí.

Ze závěrečných hodnocení Minimálních preventivních programů škol a školských zařízení vyplývá, že hlavními problémy školy v oblasti sociálně patologických jevů u dětí a mládeže jsou:

- Agresivita žáků, vandalismus, vulgární projevy (je zaznamenána stoupající tendence u děvčat);
- Záškoláctví;
- Návykové klátky - kouření a alkohol (převážně mimo prostory školy s narůstající tendencí);
- Návykové látky - experimentování a užívání omamných a psychotropních látek (převážně mimo prostory školy);
- Násilí ve skupině (šikana);
- Časté krádeže.

Mezi méně až ojedinělé případy patří:

- Netolismus (patologické hráčství);
- Poruchy příjmu potravin (zejména mentální anorexie);
- Závislost na politickém a náboženském extremismu;
- Projevy rasismu.

Dotazníkovým šetřením byla získána data o porušení pravidel školního řádu. Mapování výskytu sociálně patologických jevů sice neřeší jejich příčiny, ale všechna zjištění pomohou při zacílení preventivních aktivit nejen u specifické primární prevence, ale také u prevence sekundární a terciární. Jedná se především o problematiku kouření a užívání alkoholu u dětí mládeže.

Škola nemůže problematiku výskytu sociálně patologických jevů řešit a zvládnout sama. V oblasti primární prevence je zapotřebí pokračovat v týmovém přístupu všech zainteresovaných subjektů (obce, MMB, NNO, Policie ČR, KHS, ZÚ, PF MU, apod.). Pro včasnou intervenci je nutné prohloubit spolupráci s OSPOD. V rámci krajského úřadu je nutné spolupracovat s odborem zdravotnictví a sociálních věcí. Primární odpovědnost má stále rodina.

Jako důležité se jeví především:

- Mapování situace v oblasti výskytu návykových látek a dalších sociálně patologických jevů v jednotlivých regionech - zejména užívání alkoholu a kouření u dětí a mládeže;
- Rozpoznání a zajištění včasné intervence především v případech:
 - ✓ Týrání a zneužívání dětí, včetně komerčního sexuálního zneužívání;
 - ✓ Ohrožování mravní výchovy mládeže.
- Vzdělávání v celé šíři sociálně patologických jevů (praktická a teoretická připravenost celého pedagogického týmu);
- Programy ke zvýšení prestiže zdravého životního stylu Zdraví - 21 (finanční podpora zařazení škol zřizovaných JMK do programu „Škola podporující zdraví“);
- Při finančních podpoře projektů výhledově zohlednit zda je či není program certifikován.

Efektivní podporu systému koordinace a metodickou pomoc v oblasti primární prevence může podpořit vznik center primární prevence v Jihomoravském kraji.

III.2.1 Výchovné ústavy

Na území Jihomoravského kraje působily ve školním roce 2006 - 2007 celkem 4 výchovné ústavy. Žádný z nich nezřizuje Jihomoravský kraj - 3 jsou zřizovány MŠMT a 1 je soukromý.

V Jihomoravském kraji působil ve školním roce pouze jeden výchovný ústav, kam jsou umísťovány děti ve věku povinné školní docházky - Výchovný ústav, dětský domov se školou, střední škola, základní škola a školní jídelna, Moravský Krumlov, Nádražní 698. V souladu se zákonem č. 109/2002 Sb., je pro děti mladší 15 let součástí výchovného ústavu dětský domov se školou. Toto zařízení je určeno pouze pro dívky, chlapci jsou umísťováni mimo území kraje.

Ostatní výchovné ústavy jsou určeny pro mládež a pečují o chlapce s nařízenou ústavní či ochrannou výchovou:

- Výchovný ústav, střední škola, internát a školní jídelna, Olešnice na Moravě, Trpínská 317 (zařazeny jsou i dívky s nařízenou ústavní výchovou);
- Výchovný ústav, střední škola a školní jídelna Višňové, Zámek 1;
- Soukromý výchovný ústav s.r.o, Troskotovice.

Mimo výchovného ústavu v Troskotovicích mají umístěné děti možnost v rámci ústavů plnit povinnou školní docházku či připravovat se na povolání ve školách pro děti a žáky se zdravotním postižením, které jsou součástí zařízení.

III.2.2 Diagnostické ústavy

Diagnostický ústav je školské zařízení, které přijímá děti s nařízenou ústavní výchovou nebo uloženou ochrannou výchovou a děti, u nichž bylo nařízeno předběžné opatření. Na základě výsledků komplexního vyšetření, zdravotního stavu dětí a volné kapacity jednotlivých zařízení je umísťuje do dětských domovů, dětských domovů se školou nebo výchovných ústavů.

Důležitým úkolem diagnostického ústavu je vedení evidence dětí umístěných v zařízeních a zároveň vedení evidence volných míst v zařízeních v rámci svého územního obvodu. Na základě toho pak vypracovává pro ministerstvo návrhy potřebných změn a upozorňuje ministerstvo na situace vyžadující zásah zřizovatele.

Na území Jihomoravského kraje působí v současné době 2 diagnostické ústavy, jejichž zřizovatelem je MŠMT:

- Dětský diagnostický ústav, SVP, základní škola a školní jídelna, Brno, Hlinky 140 měl ve školním roce 2006 - 2007 ve své působnosti dětské domovy, dětské domovy se školou, základní školy (bývalé zvláštní a pomocné školy s internátem) a výchovné ústavy rozmístěné do 4 krajů - Jihomoravský, Vysočina, Zlín a Olomouc;
- Diagnostický ústav pro mládež, SVP a školní jídelna, Brno, Veslařská 246 je jediným koedukovaným zařízením (péče je zde věnována zároveň chlapcům a dívkám) svého typu pro mládež od 15 do 18 let v České republice.

III.2.3 Pedagogicko - psychologické poradny

Ve školním roce 2006 - 2007 v kraji pracovalo 9 pedagogicko-psychologických poraden, z nichž 8 je zřizovaných krajem a 1 soukromým zřizovatelem.

Činnost pedagogicko - psychologických poraden je v rámci standardů stanovených platnou legislativou (zákon č. 561/2004 Sb., vyhláška č. 72/2005 Sb.) zaměřena zejména na péči o děti a žáky se specifickými poruchami učení a chování. Další činnosti se zaměřují hlavně na oblast prevence sociálně patologických jevů a drogových závislostí, kariérové poradenství a péče o mimořádně nadané děti. Není stanovena spádovost pro jednotlivá zařízení, neboť dle platných právních předpisů má zákonný zástupce možnost vybrat si jakékoliv poradenské zařízení.

Prostřednictvím metodika prevence zajišťují tato poradenská zařízení prevenci sociálně patologických jevů, realizaci preventivních opatření a koordinaci školních metodiků prevence. V každém okrese Jihomoravského kraje je zajištěn 1 pracovní úvazek pro okresního metodika prevence.

Tabulka č. 32: Přehled působnosti okresních metodiků prevence v Jihomoravském kraji

okres	organizace	okresní metodik prevence	úvazek
Brno	PPP	psycholog	1,0
Brno-venkov	PPP	speciální pedagog	1,0
Blansko	PPP	speciální pedagog	1,0
Břeclav	PPP	sociální pracovník	1,0
Hodonín	PPP	psycholog	1,0

Vyškov	PPP	ekonom	1,0
Znojmo	PPP	speciální pedagog	1,0

III.2.4 Střediska výchovné péče

Střediska výchovné péče nejsou dle vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, zařazena mezi školská poradenská zařízení. Střediska poskytují všestrannou preventivně výchovnou péči dětem a mládeži s negativními jevy chování, pokud nejsou důvody pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy ve speciálních výchovných zařízeních. Pracují na úrovni primární a sekundární prevence a cílem je zachytit první signály problémů či potíží v procesu psychického vývoje jedince, poskytnout mu radu nebo systematickou péči a tím předejít vážným problémům jakými jsou kriminalita, toxikomanie, psychické poruchy a podobně. Podmínkou přijetí do střediska je svobodné rozhodnutí klienta a jeho zákonných zástupců. Pracovníci středisek výchovné péče aktivně spolupracují s rodiči, pracovníky škol, speciálně pedagogickými centry, pedagogicko-psychologickými poradnami, sociálními pracovníky, Policií ČR a také s pracovníky společenských institucí participujících na výchově dětí a mládeže.

Na území Jihomoravského kraje působí v současné době 3 střediska výchovné péče, z toho dvě střediska zřizuje MŠMT a jedno zařízení je soukromé:

- Středisko výchovné péče pro děti a mládež, Brno, Hlinky 140;
- Středisko výchovné péče pro děti a mládež, Brno, Veslařská 246;
- Středisko výchovné péče pro děti a mládež HELP ME, Brno, Bořetická 2 - soukromé zařízení.

III.2.5 Domy dětí a mládeže a střediska volného času

Domy dětí a mládeže a střediska volného času (dále DDM) tvoří síť výchovně vzdělávacích zařízení s posláním naplňovat rekreační a výchovně vzdělávací aktivity. Nabídka činností DDM je určena žákům školního věku, mládeži, dětem předškolního věku a jejich rodičům. DDM pracují i s ohroženými sociálními skupinami a jsou zařazeny mezi subjekty plnící úkoly v sociální prevenci a protidrogové politice. Při vybraných zájmových činnostech integrují tělesně handicapované děti. V Jihomoravském kraji je zřízeno 33 školských zařízení pro zájmové vzdělávání, z toho 26 zřizuje Jihomoravský kraj, 5 obce a 2 církve.

Aktivity DDM lze rozčlenit na pravidelné a příležitostné zájmové činnosti, spontánní aktivity a prázdninové činnosti. Pravidelná zájmová činnost vychází z aktuální poptávky a trendů společnosti. Je realizována v zájmových kroužcích, klubech a kurzech.

Tabulka č. 33: Počty zájmových útvarů a účastníků dle okresů ve školním roce 2006/2007

okres	zájmová činnost	
	zájmové útvary celkem	členové zájmových útvarů celkem
střediska pro volný čas dětí a mládeže - kraj		
Blansko	201	2 609
Brno-město	993	10 353
Brno-venkov	283	3 753
Břeclav	82	940
Hodonín	179	2 039
Vyškov	91	932
Znojmo	363	4 369
kraj celkem	2 192	24 995
střediska pro volný čas dětí a mládeže - obec		
Brno-venkov	114	1 281
Břeclav	42	406
Vyškov	82	1 003
obec celkem	238	2 690
střediska pro volný čas dětí a mládeže - církev		
Brno-město	161	1 297
celkem	2 591	28 982

Příležitostná činnost, spontánní aktivity a výukové programy jsou další formou trávení volného času a vzdělávacích aktivit. Ve většině DDM existuje nabídka - menu výukových programů, které pracovníci realizují dle požadavků klienta. Příležitostná zájmová činnost je obsažena v různých akcích, soutěžích a účelových, často dobročinných nebo společenských aktivitách. Plán akcí je obvykle měsíčně aktualizován a veřejnost dané lokality je o nabídce informována prostřednictvím dostupných místních médií, vývěsních tabulí a výloh.

Vrcholem roční práce je letní táborová činnost. Jihomoravské DDM organizují tábory všech známých typů a mohou se pochlubit jak profesionálním přístupem k organizaci, tak osvědčenými lokalitami, kde své tábory pořádají. Prázdninová činnost je zaměřena na některou oblast zájmové činnosti např. jazyky, turistika, cykloturistika, keramika, tvořivá dílna, rodiče s dětmi, jezdeckví atd. Pro neorganizované děti a mládež se pořádají příměstské tábory, zájem rodičů o tento typ aktivit však klesá.

III.2.6 Školní družiny a kluby

Školní družiny pracují v součinnosti s dalšími subjekty, které nabízejí komplexní aktivity výchovy mimo vyučování (zájmové kroužky škol, zájmové útvary domů dětí a mládeže, schůzky dětských organizací, výuka v základních uměleckých školách atp.). Činnost školních družin je vymezena dobou bezprostředně před nebo po školním vyučování a odchodem žáků domů nebo za jinými mimoškolními aktivitami. S ohledem na specifické podmínky či potřeby, může probíhat provoz školních družin i o prázdninách. Ve spolupráci

s dalšími subjekty organizují akce i ve volných dnech, kdy neprobíhá pravidelné školní vyučování.

Celkem se na území Jihomoravského kraje nachází 862 oddělení ŠD. Největší podíl na poskytování zájmového vzdělávání dětí, žáků a mládeže mají základní školy zřízené obcemi.

Tabulka č. 34: Počty žáků ve školní družině a klubu

		školní družina			školní klub	
		počet škol	počet oddělení	počet žáků	počet škol	počet žáků
celkem		414	862	22 213	51	6 536
z toho	v ZŠ	409	854	22 085	51	6 536
	v MŠ	4	4	31	0	0
	ve spol. zařízení MŠ a DDM	1	4	97	0	0
obecní		410	845	21 821	49	6 418
soukromé		3	10	222	2	118
církevní		1	7	170	0	0

Školní kluby jsou zřízeny a pracují na menším počtu škol, zaměření jejich činnosti je určeno přednostně pro žáky II. stupně základních škol. Poskytují rovněž možnost realizovat volnočasové aktivity i v období vedlejších a hlavních prázdnin, včetně sobot a nedělí. Do školních klubů mohou být zařazeni též žáci prvního stupně základních škol, víceletých gymnázií, konzervatoří a jiných typů základních škol, jejichž věk odpovídá věku žáků druhého stupně základních škol. Počet žáků v nich pracujících se mírně zvýšil, stejně jako počet žáků ve školních družinách.

III.3 Vazební věznice a věznice na území Jihomoravského kraje

Vězeňství je nedílnou součástí trestní politiky státu. V rámci moderních trendů práce s vězni se neustále rozvíjí „programy zacházení“ a zároveň dochází k prohlubování spolupráce se všemi institucemi působícími v oblasti prevence. V zájmu ochrany společnosti je nutné zajistit takové podmínky výkonu trestu, aby působení na pachatele bylo co nejúčinnější. Většina ze zhruba 16 500 odsouzených se dříve či později vrací do normálního občanského života. Na území Jihomoravského kraje se nachází celkem pět věznic.

III.3.1 Vazební věznice Brno

Vazební věznice v Brně-Bohunicích je profilována jako vazební věznice a zajišťuje výkon vazby obviněných mužů, žen a mladistvých. Výkon trestu odnětí svobody vykonávají v Brně odsouzení, zařazení do věznice s dozorem (kapacita 79 míst) a s ostrahou (kapacita 20 míst). Kromě toho je ve Vazební věznici v Brně vyčleněna kapacita pro dočasně umístěné odsouzené (nástupy do výkonu trestu odnětí svobody, eskorty k jiným soudům apod.). Od roku 2005 je ve Vazební věznici Brno také v provozu oddělení se zesíleným stavebně-technickým zabezpečením s kapacitou 44 míst pro odsouzené, zařazené do výkonu trestu s

ostrahou. V roce 1997 byl zahájen v objektu Vazební věznice Brno provoz vězeňské nemocnice s rehabilitačním, specializovaným a psychiatrickým pavilonem.

Celková ubytovací kapacita Vazební věznice Brno činí 527 míst. Z toho je pro výkon vazby určeno 265 míst a pro výkon trestu 262 míst. Ve Vazební věznici Brno, včetně vězeňské nemocnice, je zaměstnáno 592 zaměstnanců a příslušníků Vězeňské služby ČR. Z toho je 113 příslušníků Justiční stráže a 288 příslušníků Vězeňské stráže. Odsouzení, zařazení do výkonu trestu s dozorem a ostrahou, jsou pracovníčně zařazení v provozech vazební věznice. Zájmová činnost je soustředěna do doby osobního volna a představuje širokou nabídku kroužků. Aktivní činnost vyvíjí Sdružení Podané ruce, které v rámci projektu „Drogové služby ve vězení“ kontaktuje uživatele drog a nabízí jim pomoc. Od září roku 2004 mají odsouzení možnost zvyšovat si svou kvalifikaci studiem na Ekonomicko-správní fakultě MU Brno. Studium probíhá přímo ve Vazební věznici Brno.

III.3.2 Věznice Břeclav

Jako samostatná věznice působí Věznice Břeclav od roku 1997. Do věznice jsou trvale umísťováni pouze muži. Do 31. prosince 2005 fungovala jako věznice vazební, v současné době jsou do ní umísťováni odsouzení, kteří jsou soudem zařazení do věznice s dohledem nebo do věznice s ostrahou. Výkon vazby je zajišťován pouze pro okres Břeclav. Normovaná kapacita je celkem 176 míst.

III.3.3 Věznice Kuřim

Věznice s ostrahou je určena pro výkon trestu odnětí svobody odsouzených mužů starších 18 let. Ubytovací kapacita věznice činí 525 míst.

V roce 2007 byla ve věznici úspěšně realizována pilotáž prvního standardizovaného programu zacházení s odsouzenými. Program pod názvem 3 Z (zastav, zamysli se, změň se) je zaměřen na dospělé muže, kteří jsou 2 až 3 krát ve standardním výkonu trestu odnětí svobody za převážně majetkovou činnost. Program klade důraz na uvědomění si vlastní viny a nácvik nekrimálního chování.

V současné době pravidelně dochází do věznice tři pracovníci Sdružení podané ruce a v rámci projektu „Drogové služby ve vězení“ poskytují služby cca 30 odsouzeným v obou typech věznic (dozor a ostraha). V rámci projektu je zahrnuto nejenom terapeutické zacházení s odsouzenými, ale i školení personálu věznice.

III.3.4 Věznice Rapotice

Od 15. září 2005 je objekt Rapotice oddělením Vazební věznice Brno, který bude sloužit jako věznice s dozorem pro celkem 600 odsouzených. Jedná se o prostory a pozemky bývalé vojenské raketové základny ležící 30 km západně od Brna. Pokud se podaří projekt úspěšně dokončit, půjde o největší zařízení Vězeňské služby ČR.

III.3.5 Věznice Znojmo

Novodobá historie věznice ve Znojmě začíná v roce 1995. V květnu 1996 proběhla tzv. malá kolaudace a celková kolaudace Vazební věznice Znojmo byla 11. listopadu 1996. Po rekonstrukci a otevření byla Vazební věznice Znojmo pobočkou věznice brněnské. Od 1. ledna 1998 se stala věznicí samostatnou.

Od února 2000 zde probíhají kuchařské rekvalifikační kurzy pro odsouzené. V rámci programů zacházení s odsouzenými se pořádají koncerty, besedy. Odsouzení pracují v zájmových kroužcích, hrají ve vlastní kapele, vydávají časopis, ve spolupráci se specialisty připravili výstavu svých prací v Jihomoravském muzeu ve Znojmě. Jeden z hlavních cílů je zaměstnávání odsouzených, který se vzhledem k zájmu podnikatelských subjektů daří úspěšně plnit.

III.4 Služby sociální prevence

Na základě zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, s účinností od 1.1.2007, je zřízen Registr poskytovatelů sociálních služeb. Smyslem tohoto zákona je chránit práva a oprávněné zájmy lidí, kteří jsou oslabeni v jejich prosazování, a to z různých důvodů jako je věk, zdravotní postižení, nedostatečně podnětné sociální prostředí, krizová životní situace a mnoho dalších příčin. Zákon vymezuje vedle práv a povinností jednotlivců také práva a povinnosti obcí, krajů, státu a samozřejmě také poskytovatelů sociálních služeb.

Služby sociální prevence jsou činnosti, které zabezpečují poskytovatelé sociálních služeb na základě oprávnění dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, s účinností od 1.1.2007. Služby sociální prevence jsou poskytovány jednotlivcům, rodinám i skupinám obyvatel. Zaměřují se na zachování co nejvyšší kvality a důstojnosti života lidí. Mezi nejpočetnější skupiny příjemců služeb sociální prevence patří zejména rodiny s dětmi, lidé, kteří z různých důvodů žijí "na okraji" společnosti, senioři, ale také lidé se zdravotním postižením.

Základními činnostmi při poskytování služeb sociální prevence jsou výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti, poradenství, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, terapeutické činnosti a pomoc při prosazování práv a zájmů, poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy, poskytnutí ubytování nebo pomoc při zajištění bydlení, pomoc při zajištění chodu domácnosti apod. Poskytovatelem sociální služby je právnická nebo fyzická osoba, která má k této činnosti oprávnění dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, s účinností od 1.1.2007.

III.4.1 Azylové domy

Azylové domy jsou zařízení poskytující komplex služeb, jehož cílem je pomoci člověku samostatně řešit nepříznivou životní situaci a stát se nezávislým na systému sociální pomoci. Cílovou skupinou jsou lidé, kteří se ocitnou v takové životní situaci, kterou vnímají jako obtížnou, naléhavou a nejsou schopni ji řešit vlastními silami. V azylových domech je poskytováno hlavně ubytování, možnost hygienické očisty, výměny prádla, stravování, socioterapeutická pomoc při řešení konfliktů a pomoc při vyhledávání zaměstnání. Klienty jsou hlavně lidé bez přístřeší, většinou jde o občany propuštěné z výkonu trestu odnětí svobody.

Azylové domy na území Jihomoravského kraje zaregistrované, na základě zákona č. 108/2006 Sb., v Registru poskytovatelů sociálních služeb:

- Centrum sociálních služeb Armády spásy, Mlýnská 316/25, Brno-střed, Trnitá, 602 00 Brno 2;
- Azylový dům, Křenová 296/20, Brno-střed, Trnitá, 602 00 Brno 2;
- Domov pro matky s dětmi - ZVONEK, Terezy Novákové 1947/62a, Řečkovice, 621 00 Brno 21;
- Domov pro matky s dětmi - Společná cesta, Heyrovského 610/11, Bystrc, 635 00 Brno 35;
- Dům sociální prevence, Podnásepní 384/20, Brno-střed, Trnitá, 602 00 Brno 2;
- Azylový dům pro ženy a matky s dětmi v tísní, Opatovice 92, 682 01 Vyškov 1;
- Azylový dům pro muže, Přímětická 1789/42, Znojmo, 669 02 Znojmo 2;
- Domov svaté Agáty Břeclav, Komenského 409/6, Poštorná, 691 41 Břeclav 4;
- Domov sv. Markéty - azylové domy, Staňkova 386/47, Brno-Královo Pole, Ponava, 612 00 Brno 12;
- Centrum PRO Boskovice, Dukelská 2265, 680 01 Boskovice;
- Domov pro matky v tísní Znojmo, Mašovická 3061/12, Znojmo, 669 02 Znojmo 2;
- Denní centrum s azylovým bydlením Břeclav - azylový dům, U sýpek 3242/1, Břeclav, 690 03 Břeclav 3;
- Domov pro matky s dětmi, tř. Dukelských hrdinů 1715/57, Hodonín, 695 01 Hodonín 1;
- Centrum PRO Blansko, Sladkovského 1860/2b, Blansko, 678 01 Blansko 1;
- Azylový dům pro muže, Karlova 628/61, Maloměřice, 614 00 Brno 14;
- Azylové bydlení pro matky s dětmi v tísní, Jiráskova 634, 672 01 Moravský Krumlov;
- Domov pro dětský život, Soběšická 560/60, Brno-sever, Husovice, 614 00 Brno 14;
- Zařízení Helena, Bratislavská 215/31, Brno-střed, Zábrdovice, 602 00 Brno 2;
- Psychocentrum Domeček Hodonín, o.p.s., Skácelova 2711/2, Hodonín, 695 01 Hodonín 1;
- Azylový dům pro cizince, Vranovská 849/48, Brno-sever, Husovice, 614 00 Brno 14;
- Azylový dům pro mládež (AD I), Celní 15/3, Brno-střed, Štýřice, 639 00 Brno 39;
- Azylový dům pro mladé dospělé, Vídeňská 14/78, Brno-střed, Štýřice, 639 00 Brno 39.

III.4.2 Domy na půl cesty

Domy na půl cesty jsou zařízení určená mladým dospělým, kteří ukončili pobyt ve školských zařízeních pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, a nemají ani zajištěné bydlení, ani rodinné zázemí. Domy na půl cesty poskytují těmto mladým lidem nejen pouhé ubytování, ale také pomoc při řešení obtížných sociálních situací, zajišťují výcvik v psychosociálních dovednostech a v maximální míře simulují model budoucího samostatného života ve společnosti.

Domy na půl cesty na území Jihomoravského kraje zaregistrované, na základě zákona č. 108/2006 Sb., v Registru poskytovatelů sociálních služeb:

- Pobytová následná péče Domova pro dětský život - byty na půl cesty, Soběšická 560/60, Brno-sever, Husovice, 614 00 Brno 14;
- Dům na půli cesty, Velký Dvůr 134, 691 23 Pohořelice;

- Odbor sociálních služeb, Kabátníkova 220/8, Brno-Královo Pole, Ponava, 602 00 Brno 2;
- Dům na půl cesty, Vídeňská 14/78, Brno-střed, Štýřice, 639 00 Brno 39.

III.4.3 Noclehárny

Noclehárny jsou určeny lidem bez přístřeší, kteří mají zájem o přespaní. Podstatou služby je poskytnutí přespaní, případně stravy. Hlavním cílem je snížit sociální a zdravotní rizika související se způsobem života uživatelů a vytvořit podmínky, aby v případě zájmu mohli uživatelé získat vlastní bydlení (noclehárna plní funkci prvního stupně integračního programu).

Noclehárny na území Jihomoravského kraje zaregistrované, na základě zákona č. 108/2006 Sb., v Registru poskytovatelů sociálních služeb:

- Centrum sociálních služeb Armády spásy, Dům Josefa Korbela, Mlýnská 316/25, Brno-střed, Trnitá, 602 00 Brno 2;
- Dům sociální prevence, Podnásepní 384/20, Brno-střed, Trnitá, 602 00 Brno 2;
- Noclehárna, Vídeňská, Vídeňská 226/4, Brno-střed, Štýřice, 639 00 Brno 39;
- Noclehárna - azylový dům pro muže, Přímětická 1789/42, Znojmo, 669 02 Znojmo 2;
- Noclehárna pro muže Blansko, Luční 399/10, Blansko, 678 01 Blansko 1;
- Noclehárna pro lidi bez přístřeší Hodonín, Sacharovova 3590/39, Hodonín, 695 01 Hodonín 1.

III.4.4 Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež

Výše uvedená zařízení se zabývají primární a sekundární prevencí vzniku sociálně patologických jevů. Hlavní péče je věnována rizikovým skupinám neorganizované a problémové mládeže ve věku 6 - 26 let. Kontakt je získáván díky nízkoprahovému přístupu, tj. bezplatnému, anonymnímu a dobrovolnému zapojení do programů. Zařízení realizují volnočasové a klubové aktivity, speciální poradenství, skupinovou práci, pobytové programy pro školní kolektivy, sociální terapii, návaznou péči a terénní programy. Cílem služby je zlepšit kvalitu života předcházením nebo snížením sociálních a zdravotních rizik souvisejících se životním stylem, umožnit lépe se orientovat v sociálním prostředí a vytvářet podmínky k řešení nepříznivé sociální situace. Služba může být poskytována osobám anonymně.

Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- Výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti;
- Zprostředkování kontaktu se společenským prostředím;
- Sociálně terapeutické činnosti;
- Pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež na území Jihomoravského kraje zaregistrovaná, na základě zákona č. 108/2006 Sb., v Registru poskytovatelů sociálních služeb:

- Komunitní centrum armády spásy, Kornerova, Brno, Kornerova 221/1, Brno-střed, Zábřovice, 602 00 Brno 2;

- Komunitní centrum Armády spásy, Brno, Staňkova 354/4, Brno-Královo Pole, Ponava, 602 00 Brno 2;
- Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Oblastní charity Tišnov, Janáčkova 333, Tišnov, 666 01 Tišnov 1;
- Zlatá zastávka Adamov, Smetanovo náměstí 99/5, Adamov, 679 04 Adamov 1;
- Centrum prevence drogových závislostí, Koupelní 3746, Hodonín, 695 01 Hodonín 1;
- DROM, romské středisko, Bratislavská 227/41, Brno-střed, Zábrdovice, 602 00 Brno 2;
- Nízkoprahový klub Wu-Wej, Masarykovo náměstí 280/12a, Kyjov, 697 01 Kyjov 1;
- Centrum vzdělávání, Centrum motivace a stimulace, Hybešova 545/51, Brno-střed, Staré Brno, 602 00 Brno 2;
- KLUB LABYRINT, Švermova 757/19, Bohunice, 625 00 Brno 25;
- Dětský dům Zábrdovice, Lazaretní 9/1, Brno-Židenice, Zábrdovice, 615 00 Brno 15;
- Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Pavlač, Milady Horákové 1895/19, Brno-střed, Černá Pole, 602 00 Brno 2;
- Nízkoprahový klub Likusák, Jedovnická 4178/5, Brno-Vinohrady, Židenice, 628 00 Brno 28;
- Dům jistoty, Anenská 10/10, Brno-střed, Staré Brno, 602 00 Brno 2;
- Nízkoprahové centrum pro mládež Jonáš, Kubíčkova 23, Bystrc, 635 00 Brno 35;
- Nízkoprahový klub pro děti a mládež PVC Blansko, Sadová 149/2, Blansko, 678 01 Blansko 1;
- Nízkoprahové zařízení pro mládež a mladé dospělé, Vídeňská 14/78, Brno-střed, Štýřice, 639 00 Brno 39;
- Centrum dětí a mládež Teen Challenge v Brně, Cejl 18, Ponava, 602 00 Brno 2.

III.4.5 Terapeutické komunity

Jedná se o zařízení, jejichž cílem je celkové zotavení člověka ze zneužívání drog, změna jeho životního stylu a plnohodnotné zapojení do každodenního života. Cílovou skupinou jsou osoby závislé zejména na návykových látkách a na hracích automatech. Zařízení poskytují ubytování, stravování, informace, psychoterapii a mnoho dalších služeb.

Terapeutické komunity na území Jihomoravského kraje zaregistrované, na základě zákona č. 108/2006 Sb., v Registru poskytovatelů sociálních služeb:

- PNP Krok, třída Komenského 557/37, Kyjov, 697 01 Kyjov 1;
- Občanské sdružení Krok, třída Komenského 2124/88, Nětčice, 697 01 Kyjov 1;
- Terapeutická komunita Byty na půl cesty pro muže a ženy, Štěpánská 312/8, Brno-střed, Trnitá, 602 00 Brno 2;
- Doléčovací centrum Jamtana, Francouzská 851/36, Brno-střed, Zábrdovice, 602 00 Brno 2.

III.4.6 Telefonická krizová pomoc

Služba telefonické krizové pomoci je terénní služba poskytovaná na přechodnou dobu osobám, které se nacházejí v situaci ohrožení zdraví nebo života nebo v jiné obtížné životní situaci, kterou přechodně nemohou řešit vlastními silami.

Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- Telefonickou krizovou pomoc;
- Pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

Telefonická krizová pomoc na území Jihomoravského kraje zaregistrovaná, na základě zákona č. 108/2006 Sb., v Registru poskytovatelů sociálních služeb:

- Linka důvěry Blansko, Komenského 2366/19, Blansko, 678 01 Blansko 1;
- Modrá linka - linka důvěry pro děti a mládež, Lidická 1880/50, Brno-střed, Černá Pole, 602 00 Brno 2;
- Linka Anabell Občanského sdružení Anabell, Bratislavská 183/2, Brno-střed, Zábřdovice, 602 00 Brno 2;
- Pedagogicko-psychologická poradna Hodonín, P. Jilemnického 2854/2, Hodonín, 695 01 Hodonín 1;
- SPONDEA při ČČK Brno, o.p.s., Sýpka 1351/25, Brno-sever, Černá Pole, 613 00 Brno 13.

III.4.7 Kontaktní centra

Kontaktní centra jsou nízkoprahová zařízení poskytující ambulantní, popřípadě terénní služby osobám ohroženým závislostí na návykových látkách. Cílem služby je snižování sociálních a zdravotních rizik spojených se zneužíváním návykových látek.

Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- Sociálně terapeutické činnosti;
- Pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí;
- Poskytnutí podmínek pro osobní hygienu.

Kontaktní centra na území Jihomoravského kraje zaregistrovaná, na základě zákona č. 108/2006 Sb., v Registru poskytovatelů sociálních služeb:

- Kluby ČR, o.p.s., Křenová 204/62b, Brno-střed, Trnitá, 602 00 Brno 2;
- Agentura služeb - K-centrum, terénní program a program prevence, Stromořadí 596/8, Břeclav, 690 02 Břeclav 2;
- Kontaktní centrum Hodonín a terénní práce v rámci Harm reduction, Pančava 687/56, Hodonín, 695 01 Hodonín 1;
- Charita Kyjov, Kontaktní centrum - víceúčelová drogová služba, třída Palackého 194/30, Kyjov, 697 01 Kyjov 1;
- Kontaktní centrum Vídeňská, Společnost Podané ruce, o. p. s., Vídeňská 3, 639 00 Brno;
- Denní psychoterapeutické sanatorium Elysium, Hapalova 1490/22, Řečkovice, 621 00 Brno 21;
- Kontaktní centrum Netopeer - Víceúčelová drogová služba, Horní Česká 236/4, Znojmo, 669 02 Znojmo 2.

III.4.8 Krizová pomoc

Krizová pomoc je terénní, ambulantní nebo pobytová služba na přechodnou dobu poskytovaná osobám, které se nacházejí v situaci ohrožení zdraví nebo života, kdy přechodně nemohou řešit svoji nepříznivou sociální situaci vlastními silami.

Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- Poskytnutí ubytování;
- Poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy;
- Sociálně terapeutické činnosti;
- Pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

Krizová pomoc na území Jihomoravského kraje zaregistrovaná, na základě zákona č. 108/2006 Sb., v Registru poskytovatelů sociálních služeb:

- Magdala - pomoc obětem obchodování s lidmi a nucené prostituce Znojmo, Dolní Česká 313/1, Znojmo, 669 02 Znojmo 2;
- Magdala Blansko, Komenského 2366/19, Blansko, 678 01 Blansko 1;
- Centrum PRO Blansko, Sladkovského 1860/2b, Blansko, 678 01 Blansko 1;
- Okno dokořán Blansko, Komenského 2366/19, Blansko, 678 01 Blansko 1;
- SPONDEA při ČČK Brno, o.p.s., Sýpka 1351/25, Brno-sever, Černá Pole, 613 00 Brno 13.

III.4.9 Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi

Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi jsou terénní, popřípadě ambulantní služby poskytované rodině s dítětem, u kterého je jeho vývoj ohrožen v důsledku dopadů dlouhodobě krizové sociální situace, kterou rodiče nedokáží sami bez pomoci překonat, a u kterého existují další rizika ohrožení jeho vývoje.

Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- Výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti;
- Zprostředkování kontaktu se společenským prostředím;
- Sociálně terapeutické činnosti;
- Pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi na území Jihomoravského kraje zaregistrované, na základě zákona č. 108/2006 Sb., v Registru poskytovatelů sociálních služeb:

- Centrum pro rodinu a sociální péči, Josefská 516/1, Brno-město, 602 00 Brno 2;
- Centrum sociálních služeb Kyjov, třída Palackého 67/7, Kyjov, 697 01 Kyjov 1;
- Rodinný sociální asistent Znojmo, Dolní Česká 313/1, Znojmo, 669 02 Znojmo 2;
- Centrum PRO Blansko, Sladkovského 1860/2b, Blansko, 678 01 Blansko 1;
- Centrum PRO Boskovice, Dukelská 2265, 680 01 Boskovice;
- Pobočka FOD Hodonín, Národní třída 335/91, Hodonín, 695 01 Hodonín 1;
- Pobočka FOD Brno, Francouzská 861/58, Brno-střed, Zábrdovice, 602 00 Brno 2;
- HoSt Home - Start Česká republika, Renneská třída 765/42, Brno-střed, Štýřice, 639 00 Brno 39;

- INEX-SDA Brno - centrum preventivních projektů pro děti a mládež, Anenská 10/10, Brno-střed, Staré Brno, 602 00 Brno 2;
- Terénní a ambulantní následná péče Domova pro dětský život - soc.aktivizační služby, Soběšická 560/60, Brno-sever, Husovice, 614 00 Brno 14;
- Stonožka - Mikulov, Růžová 561/1, Mikulov, 692 01 Mikulov na Moravě;
- Agentura pro občany, Kyjov 1358, 697 01 Kyjov 1;
- Dětský dům Zábřdovice, Lazaretní 9/1, Brno-Židenice, Zábřdovice, 615 00 Brno 15;
- Sociálně aktivizační program pro děti a mládež, Kozí 27/2, Brno-město, 602 00 Brno 2;
- Sdružení "Piafa" ve Vyškově - sociálně rehabilitační centrum, Žerotínova 727/2, Vyškov-Předměstí, 682 01 Vyškov 1;
- SOZE, Mostecká 855/5, Brno-sever, Husovice, 614 00 Brno 14;
- SPONDEA při ČČK Brno, o.p.s., Sýpka 1351/25, Brno-sever, Černá Pole, 613 00 Brno 13;
- Psychosociální služby pro rodiny se specifickými potřebami, Orlí 516/20, Brno-město, 602 00 Brno 2.

III.4.10 Terénní programy

Terénní programy jsou terénní služby poskytované osobám, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy. Služba je určena pro problémové skupiny osob, uživatele návykových látek nebo omamných psychotropních látek, osoby bez přístřeší, osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách a jiné sociálně ohrožené skupiny. Cílem služby je tyto osoby vyhledávat a minimalizovat rizika jejich způsobu života. Služba může být osobám poskytována anonymně.

Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- Zprostředkování kontaktu se společenským prostředím;
- Pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

Terénní programy na území Jihomoravského kraje zaregistrované, na základě zákona č. 108/2006 Sb., v Registru poskytovatelů sociálních služeb:

- Okno dokořán Blansko, Komenského 2366/19, Blansko, 678 01 Blansko 1;
- SPONA Blansko, Komenského 2366/19, Blansko, 678 01 Blansko 1;
- DROM, romské středisko, Bratislavská 227/41, Brno-střed, Zábřdovice, 602 00 Brno 2;
- Charita Kyjov, Terénní programy, třída Palackého 194/30, Kyjov, 697 01 Kyjov 1;
- Centrum komunitní a terénní sociální práce, Hybešova 545/41, Brno-střed, Staré Brno, 602 00 Brno 2;
- Romodrom pro regiony - Jihomoravský kraj, Francouzská 14/84, Brno-sever, Zábřdovice, 602 00 Brno 2;
- Rozkoš bez Rizika, Vlhká 166/10, Brno-střed, Zábřdovice, 602 00 Brno 2;
- Drogová služba Vyškov, Palánek 417/74, Brňany, 682 01 Vyškov 1;
- Víceúčelová drogová služba na Blanensku, Smetanova 1588/3, Blansko, 678 01 Blansko 1;
- Terénní programy Brno, Vídeňská 225/3, Brno-střed, Štýřice, 639 00 Brno 39;

- Společenství Romů na Moravě, Romano jekhetaniben pre Morava, Bratislavská 244/65a, Brno-sever, Zábrdovice, 602 00 Brno 2.

III.4.11 Intervenční centra

Novelou zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách byl do zákona o sociálních službách doplněn nový druh sociální služby, a to sociální služby intervenčních center § 60 a. Od 1.1.2007 nabízí 15 intervenčních center své služby v každém kraji (výjimkou je kraj Moravskoslezský, kde jsou centra dvě).

V intervenčních centrech je na základě rozhodnutí o vykázaní nebo zákazu vstupu nabídnuta pomoc osobám ohroženým domácím násilím nejpozději do 48 hodin od doručení opisu rozhodnutí o vykázaní. Pomoc může být poskytnuta i na základě žádosti ohrožené osoby. Služby intervenčních center jsou poskytovány bezplatně.

Součástí služby je zajištění spolupráce a vzájemné informovanosti mezi intervenčními centry, poskytovateli jiných sociálních služeb, orgány sociálně-právní ochrany dětí, obcemi, útvary Policie České republiky a obecní policie, jakož i ostatními orgány veřejné správy.

Intervenční centrum na území Jihomoravského kraje zaregistrované, na základě zákona č. 108/2006 Sb., v Registru poskytovatelů sociálních služeb:

- SPONDEA při ČČK Brno, o.p.s., Sýpka 25, 613 00 Brno-Černá pole.

III.4.12 Subjekty poskytující pomoc obětem trestné činnosti

V Registru poskytovatelů sociálních služeb jsou v Jihomoravském kraji, na základě zákona č. 108/2006 Sb., zaregistrováni níže uvedené subjekty poskytující pomoc obětem trestné činnosti:

- Centrum naděje a pomoci o.s., Vodní 258/13, Brno-střed, Staré Brno, 602 00 Brno 2;
- Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy, Smetanovo nábřeží 513/27, Vyškov-Předměstí, 682 01 Vyškov 1;
- Azylový dům pro ženy a matky s dětmi v tísní, Opatovice 92, 682 01 Vyškov;
- Noclehárna - azylový dům pro muže, Přímětická 1789/42, Znojmo, 669 02 Znojmo;
- Odborné sociální poradenství Oblastní charity Tišnov, Janáčkova 333, Tišnov, 666 01 Tišnov 1;
- Celsuz-charitní poradenství, třída Kpt. Jaroše 1928/9, Brno-střed, Černá Pole, 602 00 Brno 2;
- Okno dokořán Blansko, Komenského 2366/19, Blansko, 678 01 Blansko 1;
- Linka důvěry Blansko, Komenského 2366/19, Blansko, 678 01 Blansko 1;
- Domov svaté Agáty Břeclav, Komenského 409/6, 691 41 Břeclav 4;
- Centrum PRO Boskovice, Dukelská 2265, 680 01 Boskovice;
- Denní centrum s azylovým bydlením Břeclav-azylový dům, U sýpek 3242/1, Břeclav, 690 03 Břeclav 3;
- Magdala-pomoc obětem obchodování s lidmi a nucené prostituce Znojmo, Dolní Česká 313/1, Znojmo, 669 02 Znojmo 2;
- Zlatá zastávka Adamov, Smetanovo náměstí 99/5, Adamov, 679 04 Adamov 1;
- DRROM, romské středisko, Bratislavská 227/41, Brno-střed, Zábrdovice, 602 00 Brno 2;

- Pobočka FOD Brno, Francouzská 861/58, Brno-střed, Zábrdovice, 602 00 Brno 2;
- Zařízení FOD Klokánek v Brně-Lišni, Michalova 2586/4, Líšeň, 628 00 Brno 28;
- Občanská poradna, třída Palackého 194/30, Kyjov, 697 01 Kyjov 1;
- Charita Veselí nad Moravou - Občanská poradna, tř. Masarykova 136, 698 01 Veselí nad Moravou;
- Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy, Sladkovského 1860/2b, Blansko, 678 01 Blansko;
- Občanská poradna Brno, Anenská 10/10, Brno-střed, Staré Brno, 602 00 Brno 2;
- Pedagogicko-psychologická poradna Hodonín, P. Jilemnického 2854/2, Hodonín, 695 01 Hodonín 1;
- Persefona o.s., Bratislavská 215/31, Brno-střed, Zábrdovice, 602 00 Brno 2;
- Právní občanská poradna Dialog, o.s., Nerudova 321/7, Brno-střed, Veverí, 602 00 Brno 2;
- Psychocentrum Domeček Hodonín, o.p.s., Skácelova 2711/2, Hodonín, 695 01 Hodonín 1;
- Azylový dům pro mládež (AD I), Celní 15/3, Brno-střed, Štýřice, 639 00 Brno 39;
- Azylový dům pro mladé dospělé, Vídeňská 14/78, Brno-střed, Štýřice, 639 00 Brno 39;
- Nízkoprahové zařízení pro mládež a mladé dospělé, Vídeňská 14/78, Brno-střed, Štýřice, 639 00 Brno 39;
- Občanská poradna, Orlí 516/20, Brno-město, 602 00 Brno 2;
- Helena, o.s. Magdalenium, sídlí na neveřejné adrese.

III.5 Probační a mediační služba České republiky

Na základě účinnosti zákona č. 257/2000 Sb. zahájila k 1.1.2001 Probační a mediační služba oficiálně svoji činnost. Probační a mediační služba usiluje o naplňování trestní spravedlnosti v České republice, především vytvářením podmínek pro uplatnění alternativních postupů v trestním řízení, zejména tzv. odklonů a zajištění efektivního výkonu alternativních trestů včetně nalezení účinné reakce na spáchaný trestný čin. Za tím účelem provádí PMS probaci a mediaci, podílí se na řešení sporů mezi obviněnými a poškozenými, usiluje o urovnání konfliktních stavů v souvislosti s trestným řízením a o obnovení respektu ke společenským normám. Nedílnou součástí poslání PMS je prevence a snižování rizik opakování trestné činnosti.

Cíle činnosti PMS:

- Integrace pachatele - začlenění obviněného resp. pachatele do života společnosti bez dalšího porušování zákonů;
- Participace poškozeného - zapojení poškozeného do procesu vlastního odškodnění, obnovení jeho pocitu bezpečí, integrity a důvěry ve spravedlnost;
- Ochrana společnosti - účinné řešení konfliktních a rizikových stavů spojených s trestním řízením a efektivním zajištěním realizace uložených alternativních trestů a opatření.

Probační a mediační služba se člení na ředitelství se sídlem v hlavním městě Praze a střediska působící v jednotlivých soudních okresech. Celkový počet středisek, včetně nových poboček, je v současné době 78.

Střediska PMS na území Jihomoravského kraje:

- Brno, oddělení probačních a mediačních činností pro mládež a nezletilé, oddělení probačních a mediačních činností pro dospělé, oddělení výkonu trestu obecně prospěšných prací, Kozí 8, 602 00 Brno;
- Blansko, Hybešova 5, 678 01 Blansko;
- Břeclav, Náměstí T.G. Masaryka 3, 690 00 Břeclav;
- Hodonín, Koupelní 19, 695 01 Hodonín;
- Vyškov, Nádražní 7, 682 01 Vyškov;
- Znojmo, Rudoleckého 14, 669 02 Znojmo.

III.6 Nestátní neziskové organizace

Činnost nestátních neziskových organizací v oblasti prevence je zaměřena na poskytování sociálních služeb, krizovou intervenci, sportovní a jinou zájmovou činnost ve volném čase. V oblasti sociální prevence je vytvořen systém akreditací nevládních organizací a udělování licencí odborným pracovníkům. Důraz se klade na profesní vzdělávání a zpracování metodik úspěšných projektů.

V Jihomoravském kraji je registrováno více než pět tisíc subjektů, které řadíme pod pojem nestátní neziskové organizace. Český statistický úřad zachycuje ve svých statistikách detailně počty všech nestátních neziskových organizací, které však nemohou a neodrážejí reálný stav, protože neudávají, kolik subjektů vyvíjí viditelné aktivity, kolik jich je v likvidaci nebo fyzicky - avšak nikoliv právně - zaniklo.

Financování nestátních neziskových organizací má vícezdrojový charakter. Zdroje financování lze rozdělit do dvou základních skupin:

- Systém veřejného financování, na kterém se podílejí instituce veřejné správy, tj. státní správy a samosprávy;
- Finance z neveřejných zdrojů (tuzemských i zahraničních), kam patří:
 - ✓ Nadace tuzemské i zahraniční;
 - ✓ Podnikatelská sféra;
 - ✓ Individuální dárci tuzemští i zahraniční;
 - ✓ Příjmy z vlastní činnosti;
 - ✓ Členské příspěvky (týká se hlavně občanských sdružení);
 - ✓ Část příjmů z loterií a her;
 - ✓ Daňová a poplatková zvýhodnění.

III.7 Nejvýznamnější instituce v Jihomoravském kraji, které poskytují možnosti zájmové nebo sportovní činnosti dětem a mládeži

Volnočasové aktivity jsou všeobecně vnímány jako jeden z důležitých a efektivních prvků prevence sociálně patologických jevů. Tyto aktivity mají mimo jiné významnou úlohu v usměrňování agresivního chování u dětí a mládeže. Velkou měrou se podílejí na rozvoji sociálního vědomí a etického kodexu jedince právě v ranném věku. Mnohým, zejména

zdravotně postiženým a handicapovaným jedincům, napomáhají v úspěšné integraci do společenského života.

Mezi nejvýznamnější instituce poskytující zájmové činnosti patří zejména:

- Asociace turistických oddílů dětí a mládeže;
- Junák-svaz skautů a skautek ČR;
- Pionýr;
- Česká tábornická unie;
- Kolpingovo dílo České republiky o.s.;
- Liga lesní moudrosti;
- Sbory dobrovolných hasičů;
- Sdružení přátel folkloru v Brně;
- Sdružení přátel Jaroslava Foglara, o.s.;
- YMCA Brno;
- Zeměpisná společnost "MORAVA";
- Hnutí Brontosaurus;
- Středisko Radost, občanské sdružení;
- Eco Centrum Brno;
- ZÁLESÁCI - pobyt v přírodě;
- Salesiánské středisko mládeže - dům dětí a mládeže Brno-Líšeň;
- Centrum pro rodinu a sociální péči v Brně a mnoho dalších.

Mezi nejvýznamnější instituce poskytující sportovní činnosti patří zejména:

- Jihomoravské krajské sdružení ČSTV;
- Česká obec sokolská;
- Orel;
- Asociace školských sportovních klubů AŠSK;
- Klub českých turistů;
- Jihomoravská krajská asociace sport pro všechny.

III.8 Policie ČR

Policie ČR je garantem preventivních aktivit na území Jihomoravského kraje v oblasti situační prevence. Jedná se především o spolupráci při budování technického systému a pultů centrální ochrany. Policie zajišťuje opatření organizačního charakteru tj. častější výskyt policistů na ulici, zhoršování podmínek pro páchaní kriminálních deliktů.

III.8.1 Preventivně informační skupiny Policie ČR

Prioritou Ministerstva vnitra v oblasti prevence kriminality je také konstituování Preventivně informačních skupin Policie ČR. Jedná se o vytváření nových pracovišť Policie ČR na úrovni okresních, městských nebo obvodních ředitelství. Jejich hlavním úkolem je komunikace a spolupráce s místními orgány a institucemi, sdělovacími prostředky a občany. Cílem je integrovat Policii ČR do preventivních aktivit měst, poskytovat informace pro plánování preventivních opatření a informovat občany o možnostech a způsobech ochrany před trestnou činností a dopravní nehodovostí.

V Brně, Hodoníně a Břeclavi jsou zřízeny poradenské místnosti - policisté zde poradí a předvedou jak zabezpečit byt, rodinný domek či automobil, vysvětlí a na modelových, plně funkčních panelech, mohou simulovat činnost zabezpečovací elektroniky stejně jako funkci bezpečnostních dveří, zámků, dveřních panoramatických kukátek a dalších zabezpečovacích systémů.

Adresy poradenských místností v Jihomoravském Kraji:

- Běhounská 1, 611 38 Brno;
- Národních hrdinů 15, 690 16 Břeclav;
- Velkomoravská 16, 695 01 Hodonín.

Preventivní projekty Policie ČR realizované na území Jihomoravského kraje:

- Kapka prevence - projekt pracovních listů pro první stupeň základních škol - Hodonín;
- Soutěž v policejních disciplínách pro středoškoláky – celokrajská akce (prevence dopravní i závislostí);
- Preventivní místnost s policejní expozicí (včetně rozšíření činnosti na audiovizuální informování občanů cestou velkoplošné televize) - Brno;
- Projekt „Bezpečné nakupování“ - pokračující projekt pro preventivní působení na nakupující (krádeže z vozidel, krádeže tašek, krádeže peněženek, plakáty vozy MHD) - Brno;
- Práce s menšinami (prioritně s romskou komunitou) - opatření související s napadáním dětí u ZŠ - Břeclav a Brno;
- Pilotní projekt SUPERVIZE pro policisty zatíženými prací s menšinami a sociálně nepřizpůsobivými obyvateli;
- Ve spolupráci s DROM zahájení činnosti projektu „Asistent policie v sociálně vyloučených lokalitách“ - Brno;
- Vzorová služebna EFQM, další rozšíření služby občanům - systém webové kamery a virtuální překladatelské centrum Policie ČR pro překlad znakové řeči Brno OOP Brno- střed;
- Služba SMS zpráv pro neslyšící - Unie neslyšících Brno;
- Nová tvář prevence závislostí (ochrana mládeže) - projekt zaměřený na problematiku nalévání alkoholu dětem a nezletilým;
- Dopravní akce "Jedíme s úsměvem";
- A jsem vidět - dopravně bezpečnostní akce zaměřená na viditelnost nejzranitelnějších účastníků silničního provozu;
- Léto za volantem - dopravně preventivní akce zaměřená na dodržování zákazu požívání alkoholických nápojů u řidičů a také na ostatní pravidla - bezpečnostní přestávky apod.;
- Podzim za volantem - dopravně preventivní akce zaměřená na dodržování zákazu požívání alkoholických nápojů u řidičů a také na ostatní pravidla;
- Zaostrěno na seniory - prevence trestné činnosti a dopravní nehodovosti;
- Zebra se za tebe nerozhlédne - akce pro chodce.

Policie ČR je pro Jihomoravský kraj hlavním partnerem při zpracování analýz trestné činnosti na území Jihomoravského kraje, při formulování návrhů na řešení identifikovaných problémů a bezpečnostních rizik. Zástupci Policie ČR jsou stabilními členy Pracovní skupiny prevence kriminality Jihomoravského kraje.

III.9 Městské policie a jejich preventivní aktivity

Městská policie přispívá k ochraně bezpečnosti osob a majetku v souladu se zákonem č. 553/1991 Sb., o obecní policii, v platném znění, a to zejména přípravou a realizací projektů prevence kriminality, dopravní nehodovosti a sociálně patologických jevů. Za dobu své existence je městská policie v mnohých obcích Jihomoravského kraje významným realizátorem preventivních opatření.

Tabulka č. 35: Městské policie zřízené při obcích s rozšířenou působností:

obec s rozšířenou působností	městská policie	zřízena od roku	počet strážníků městské policie
Blansko	ano	1992	19
Boskovice	ano	1991	10
Brno	ano	1992	432
Břeclav	ano	1992	20
Bučovice	ano	1992	5
Hodonín	ano	1991	32
Hustopeče	ano	1999	2
Ivančice	ano	1991	8
Kuřim	ne		
Kyjov	ano	1992	17
Mikulov	ano	1992	14
Moravský Krumlov	ano	1991	7
Pohořelice	ano	1997	2
Rosice	ano	1991	5
Slavkov u Brna	ano	2008	3
Šlapanice	ano	1992	5
Tišnov	ne		
Veselí nad Moravou	ano	1992	15
Vyškov	ano	2000	15
Znojmo	ano	1991	39
Židlochovice	ano	2000	10

Preventivní činnost městské policie na území Jihomoravského kraje lze rozdělit do následujících základních oblastí:

- Komplexní osvětová, informační a poradenská činnost ve školách a školských zařízeních;
- Komplexní osvěta a poradenská činnost se zaměřením na ochranu před trestnými činy páchanými na seniorech, zdravotně a tělesně postižených občanech;
- Metodická příprava strážníků obecních policií;
- Dopravní výchova;
- Volnočasové aktivity u dětí a mládeže;
- Posílení důvěry v policejní složky;
- Spolupráce se sdělovacími prostředky a ostatními organizacemi.

III.9.1 Mobilní poradenské centrum

Ojedinelým projektem v rámci celé České republiky je projekt Městské policie Brno - „Mobilní poradenské centrum“. Mobilní poradenské centrum umožňuje městské policii zprostředkovat potřebné informace z oblasti prevence kriminality občanům nejen v Brně a jeho okrajových městských částech, ale i v celém regionu Jihomoravského kraje.

Prostřednictvím speciálně upraveného autobusu Karosa nabízí městská policie občanům širokou škálu informací, rad a praktických ukázek forem zabezpečení movitého i nemovitého majetku, elektronické zabezpečovací systémy pro byty, domy i objekty k podnikání. Dále pak tatáž zařízení, která jsou určena pro motorová vozidla, obytné a nákladní přívěsy a jízdní kola. Občané se v poradenském centru mohou seznámit s ukázkami mechanických zábran, zámkových mechanismů a dalších doplňkových zařízení k zajištění vstupních dveří a oken u bytů a domů. Součástí nabídky je i ucelená ukázka předepsané výbavy jízdních kol se zaměřením na bezpečnost cyklistů v silničním provozu.

Tabulka č. 36: Mobilní poradenské centrum - počet výjezdů a návštěvníků za rok 2007

	počet výjezdů v Brně	počet výjezdů mimo Brno	počet návštěvníků
leden	0	0	0
únor	0	0	0
březen	1	0	350
duben	1	3	1 055
květen	4	8	2 098
červen	6	5	3 030
červenec	3	0	183
srpen	3	0	200
září	3	3	2 578
říjen	3	1	1 075
listopad	0	0	0
prosinec	0	0	0
celkem	24	20	10 569

III.9.2 Senior akademie

Senior akademie je projektem, který kombinuje prvky informační a situační prevence. Jedná se o dlouhodobé vzdělávání seniorů v oblasti prevence kriminality. Tématické okruhy jsou zvoleny na základě analýz a konzultací s odborníky v dané problematice a jsou koncipovány jako metodika k bezpečnému chování ve společnosti. Odborní lektori se zaměřují na rozpoznání možného nebezpečí a možnosti jak takové nebezpečí eliminovat nebo jak se mu vyhnout. Maximální důraz je při výuce kladen na chování potencionální oběti, které by nemělo motivovat potencionálního pachatele. V praxi to znamená naučit se chování, které bude z pohledu pachatele antiiniciační. Absolventi „Senior-akademie“ obdrží osvědčení o absolvování a pro Odbor prevence Městské policie Brno se stanou neformálními partnery - asistenty prevence kriminality.

Jednou ročně jsou organizována setkání absolventů, kde jsou absolventi v jednorázovém dvouhodinovém semináři seznámeni s novými trendy v oblasti prevence kriminality a současně se s pracovníky odboru prevence dělí o své zkušenosti při své asistenční a poradenské činnosti.

Senior akademie je koncipována v rozsahu cca 70 hodin. Jednotlivé výukové bloky jsou naplánovány do dvou dvouhodinových bloků v průběhu jednoho týdne. V praxi to znamená, že jeden den v týdnu absolvují posluchači jeden výukový blok po čtyřech hodinách. Celý cyklus přípravy posluchačů je ukončen v průběhu šesti měsíců.

Vyučovací předměty pro posluchače:

- Prevence násilných útoků;
- Prevence domácího násilí;
- Prevence majetkových TČ;
- Zabezpečení majetku;
- Psychologie - viktimologie;
- Sekty, spolky a drogy;
- Závislosti našich dětí;
- Městská policie Brno;
- Preventivní projekty;
- Dopravní výchova.

Tabulka č. 37: Senior akademie - 2. ročník 2007/2008

počet přihlášených posluchačů	počet přednáškových dnů	počet hodin	počet vyučujících lektorů
114	25	68	7

III.10 Komise a pracovní skupiny prevence kriminality

Komise a pracovní skupiny prevence kriminality (působí při některých obcích a městech Jihomoravského kraje) jsou pracovní skupiny odborníků, kteří se profesionálně zabývají sociálně patologickými jevy.

Hlavními úkoly těchto „pracovních skupin“ jsou zejména:

- Analýza kriminality obce/lokality (počet a typy trestné činnosti, struktura pachatelů a nejčastější objekty kriminality v dané lokalitě);
- Sociálně-demografická analýza obce/lokality (zejména ve vztahu ke kriminálně rizikovým skupinám);
- Zmapování dosavadních aktivit orgánů státní správy, samosprávy, nestátních neziskových organizací a dalších institucí působících v oblasti sociální a situační prevence;
- Zpracování preventivních projektů, které přímo směřují k řešení identifikovaných problémů obcí nebo vytipovaných rizikových lokalit, jedná se o projekty z oblasti situační i sociální prevence a projekty týkající se informování občanů o možnostech ochrany před trestnou činností.

Tabulka č. 38: Komise a pracovní skupiny prevence kriminality při obcích s rozšířenou působností:

obec s rozšířenou působností	pracovní skupina prevence	název	zřízena od roku	schválena radou	schválena zastupitelstvem
Blansko	ano	Komise prevence kriminality	2002	ano	ne
Boskovice	ne				
Brno	ano	Městská rada pro prevenci kriminality	1995	ano	ne
Břeclav	ano	Komise prevence kriminality	2008	ano	ano
Bučovice	ne				
Hodonín	ano	Komise pro prevenci kriminality	1999	ano	ne
Hustopeče	ano	Komise prevence kriminality	2005	ano	ne
Ivančice	ne				
Kuřim	ano	Pracovní skupina prevence kriminality města Kuřimi	2008	ano	ne
Kyjov	ano	Komise pro prevenci kriminality	2001	ano	ne
Mikulov	ano	Komise pro prevenci kriminality	2004	ano	ne
Moravský Krumlov	ano	Komise protidrogové prevence, prev. soc. pat. jevů a prevence kriminality	2005	ano	ne
Pohořelice	ano	Komise prevence kriminality	2008	ano	ano
Rosice	ano	Pracovní skupina pro prevenci kriminality	2004	ano	ne
Slavkov u Brna	ne				
Šlapanice	ano	Komise prevence kriminality	2008	ano	ano
Tišnov	ano	Komise prevence kriminality	2004	ano	ne
Veselí nad Moravou	ne				
Vyškov	ano	Komise pro prevenci kriminality	2002	ano	ne
Znojmo	ano	Komise pro prevenci kriminality	2005	ano	ne
Židlochovice	ano	Pracovní skupina prevence kriminality	2007	ano	ano

III.10.1 Pracovní skupina prevence kriminality Jihomoravského kraje

Rada Jihomoravského kraje v souladu s § 59 odst. 3 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), v platném znění, na své 139. schůzi konané dne 22. listopadu 2007 usnesením č. 8634/07/R 139 zřídila Pracovní skupinu prevence kriminality, schválila náplň činnosti Pracovní skupiny prevence kriminality a jmenovala její členy.

Zastupitelstvo Jihomoravského kraje v souladu s § 37 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), v platném znění, na svém 22. zasedání konaném dne 13. prosince 2007 usnesením č. 1516/07/Z 22 vzalo na vědomí zřízení Pracovní skupiny prevence kriminality.

Pracovní skupina prevence kriminality Jihomoravského kraje se zřizuje pro poradní a iniciativní činnost v otázkách týkajících se prevence kriminality na území Jihomoravského kraje.

Hlavními cíli v činnosti Pracovní skupiny prevence kriminality jsou zejména:

- Podpora provázanosti a součinnosti při uplatňování aktivit v oblasti prevence kriminality na místní úrovni;
- Podpora a rozvoj konkrétních programů v oblasti prevence kriminality na místní úrovni.

Pracovní skupina prevence kriminality zejména:

- Vyhodnocuje situaci v oblasti prevence kriminality na území Jihomoravského kraje a připravuje orgánům Jihomoravského kraje doporučení k zajištění potřeb v uvedených oblastech;
- Připravuje pro orgány Jihomoravského kraje souhrnné zprávy o situaci v oblasti prevence kriminality na území Jihomoravského kraje;
- Plní úkoly, kterými ji pověřily orgány Jihomoravského kraje;
- Projednává předložené materiály a vydává k nim stanoviska pro jejich další projednávání v orgánech Jihomoravského kraje;
- Navrhuje orgánům Jihomoravského kraje výši finančních prostředků jako samostatné položky rozpočtu Jihomoravského kraje pro dotaci na projekty v oblasti prevence kriminality;
- Vyjadřuje se k projektům předkládanými nestátními neziskovými organizacemi a obcemi v rámci dotačních řízení v oblasti prevence kriminality;
- Navrhuje rozdělení finančních prostředků vynakládaných ze státní účelové dotace a z rozpočtu Jihomoravského kraje na projekty v oblasti prevence kriminality;
- Připravuje podklady pro tvorbu strategie prevence kriminality a bezpečnostní analýzy.

Výše uvedený výčet „pracovišť“ prevence na území Jihomoravského kraje není zdaleka úplný. Existuje celá řada dalších zařízení, institucí a subjektů, které se rovněž zabývají oblastí prevence kriminality. Preventivní systém není a ani nemůže být seskupením pouze vedle sebe existujících a vzájemně nezávislých institucí, ale tvoří jeden celek, ve kterém se nabídka preventivních služeb prolíná, doplňuje a navazuje na sebe.

IV. Informace o sociologických výzkumech, šetřeních, anketách apod. týkajících se oblasti prevence kriminality na území Jihomoravského kraje

Hlavním cílem sociologických výzkumů, šetření, anket apod. týkajících se oblasti prevence kriminality je především zmapování té kriminality, která se v největší míře dotýká obyvatel vybraných obcí, měst, lokalit (kapesní krádeže, přepadení, vloupání, znásilnění, krádeže motorových vozidel, vandalismus apod.). Dalším cílem výše zmíněných analýz je zjištění důvodů ohrožení obyvatel, včetně jejich postojů k jednotlivým problémům spojených s kriminalitou, a jejich zkušenosti s trestnými činy.

Na základě terénních šetření bývá sestavena mapa obav nebo strachu občanů. Ta by měla být určitým vodítkem pro porovnání mezi skutečným pocitem bezpečí občanů a mezi reálným nápadem trestné činnosti ve vybraných lokalitách.

Tabulka č. 39: Sociologické výzkumy, šetření a ankety týkající se oblasti prevence kriminality provedené na základě zakázek obcí s rozšířenou působností

obec s rozšířenou působností	sociologické šetření	rok	název
Blansko	ne		
Boskovice	ne		
Brno	ano	1996 2002 2005	Vnímání pocitu bezpečnosti občany města Brna Vnímání pocitu bezpečnosti občany města Brna Vnímání pocitu bezpečnosti občany města Brna
Břeclav	ano	2007	Sociodemografická analýza, Průzkum potřebnosti sociálních služeb mezi populacemi zadavatelů a poskytovatelů ve spádové oblasti
Bučovice	ne		
Hodonín	ano	2000	Sociologická sonda Hodonín
Hustopeče		2005 2006 2008	Šetření mezi rizikovou skupinou mládeže k volnočasovým aktivitám Průzkum a anketa mezi občany zaměřená na dopravní nehodovost ve městě Průzkum mezi občany na vyhodnocení rizikových míst ve městě
Ivančice	ne		
Kuřim	ne		
Kyjov	ano	2001	Bojíte se kriminality
Mikulov	ano	2004 2008	Vnímání pocitu bezpečí - pro zřízení MKDS Je Mikulov bezpečný
Moravský Krumlov	ano	2006 2007	Kouření a užívání návykových látek žáky 9. ročníků ZŠ v regionu Moravský Krumlov Rodiče a děti v regionu Moravský Krumlov, Průzkumy kvality kontaktu s veřejností
	ne		

Pohořelice			
Rosice	ano	2004 - 2008	Demografická analýza a vývoj nezaměstnanosti, institucionální analýza a bezpečnostní analýza
Slavkov u Brna	ano	2007	Socio-demografická analýza správního obvodu obce s rozšířenou působností Slavkov u Brna
Šlapanice	ano	2008	Komunitní plánování, Terénní průzkum pro zjištění sociálně patologických jevů mládeže
Tišnov	ano	2004	Průzkum pocitu bezpečí a ochoty občanů k účasti na prevenci kriminality
		2006	Pocit bezpečí a vnímání policie ze strany veřejnosti v Tišnově
		2007	Region města Tišnov - Projekt průzkumu užívání alkoholových a nealkoholových drog mezi mládeží
Veselí nad Moravou	ne		
Vyškov	ano	2001	Analýza pocitu bezpečí
Znojmo	ano	2006	Výzkum veřejného mínění - pocit bezpečí občanů města Znojma
Židlochovice	ano	2005	Společně plánujme rozvoj města

IV.1 Výzkum veřejného mínění k problematice prevence kriminality - 2006

Republikový výbor pro prevenci kriminality na svém jednání dne 30. června 2005 schválil realizaci výzkumu veřejného mínění k problematice prevence kriminality. Na realizaci výzkumu uvolnil částku 1 mil. Kč a pověřil Institut pro kriminologii a sociální prevenci přípravou dotazníku a vyhodnocením výsledků výzkumu. Na základě výběrového řízení byla k realizaci výzkumu vybrána agentura Factum Invenio, s r.o.

Výsledky reprezentativně popisují situaci v celé České republice a je možné výsledky interpretovat i z pozice jednotlivých krajů. V Jihomoravském kraji bylo dotazováno celkem 137 občanů starších 15 let. Výběr respondentů byl proveden kvótním způsobem, přičemž kvótními znaky byly pohlaví, věk, vzdělání a velikost místa bydliště. Cílem výzkumu je získání přehledu o postojích občanů k preventivní práci, a to jak v současné perspektivě, tak i s výhledem do budoucnosti.

Tabulka č. 40: Názory na vztah občanů k Policii ČR

Odpovědi na otázky (v %):	ano, velmi	spíše ano, než ne	spíše ne, než ano	ne, téměř vůbec	neví
Myslíte si, že občané v místě Vašeho bydliště aktivně pomáhají Policii ČR při odhalování kriminality ?	5,8	33,6	36,5	7,3	16,8
Myslíte si, že občané v místě Vašeho bydliště aktivně pomáhají Policii ČR při předcházení kriminalitě ?	3,6	35,0	34,3	13,9	13,2
Myslíte si, že Policie ČR v místě Vašeho bydliště při odhalování trestné činnosti stojí o spolupráci občanů ?	8,0	49,6	18,2	9,5	14,7

Tabulka č. 41: Názory na příčiny kriminality - výběr

Odpověď na otázku:			
Jak velký vliv na současnou úroveň kriminality má podle Vašeho názoru (v %):			
pořadí		malý vliv	velký vliv
1	zneužívání drog	20,6	79,4
2	alkoholismus	23,5	76,5
3	nezaměstnanost	27,4	72,6
4	špatný příklad politiků	30,1	69,9
5	korupce státních úředníků	31,6	68,4
6 - 7	prostituce	32,1	67,9
6 - 7	korupce v policii	32,1	67,9
8	agresivní reklama	35,6	64,4
9	bezdomovectví	39,7	60,3
10	krize rodiny	42,6	57,4
11	přliv cizinců	47,0	53,0
12	chudoba	57,4	42,6
13	způsob výchovy ve školách	63,7	36,3

Tabulka č. 42: Názory respondentů na otázku, které programy prevence se mají podporovat (v %)

Podpořit:	ano*)
programy pro snižování nezaměstnanosti	49,0
rozvoj specializovaných klubů pro mládež na „šikmé ploše“	21,9
programy vedoucí k úspěšnému léčení drogových závislostí	24,1
programy zavedení většího množství bezpečnostních kamer do ulic	32,8
programy lepšího osvětlování ulic	8,8
úsilí těch občanů, kteří si chtějí lépe zabezpečit svůj majetek	11,6
přednáškovou činnost na školách	21,2
zvýšení množství policistů na ulicích	46,7
stavby sportovišť a pouličních sportovních pláček	27,0
poradenskou činnost a linky důvěry	12,4
programy plošného vyhledání a pomoci dětem s výchovnými problémy	21,9
zlepšení technického vybavení policie	14,5
právní a etickou výchovu ve školách	22,6
aktivity církví	8,0

kulturní a vzdělávací programy pro Romy	15,3
vědecký výzkum příčin a podmínek kriminality	6,5
aktivity dětských a mládežnických organizací	32,1
otevírání azylových domů pro občany v tísni	17,5
programy zaměřené na výchovu mladých lidí k partnerství a rodičovství	17,6
systém důraznějšího postihu rodičů za nezvládnutí výchovy svých dětí	38,0
osvětu o obraně proti kriminalitě tiskem letáků, informačních brožur apod.	7,3
vytváření občanských hlídek, tzv. domobrany v místě bydliště	11,0
zabezpečení více profesionálních i dobrovolných pracovníků pro práci s mládeží	17,4
rozšiřování množství a kapacit věznic, aby bylo možno uvěznit více pachatelů	8,0

* respondent mohl vybrat 5 programů z předloženého seznamu

Tabulka č. 43: Poznatky o viktimizaci respondentů v průběhu jednoho roku

Odpověď na otázku:	
Stal jste se v průběhu posledních 12 měsíců obětí nějaké <u>majetkové kriminality</u>? Ukradl Vám někdo něco nebo Vám byla způsobena škoda na majetku, na jehož pořízení jste se finančně podílel nebo na kterém máte majetkový podíl? (v %)	
ano	19,0
ne	81,0

Odpověď na otázku:	
Stal jste se v průběhu posledních 12 měsíců obětí <u>násilné kriminality</u>, např. napadl Vás někdo fyzicky, byl jste zraněn? (v %)	
ano	2,9
ne	97,1

Odpověď na otázku:	
Řekl jste, že jste se stal v průběhu posledních 12 měsíců obětí majetkové či násilné kriminality. Ohlásil jste to orgánům policie? (v %)*	
ano	73,3
ne	26,7

* Procenta vypočítána z těch respondentů, kteří uvedli, že se v průběhu posledních 12 měsíců stali obětí majetkové nebo násilné kriminality

Tabulka č. 44: Poznatky o předpokladu respondentů, zda se stanou oběťmi trestného činu v průběhu budoucích 12 měsíců

Odpověď na otázku:

Nakolik je podle Vás pravděpodobné, že byste se v následujících 12 měsících mohl stát obětí majetkové kriminality? (v %)

TO, ŽE SE STANU OBĚTÍ MAJETKOVÉ KRIMINALITY JE:

málo pravděpodobné	středně pravděpodobné	velmi pravděpodobné
32,1	55,0	12,8

Odpověď na otázku:

Nakolik je podle Vás pravděpodobné, že byste se v následujících 12 měsících mohl stát obětí násilné kriminality? (v %)

TO, ŽE SE STANU OBĚTÍ NÁSILNÉ KRIMINALITY JE:

málo pravděpodobné	středně pravděpodobné	velmi pravděpodobné
35,5	59,8	4,7

Tabulka č. 45: Názor na stav a vývoj kriminality

Odpověď na otázku:

Domníváte se, že se kriminalita ve srovnáním se stavem před 10 lety snížila či zvýšila? (v %) Řekl byste, že se kriminalita

	v ČR	v místě Vašeho bydliště
výrazně snížila	0,7	0,0
poněkud snížila	11,7	10,2
zůstala stejná	16,1	32,8
poněkud zvýšila	8,7	32,8
výrazně zvýšila	29,2	16,1
neví	3,6	8,0

Tabulka č. 46: Hypotetický zájem občanů zapojit se do organizování preventivních aktivit

Odpověď na otázku:

Byl(a) byste ve Vaší současné konkrétní životní situaci ochoten(na) působit v nějaké dobrovolné činnosti, která podporuje dobré využívání volného času dětí a mladých lidí? Případně ji nějak podporovat? (v %)

určitě ano	7,3
spíše ano	12,4
spíše ne	42,3
určitě ne	33,6
neví	4,4

IV.2 Sociologické šetření vnímání pocitu bezpečí ve městech zapojených do městské úrovně prevence kriminality

Strategie prevence kriminality na léta 2008 až 2011 schválená usnesením vlády č. 50/2007 obsahuje ve své části III. kapitole 4.5 následující text: „...provést v každém městě, které přistoupí k realizaci městského programu, před jeho zahájením a při jeho ukončení v roce 2011 sociologické šetření vnímání pocitu bezpečí občanů. Šetření bude hrazeno ze státních prostředků a bude provedeno podle jednotné metodiky sběru dat a se stejnými otázkami. Kromě míry pocitu bezpečí občanů bude obsahovat také otázky viktimologické, otázky zaměřené na spokojenost občanů s prací policie a na ochotu občanů angažovat se v preventivních aktivitách“. V Jihomoravském kraji se jedná o města Brno, Hodonín, Břeclav a Znojmo.

Odbor prevence kriminality MV ČR provedl předběžnou poptávku na kalkulaci nákladů k provedení sociologického výzkumu vnímání pocitu bezpečí ve městech s počtem obyvatel nad 25 tisíc. Bylo osloveno 5 společností sdružených ve společenství SIMAR, které dbá na důsledné dodržování vlastních etických a metodických standardů výzkumu trhu a veřejného mínění. Za podmínky zachování kvótního výběru a reprezentativnosti respondentů nabídky společností vysoce převyšovaly částku 5 mil. Kč, která se jevila při původních odhadech jako dostatečná a přiměřená.

Z důvodu zachování efektivního a hospodárného vynakládání státních finančních prostředků Republikový výbor ustoupil od plánovaného úkolu realizovat sociologické šetření vnímání pocitu bezpečí. Dalším důvodem jeho nerealizování je finanční poddimenzovanost kapitoly MV vyčleněné na prevenci kriminality. Místo původně očekávaných 100 mil. Kč disponuje MV na rok 2008 pouze částkou 80 mil. Kč.

V. Přehled preventivních projektů a výše finančních prostředků vynaložených na jejich realizaci ve městech a obcích Jihomoravského kraje

V.1 Systém prevence kriminality v České republice

Podmínky pro rozvoj preventivní politiky v České republice byly vytvořeny v roce 1993, kdy byl usnesením vlády při Ministerstvu vnitra zřízen meziresortní koordinační a metodický orgán - Republikový výbor pro prevenci kriminality. Členy republikového výboru jsou Ministerstvo vnitra, Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo obrany, Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo financí, Ministerstvo pro místní rozvoj, Nejvyšší státní zastupitelství, Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky a Rada vlády ČR pro záležitosti romské komunity.

V roce 1996 vyčlenila Vláda ČR poprvé ze státního rozpočtu finanční prostředky na podporu programu „Prevence kriminality na místní úrovni“, jehož základním cílem bylo snižování trestné činnosti prostřednictvím preventivních opatření. Možnost využít státní dotace v oblasti prevence kriminality byla nabídnuta městům s počtem minimálně 10 000 obyvatel. Podmínkou pro zařazení města do dotačního systému bylo zpracování vlastního preventivního programu a jeho schválení zastupitelstvem, manažerské zajištění programu a finanční participace města na realizaci programu.

V roce 2003 Vláda ČR schválila pilotní realizaci programu Partnerství a od roku 2005 byl program Partnerství vyhlášen jako jediný program prevence kriminality na místní úrovni, který prostřednictvím státní účelové dotace napomáhá rozvoji preventivních aktivit v České republice.

Programy prevence kriminality jsou zaměřeny na řešení problémů v rizikových lokalitách, které na základě průběžné i aktuální analýzy bezpečnostní situace vybírají kraje ve spolupráci s Policií ČR. Příjemcem státní dotace a realizátorem programů jsou obce (nejsou limitovány počtem obyvatel). Na realizaci dílčích projektů se mohou podílet i další, obcí smluvně zavázané subjekty (NNO, církevní organizace, školy a školská zařízení, městské policie, Policie ČR a další).

Tabulka č. 47: Schválené dotace v rámci Programu prevence kriminality v letech 1996 - 2007

obec	počet podpořených projektů	celková výše přidělené dotace (v Kč)
Blansko	14	2 613 500
Boskovice	11	1 545 500
Brno	130	36 498 500
Hodonín	37	7 350 500
Hrušovany nad Jeviš.	1	800 000
Hustopeče	2	764 000
Kyjov	15	2 943 500

Mikulov	3	2 400 000
Moravský Krumlov	1	293 000
Rosice	3	380 000
Strážnice	2	826 000
Tišnov	4	2 600 000
Újezd u Brna	2	648 000
Veselí nad Moravou	4	3 116 000
Vyškov	12	2 629 000
Znojmo	9	752 500
Jihomoravský kraj	7	1 023 000
celkem	257	67 183 000

* Kraje měly možnost poprvé žádat MV o dotaci na projekty oblasti prevence kriminality v roce 2006

Dne 15. října 2007 Vláda ČR svým usnesením č. 1150 schválila Strategii prevence kriminality ČR na léta 2008 až 2011. Nová strategie přináší změnu organizačního schématu systému prevence kriminality v České republice včetně posílení kompetence krajů a obcí při realizaci preventivní politiky. Systém prevence kriminality je členěn do tří úrovní - republikové, krajské a městské.

Cílem republikové úrovně je zajistit jednotný výkon státní politiky v oblasti prevence kriminality, analyzovat a řešit problémy, které přesahují kompetence jednotlivých resortů a dalších orgánů veřejné správy a realizovat dlouhodobý, systémový a komplexní přístup k řešení problémů souvisejících s trestnou činností. Za realizaci preventivní politiky vlády odpovídá ministr vnitra, který je zároveň předsedou Republikového výboru pro prevenci kriminality. Republikový výbor odpovídá za vytváření a realizaci preventivní politiky na meziresortní úrovni a její konkretizaci na úrovni krajské a místní. Na aktivity realizované na republikové úrovni bude v kapitole Ministerstvo vnitra vyčleněno ročně 10 % z jejího obsahu - tj. asi 10 mil. Kč ročně.

Půjde o následující aktivity:

- Vzdělávání odborníků pracujících v oblasti prevence kriminality, prevence sociálně patologických jevů a v bezpečnostní problematice;
- Celorepublikové preventivní projekty;
- Výzkumy, studie, evaluace;
- Mediální kampaně, informování občanů.

Cílem městské úrovně prevence kriminality je snižování trestné činnosti a zvyšování pocitu bezpečí občanů ve větších městech. Možnosti účasti na městské úrovni prevence kriminality se nabízí 47 větším městům s počtem obyvatel vyšším než 25 tisíc, která mají statut obce s rozšířenou působností.

V Jihomoravském kraji se jedná o města Brno, Břeclav, Hodonín a Znojmo. Výše uvedená čtyři města mají možnost realizovat v letech 2008 až 2011 preventivní projekty zaměřené na řešení místních problémů - tzv. městský program prevence kriminality. Na podporu městského programu se navrhuje vyčlenit 40 % z objemu finančních prostředků vyčleněných na prevenci kriminality v rozpočtové kapitole Ministerstvo vnitra - tj. přibližně 40 mil. Kč ročně.

Úkolem krajské úrovně je vytvořit preventivní politiku v rámci své působnosti, koordinovat a zabezpečovat ji po metodické, konzultační a částečně i po finanční stránce.

Rok 2008 je rokem přechodovým. Celá částka dotace, která je určena na preventivní programy, je ponechána v kapitole Ministerstvo vnitra. Realizátorem preventivních projektů jsou obce se sídlem na území Jihomoravského kraje. O přidělení dotací obcím na rok 2008 rozhodl Republikový výbor pro prevenci kriminality dne 27.3.2008.

Tabulka č. 48: Schválené dotace v rámci Programu prevence kriminality na rok 2008

obec	počet podpořených projektů	celková výše přidělené dotace (v Kč)
Blansko	1	450 000
Brno	8	667 000
Břeclav	2	280 000
Hustopeče	2	220 000
Hodonín	2	200 000
Kuřim	1	638 000
Pohořelice	1	320 000
Rosice	1	108 000
Šlapanice	1	800 000
Tišnov	1	130 000
Znojmo	2	849 000
Židlochovice	0	0
Jihomoravský kraj	1	200 000
celkem	23	4 862 000

V letech 2009 až 2011 obdrží Jihomoravský kraj do svého rozpočtu státní dotaci na realizaci krajského programu prevence kriminality a rozhodne v samostatné působnosti o jejím konkrétním využití na preventivní projekty, jejichž předkladatelem bude kraj nebo obce.

Podmínkou obdržení státní účelové dotace na realizaci projektů prevence kriminality v letech 2009 až 2011 bylo zaslat na MV ČR v termínu do 15. února 2008 tyto příslušnými orgány Jihomoravského kraje schválené informace o:

- Zapojení Jihomoravského kraje do krajské úrovně prevence kriminality v souladu se schválenou Strategií prevence kriminality ČR na léta 2008 až 2011;
- Zřízení Pracovní skupiny prevence kriminality (náplň činnosti a složení pracovní skupiny vyplývá ze schválené Strategie prevence kriminality ČR na léta 2008 až 2011);
- Existenci pracovního místa metodika prevence kriminality na OŠ KrÚ JMK, na kterém konkrétní zaměstnanec vykonává činnosti manažera prevence kriminality.

Zastupitelstvo Jihomoravského kraje konané dne 13. prosince 2007 usnesením č. 1516/07/Z 22 v souladu s ustanovením § 37 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), v platném znění:

- Schválilo zapojení Jihomoravského kraje do krajské úrovně prevence kriminality v souladu se schválenou Strategií prevence kriminality ČR na léta 2008 až 2011;

- Vzalo na vědomí zřízení Pracovní skupiny prevence kriminality;
- Vzalo na vědomí existenci pracovního místa metodika prevence kriminality na OŠ KrÚ JMK, na kterém konkrétní zaměstnanec vykonává činnosti manažera prevence kriminality.

Poslední podmínkou, nutnou pro obdržení státní účelové dotace na realizaci projektů prevence kriminality v letech 2009 až 2011, je v termínu do 30. září 2008 schválení Strategie prevence kriminality Jihomoravského kraje na období 2009-2011 Zastupitelstvem Jihomoravského kraje.

V.2 Finanční zajištění aktivit v oblasti prevence kriminality z rozpočtu Jihomoravského kraje

V rámci Dotačního programu v oblasti prevence kriminality podpořil Jihomoravský kraj v letech 2005 až 2008 celkem 131 projektů v celkové výši 11 496 000,- Kč. Prevence kriminality vyžaduje komplex opatření v oblasti sociální prevence, situační prevence a informování veřejnosti o možnostech ochrany před trestnou činností. Cílem preventivních programů ve všech výše uvedených oblastech bylo reagovat na aktuální negativní vývoj trestné činnosti a specifické problémy v konkrétních lokalitách na území Jihomoravského kraje, předcházet páchání trestné činnosti a omezovat příležitosti k páchání trestné činnosti.

Tabulka č. 49: Schválené dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje v oblasti prevence kriminality v letech 2005 až 2008

rok	celková výše dotace (v Kč)		celkový počet podpořených projektů		typy projektů		
	obce	NNO *	obce	NNO *	sociální prevence	situační prevence	informování občanů
2005	2 300 000	-	23	-	15	7	1
2006	2 954 000	-	33	-	27	5	1
2007	2 900 000	-	29	-	18	10	1
2008	1 999 000	1 343 000	30	16	39	7	0
celkem	10 153 000	1 343 000	115	16	99	29	3

* NNO měly možnost poprvé žádat JMK o dotaci na projekty v oblasti prevence kriminality v roce 2008

Cílem projektů situační prevence je prostřednictvím technických prostředků minimalizovat bezpečnostní rizika obce, předcházet činností narušujícím veřejný pořádek a bezpečnost občanů obce. Každý projekt z oblasti situační prevence musí být doložen stanoviskem příslušného okresního ředitele Policie ČR.

Adresáty preventivních programů v oblasti sociální prevence je především neorganizovaná mládež, potencionální či skuteční pachatelé trestných činů a potencionální či skutečné oběti trestných činů. Projekty podchycují a řeší konkrétní problémy těchto cílových skupin. Preventivní programy také přispívají ke zkvalitnění spolupráce obcí s Policií ČR a s dalšími subjekty (včetně „pomáhajících“), které se podílejí na realizaci prevence kriminality na místní úrovni.

Příjemci dotace z rozpočtu Jihomoravského v oblasti prevence kriminality jsou obce se sídlem na území Jihomoravského kraje a od roku 2008 také občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti, církevní, náboženské společnosti nebo církevní právnické osoby nebo právnické osoby, které mají sídlo nebo působí na území Jihomoravského kraje a jejichž činnost je zaměřena na oblast prevence kriminality.

Tabulka č. 50: Schválené dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje v oblasti prevence kriminality v letech 2005 až 2008 podle typu projektů

typ projektu	počet podpořených projektů	přidělená dotace (v Kč)
sociální prevence	99	7 285 000
situační prevence	29	4 138 000
informace pro občany	3	73 000
celkem	131	11 496 000

situační prevence

typ projektu	počet podpořených projektů	přidělená dotace (v Kč)
kamerové systémy	10	1 929 000
technická zařízení	14	1 572 000
osvětlení	5	637 000
celkem	29	4 138 000

sociální prevence

typ projektu	počet podpořených projektů	přidělená dotace (v Kč)
vzdělávací aktivity v rámci školy	5	164 000
zájmové aktivity umělecké	3	68 000
zájmové aktivity technické	3	144 000
sportovní areály	12	2 357 000
dlouhodobé pobyty	30	1 238 000
krátkodobé pobyty	8	406 000
pomoc obětem trestných činů	7	663 000
streetwork	5	470 000
nízkoprahová zařízení	2	184 000
azylové bydlení	4	251 000
klubová činnost	8	480 000
osvětlová činnost	12	860 000
celkem	99	7 285 000

informace pro občany

typ projektu	počet podpořených projektů	přidělená dotace (v Kč)
ochrana před trestnou činností	2	41 000
tiskoviny	1	32 000
celkem	3	73 000

KONCEPCE

I. Východiska

Základními východisky pro tvorbu Koncepce prevence kriminality Jihomoravského kraje na období 2009 - 2011 jsou:

- Analýza kriminality Jihomoravského kraje;
- Sociálně demografická analýza Jihomoravského kraje;
- Institucionální analýza kraje;
- Sociologické výzkumy, šetření a ankety týkající se oblasti prevence kriminality;
- Zkušenosti kraje a obcí s realizací preventivních aktivit.

I.1 SWOT analýza - faktory ovlivňující oblast prevence kriminality na území Jihomoravského kraje

Na základě výše uvedených údajů je vytvořena SWOT analýza faktorů ovlivňujících oblast prevence kriminality na území Jihomoravského kraje.

S - Silné stránky	W - Slabé stránky
Existence subjektů podílejících se na řešení problematiky: policie, justice, probační a mediační služba, orgány sociálně právní ochrany, neziskový sektor, školy a školská zařízení....	Neexistující legislativní ukotvení prevence kriminality
Medializace problematiky, informovanost občanů, pozitivní veřejné mínění	Obtížná vymahatelnost práva
Nadprůměrná úroveň vzdělanosti obyvatel kraje ve srovnání s ČR	Pomalé a zdlouhavé soudnictví
Mimořádná silná pozice kraje v systému středního, vyššího a vysokého školství v ČR	Nedostatečné udílení alternativních trestů
Vzdělaná a kvalifikovaná pracovní síla	Značný rozsah marginálních území vyznačujících se problémy socioekonomick. charakteru (nedostatek pracovních míst, úbytek počtu obyvatel)
Dobré podmínky pro trávení volného času dětí a mládeže (zejména ve větších městech)	Chybějící vazba mezi nabídkou studijních oborů a trhem práce
Silná dynamika rozvoje trhu práce	Nedostatečná tvorba nových pracovních míst
Poměrně dobrý zdravotní stav obyvatelstva kraje	Zvyšující se průměrná délka nezaměstnanosti
Postupný pokles zastoupení mladších věkových kategorií na úhrnné nezaměstnanosti	Nízká územní a profesní mobilita pracovních sil
	Nedostatečné koncepční řešení provázanosti sociálních služeb o seniory a handicapované občany

<p>Nízkoprahové kluby pro neorganizovanou mládež</p> <p>Kvalitní programy primární prevence, programy sociálního učení a výchovné programy ve školách a školských zařízeních</p> <p>NNO poskytující služby v oblasti primární a sekundární prevence</p> <p>Činnost pedagogicko - psychologických poraden</p> <p>Programy Policie ČR, městské policie zaměřené na školy a školská zařízení</p> <p>Existence národní strategie v oblasti prevence kriminality</p> <p>Metodici prevence ve školách a školských zařízeních</p> <p>Pravidelný dotační systém Jihomoravského kraje v oblasti prevence kriminality</p> <p>Metodická pomoc kraje obcím s rozšířenou působností v oblasti prevence kriminality</p> <p>Pracovní skupina prevence kriminality Jihomoravského kraje</p> <p>Pracovní skupiny prevence kriminality v 16 obcích s rozšířenou působností</p>	<p>Nedostačující terénní sociální služby</p> <p>Dlouhodobě nadprůměrná míra nezaměstnanosti - zejména okresy Hodonín a Znojmo</p> <p>Negativní vývoj na trhu práce v řadě venkovských obcí</p> <p>Ohrožení existence některých mateřských a základních škol v malých obcích následkem úbytku žáků</p> <p>Rostoucí disproporce mezi nabídkou sociálních služeb a poptávkou po nich</p> <p>Nedostatečný počet programů zaměřených na rodiny</p> <p>Chybí vymezení kritérií efektivity programů prevence kriminality a nástroje na měření efektivity</p> <p>Přebujelá administrativa represivních složek</p> <p>Chybí kvalitní programy zaměřené na specifické cílové skupiny - učňovská mládež, Romové, nezaměstnaní, recidivisté.....</p> <p>Malý důraz na aktivní spolupráci klientů, motivaci, růst</p> <p>Chybí programy včasné péče a intervence</p> <p>Nedostatečná spolupráce a vzájemná informovanost mezi subjekty podílející se na řešení problematiky prevence kriminality</p> <p>Vysoká tolerance společnosti ke konzumaci alkoholu a tabákových výrobků</p> <p>Naplňování a dodržování zákonných norem vztahujících se k problematice užívání alkoholu a tabákových výrobků</p> <p>Nedostatečná kapacita školských zařízení v oblasti sekundární prevence</p>
--	--

O - Příležitosti	T - Hrozby
Systematické vzdělávání pedagogů a pracovníků obcí v oblasti prevence kriminality	Přetrvávání nedostatků v legislativě
Fungující programy prevence	Zhoršení sociálních podmínek některých skupin obyvatelstva
Podrobná znalost lokalit kraje a jejich problémů	Odchod kvalifikovaných pracovních sil
Využití médií, informování veřejnosti	Vzrůstající brutalita u dětí a mládeže
Zapojení obcí do programů prevence kriminality na místní úrovni	Negativní vliv násilí v médiích na utváření životních postojů u dětí a mládeže
Možnost financování projektů prevence s využitím finančních prostředků z fondů EU	Neefektivní působení směrem k vyloučeným skupinám obyvatelstva
Využití potenciálu a vzájemné propojení všech subjektů zapojených do oblasti prevence kriminality	Korupce
Výrazné zapojení nestátního sektoru do oblasti sociální péče a prevence kriminality	Recidiva
Rozvoj institucí a struktur zajišťujících vazby mezi sférou zaměstnanosti, vzdělávání, kvalifikace a podpory podnikání	Nárůst lhostejnosti a strachu obyvatel
Zvyšování kvality školství, modernizace stylu výuky, důraz na rozvoj klíčových schopností	Projevující se projevy marginalizace v území - nedostatek pracovních příležitostí, stárnutí obyvatelstva
Posilování funkční spolupráce mezi zdravotnickými zařízeními a zařízeními sociální péče	Neprovázanost vzdělávacího systému s trhem práce vedoucí k nezaměstnanosti
Systém certifikace služeb	Pokračující stárnutí obyvatelstva a rostoucí náklady na zdravotní a sociální péči
Proces komunitního plánování	Nerovné postavení subjektů poskytujících sociální služby
Zpřehlednění nákladů na programy prevence a jejich analýza	Nedostatečné využívání vícezdrojového spolufinancování projektů
Hledání nástrojů k definici a měření kvality a efektivity programů	Neřešené zhoršování stavu bytového fondu může v některých lokalitách vést ke koncentraci sociálně slabých skupin obyvatelstva a vzniku sociálně patologických jevů
Spolupráce s místními samosprávami	Nedostatečná podpora adaptability a mobility pracovní síly
Prezentace kvalitních programů prostřednictvím médií	Nesnižování rozdílnosti regionů ve vybavení zařízeními sociálních služeb

Podpora organizací využívajících dobrovolníky	Podcenění změn v životním stylu dospívající generace
Sílení postavení krajských manažerů prevence kriminality směrem ke státním institucím	Snižující se hranice prvního kontaktu s návykovou látkou (především alkohol a tabákové výrobky)
Rozvoj probační služby na okresních soudech	Podceňování a nekonceptní řešení problémů v romském etniku
Zavedení školních preventivních týmů - školní metodik prevence, výchovný poradce, psycholog	Nedostatečná spolupráce se zákonnými zástupci problémových skupin dětí a mládeže
Standardy odborné způsobilosti poskytovatelů programů zaměřených na problematiku užívání návykových látek	Nejasná součinnost a propojení subjektů na vertikální a horizontální úrovni
Využití všech finančních zdrojů, které jsou pro prevenci v dosahu - větší podíl privátních donorů, využívání sponzoringu....	
Důraz na soběstačnost škol a školských zařízení v oblasti všeobecné prevence	
Zahrnutí prevence do sociální, vzdělávací, zdravotní a bezpečnostní politiky obcí, měst a kraje	

SWOT analýza - faktory ovlivňující oblast prevence kriminality na území Jihomoravského kraje byla zpracována členy Pracovní skupiny prevence kriminality Jihomoravského kraje

II. Definování priorit koncepce

Koncepce prevence kriminality Jihomoravského kraje na období 2009 - 2011 navazuje na Strategii prevence kriminality ČR na léta 2008 až 2011 a je koncipována na základě současné situace v oblasti kriminality na území Jihomoravského kraje. Koncepce definuje základní priority, hlavní a specifické cíle Jihomoravského kraje v oblasti prevence kriminality. Představuje doporučený rámec pro tvorbu a uskutečňování strategií prevence kriminality obcí. Úkolem Jihomoravského kraje je především iniciovat a podporovat rozvoj preventivních aktivit v obcích a mikroregionech.

II.1 Priority

- **Zvyšování pocitu bezpečí občanů Jihomoravského kraje;**
- **Snižování míry a závažnosti trestné činnosti;**
- **Začlenění prevence kriminality do generelů rozvoje obcí;**

- **Zajištění finančních zdrojů za státního rozpočtu, z rozpočtu kraje a evropských fondů na realizaci úkolů vyplývajících ze Strategie prevence kriminality Jihomoravského kraje na období 2009 - 2011.**

Na základě priorit Koncepce prevence kriminality Jihomoravského kraje na období 2009 - 2011 jsou definovány následující hlavní a specifické cíle kraje v oblasti prevence kriminality.

II.2 Hlavní a specifické cíle

Hlavní cíl č. 1:

- Efektivní systém prevence kriminality v Jihomoravském kraji.

Specifické cíle:

- Finanční podpora a rozvoj realizace kvalitních programů v oblasti prevence kriminality na území Jihomoravského kraje;
- Evaluace programů prevence kriminality;
- Efektivní hospodaření s prostředky vynaloženými ze státního rozpočtu, z rozpočtu kraje a evropských fondů v oblasti prevence kriminality;
- Podpora provázanosti a součinnosti při uplatňování aktivit v oblasti prevence kriminality na místní úrovni.

Hlavní cíl č. 2:

- Informování veřejnosti o míře kriminality v kraji a o realizovaných opatřeních.

Specifické cíle:

- Zvýšení informovanosti veřejnosti o realizovaných programech prevence kriminality v Jihomoravském kraji;
- Zvýšení informovanosti veřejnosti o míře kriminality v Jihomoravském kraji a o možnostech ochrany před trestnými činy.

Hlavní cíl č. 3:

- Efektivní koordinace aktivit a subjektů zapojených do systému prevence kriminality v Jihomoravském kraji.

Specifické cíle:

- Koordinovaný systém prevence kriminality, který bude založen na spolupráci s obcemi a metodickém vedení pracovníků na obcích s rozšířenou působností odpovídajících za oblast prevence kriminality;
- Koordinovaný systém primární prevence v Jihomoravském kraji;
- Zlepšení vzájemné spolupráce a komunikace mezi subjekty v kraji, které jsou nebo by měly být zapojeny do realizace aktivit v oblasti prevence kriminality;
- Zajištění součinnosti všech složek vstupujících do problematiky prodeje a užívání tabákových výrobků a nalévání alkoholu dětem a nezletilým.

Hlavní cíl č. 4:

- Zvyšování odborné úrovně poskytovatelů služeb v oblasti prevence kriminality.

Specifické cíle:

- Zajištění odborného růstu pracovníků na obcích s rozšířenou působností, okresních metodiků prevence, pedagogů, odborníků v sociální sféře (orgány sociálně právní ochrany, terénní pracovníci....).

Základní okruhy koncepce lze vymezit do následujících kategorií:

- Cílové skupiny;
- Trestné činy a delikventní jednání;
- Nastavený systém prevence kriminality v Jihomoravském kraji;
- Účinná preventivní opatření.

II.3 Cílové skupiny

- Rizikové skupiny obyvatel tj. potencionální pachatelé a potencionální oběti trestné činnosti (predelikventní děti a mládež, rodiny dětí s poruchami chování, osoby ohrožené nezaměstnaností a znevýhodněné v přístupu ke vzdělávacím příležitostem, senioři, osoby se zdravotním postižením, příslušníci národnostních a etnických menšin, obyvatelé prostorově vyloučených lokalit, osoby propuštěné z výkonu trestu);
- Pachatelé (děti a mládež, recidivisté, mladí dospělí);
- Oběti (dětské oběti především mravnostní a násilné trestné činnosti, oběti šikany, oběti násilné trestné činnosti včetně domácího násilí, oběti obchodování s lidmi).

II.4 Trestné činy a delikventní jednání

- Majetková trestná činnost (krádeže vloupáním do rodinných domů, chat a ostatních subjektů, krádeže prosté, kapesní krádeže);
- Násilná trestná činnost (násilná trestná činnost páchaná na veřejných místech a pod vlivem návykových látek, šikana);
- Trestná činnost směřující proti dětem, rodině a lidské důstojnosti (týrání svěřené osoby, ohrožování výchovy mládeže, znásilnění, pohlavní zneužívání);
- Další (obchodování s lidmi, domácí násilí, vandalismus, národnostně či nábožensky motivovaná trestná činnost, protiprávní jednání páchané v okolí restaurací, heren, klubů a protiprávní jednání v sociálně vyloučených lokalitách).

Na základě objemu finančních prostředků určených na oblast prevence kriminality a aktuálních analýz Policie ČR navrhne Pracovní skupina prevence Jihomoravského kraje každý rok priority dotačního řízení v oblasti prevence kriminality, které se vztahují k projektům situační a sociální prevence (typy projektů, účinná preventivní opatření, cílové skupiny.....).

II.5 Nastavený systém prevence kriminality v Jihomoravském kraji

V rámci nastaveného systému prevence kriminality v Jihomoravském kraji je důležitá především metodická a koordinační role kraje vůči obcím s rozšířenou působností. Úkolem Jihomoravského kraje je koordinovat preventivní aktivity na místní úrovni, zkvalitňovat systém prevence v kraji po stránce personální, metodické a informační.

Jihomoravský kraj nadále organizačně zabezpečí poskytování dotací na preventivní projekty kraje, obcí se sídlem na území kraje a nestátních neziskových organizací. S dotační politikou v oblasti prevence kriminality úzce souvisí také vyhodnocovací a kontrolní činnost kraje v této oblasti.

II.6 Účinná preventivní opatření

- Situační opatření (rozšiřování pokrytí rizikových míst a lokalit na území Jihomoravského kraje kamerovým monitorovacím systémem, zlepšení osvětlení v ulicích a na veřejných prostranstvích, vytváření bezpečných zón a lokalit, komplexní zabezpečování parkovišť proti krádežím vozidel a věcí z vozidel, komplexní zabezpečování obytných domů v majetku samosprávy s užitím technických a režimových prvků);
- Sociální opatření (systém včasné intervence a týmy pro mládež, probační programy, resocializační programy pro mladistvé a mladé delikventy, programy pro rodiny postižené sociálním vyloučením, vzdělávací programy pro odbornou veřejnost k tématu prevence kriminality se zohledněním právního aspektu problematiky domácího násilí, zneužívání a týrání dětí, šikany atd., rozvoj sítě aktivit pro neorganizované děti a mládež ze sociálně vyloučených komunit, projekty alternativních volnočasových aktivit pro děti a mládež dopouštějící se trestné činnosti a přestupků, programy zaměřené proti zneužívání alkoholu a tabákových výrobků, programy podpory obětí trestných činů, programy zaměřené na rozvoj komunit - eliminace vandalismu, sprejerství apod.);
- Informování veřejnosti (informování veřejnosti o nejčastějších typech trestné činnosti, o způsobech jejího páčání a o rizikových místech a lokalitách Jihomoravského kraje, poskytování rad, návodů a doporučení ke zvýšení bezpečí majetku a osob);
- Vzdělávání (zvyšování právního vědomí v oblasti prevence kriminality u dětí a mládeže, rodičů, pracovníků na obcích s rozšířenou působností, okresních metodiků prevence, pedagogů, odborníků v sociální sféře (orgány sociálně právní ochrany, terénní pracovníci....)).

III. Návrhy řešení problémů

Akční plán reaguje na definované obecné problémy a hlavní priority v oblasti prevence kriminality, rozvíjí Strategii prevence kriminality Jihomoravského kraje na období 2009 - 2011 a je nástrojem pro její implementaci. Jsou zde podrobně definovány jednotlivé aktivity, hlavní a specifické cíle. Akční plán je vypracován na období 2009 až 2011.

III.1 Akční plán - konkretizace cílů a opatření pro jednotlivé oblasti

III.1.1 Efektivní systém prevence kriminality v Jihomoravském kraji

Specifický cíl 1	Finanční podpora a rozvoj realizace kvalitních programů v oblasti prevence kriminality na území Jihomoravského kraje
Aktivita	Dotační program Dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje v oblasti prevence kriminality
Gestor	Odbor školství, obce se sídlem na území Jihomoravského kraje, NNO, které mají sídlo nebo působí na území kraje a jejichž činnost je zaměřena na oblast prevence kriminality, ostatní subjekty
Výstupy	Závěrečné zprávy - hodnocení projektů, závěrečná zpráva o dotačním titulu
Termín	Trvale
Výsledky	Počet kvalitních programů prevence kriminality v oblasti situační a sociální prevence

Specifický cíl 2	Evaluace programů prevence kriminality
Aktivita	Nastavení jasných kritérií k hodnocení efektivity programů prevence kriminality
Gestor	Odbor školství, metodik prevence kriminality
Výstupy	Hodnotící kritéria programů prevence kriminality
Termín	Do konce roku 2008
Výsledky	Počet kvalitních programů prevence kriminality

Specifický cíl 3	Efektivní hospodaření s prostředky vynaloženými ze státního rozpočtu, z rozpočtu Jihomoravského kraje a evropských fondů v oblasti prevence kriminality
Aktivita	Veřejnoprávní kontroly (předběžné, průběžné na místě, následné)
Gestor	Odbor školství, metodik prevence kriminality, referent pro agendu správy dotací
Výstupy	Krycí listy, formulář vyúčtování a vypořádání veřejných prostředků, protokoly o výsledku veřejnoprávní kontroly, monitorovací zprávy, závěrečné zprávy - hodnocení projektů, závěrečná zpráva o dotačním titulu
Termín	Průběžně
Výsledky	Čerpání finančních prostředků v souladu s obsahem Výzvy k podání žádostí o poskytnu-

	tí dotace z programu Dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje pro oblast prevence kriminality a Smlouvou o poskytnutí dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje
--	--

Specifický cíl 4	Podpora provázanosti a součinnosti při uplatňování aktivit v oblasti prevence kriminality na místní úrovni
-------------------------	---

Aktivita	Činnost Pracovní skupiny prevence kriminality Jihomoravského kraje
Gestor	Odbor školství, metodik prevence kriminality, Pracovní skupina prevence kriminality Jihomoravského kraje
Výstupy	Souhrnné zprávy o situaci v oblasti prevence kriminality na území Jihomoravského kraje
Termín	Trvale
Výsledky	Vyhodnocení situace v oblasti prevence kriminality na území Jihomoravského kraje, doporučení k zajištění potřeb v uvedené oblasti

III.1.2 Informování veřejnosti o míře kriminality v kraji a o realizovaných opatřeních

Specifický cíl 1	Zvýšení informovanosti veřejnosti o realizovaných programech prevence kriminality v Jihomoravském kraji
-------------------------	--

Aktivita	Zmapování realizace kvalitních programů prevence kriminality v Jihomoravském kraji
Gestor	Metodik pro prevenci kriminality, protidrogový koordinátor Jihomoravského kraje, školský koordinátor prevence, koordinátor pro národnostní menšiny, pracovníci trojkových obcí, NNO realizující programy prevence, okresní metodici prevence, Policie ČR, městské policie
Výstupy	Pracovní semináře zaměřené na výměnu zkušeností s realizací projektů prevence kriminality, medializace v tisku
Termín	Trvale
Výsledky	Zvýšení informovanosti široké a odborné veřejnosti o realizaci kvalitních programů na území Jihomoravského kraje v oblasti prevence kriminality

Specifický cíl 2	Zvýšení informovanosti veřejnosti o míře kriminality v Jihomoravském kraji a o možnostech ochrany před trestnými činy
-------------------------	--

Aktivita	Zmapování realizace kvalitních programů prevence kriminality v Jihomoravském kraji, prezentace problematiky v médiích a na webových stránkách Jihomoravského kraje
Gestor	Metodik pro prevenci kriminality, protidrogový koordinátor Jihomoravského kraje,

	školský koordinátor prevence, pracovníci trojkových obcí, NNO realizující programy prevence, okresní metodici prevence, Policie ČR, městské policie
Výstupy	Počet realizovaných osvětových akcí, počet poradenství, předaných informací a materiálů, počet výjezdů mobilního poradenského centra
Termín	Trvale
Výsledky	Zvýšení informovanosti široké a odborné veřejnosti o míře kriminality v Jihomoravském kraji a o možnostech ochrany před trestnými činy

III.1.3 Efektivní koordinace aktivit a subjektů zapojených do systému prevence kriminality v Jihomoravském kraji

Specifický cíl 1	Koordinovaný systém prevence kriminality, který bude založen na spolupráci s obcemi a metodickém vedení pracovníků na obcích s rozšířenou působností odpovídajících za oblast prevence kriminality
-------------------------	---

Aktivita	Metodické vedení pracovníků na obcích s rozšířenou působností odpovídajících za oblast prevence kriminality
Gestor	Metodik pro prevenci kriminality
Výstupy	Metodické porady s pracovníky obcí, metodická pomoc prostřednictvím telefonu, e-mailu a osobních konzultací, počet předaných metodických materiálů
Termín	3 x ročně metodické porady s pracovníky obcí
Výsledky	Jednotný systém realizace prevence kriminality v Jihomoravském kraji

Specifický cíl 2	Koordinovaný systém primární prevence v Jihomoravském kraji
-------------------------	--

Aktivita	Vybudování krajského metodického centra primární prevence - pilotní projekt
Gestor	Pedagogicko-psychologická poradna, Brno, Zachova 1, 602 00 Brno
Výstupy	Vznik krajského koordinačního centra primární prevence
Termín	Rok 2009
Výsledky	Koordinace primární prevence z jednoho centra

Specifický cíl 3	Zlepšení vzájemné spolupráce a komunikace mezi subjekty v kraji, které jsou nebo by měly být zapojeny do realizace aktivit v oblasti prevence kriminality
-------------------------	--

Aktivita	Pravidelná pracovní setkání zástupců institucí a subjektů v kraji realizujících aktivity v oblasti prevence kriminality
Gestor	Subjekty zapojené do realizace aktivit v oblasti prevence kriminality - kraj, obce, Policie ČR, městské policie, krajská hygienická stanice, zdravotní ústav, školy a školská zařízení a další
Výstupy	Počet setkání, počet účastníků
Termín	Průběžně
Výsledky	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zlepšení vzájemné komunikace a informovanosti; ▪ Modifikace stávajících programů prevence kriminality podle identifikovaných potřeb; ▪ Rozšíření stávajících programů prevence kriminality i pro jiné cílové skupiny.

Specifický cíl 4	Zajištění součinnosti všech složek vstupujících do problematiky prodeje a užívání tabákových výrobků a nalévání alkoholu dětem a nezletilým
-------------------------	--

Aktivita	Informovanost odborné i laické veřejnosti o současném stavu a platné legislativě v oblasti prodeje a užívání tabákových výrobků, nalévání alkoholu dětem a nezletilým (poradenství, distribuce metodických materiálů, existence daných programů, medializace, kampaně atd.)
Gestor	Metodik prevence kriminality, protidrogový koordinátor Jihomoravského kraje, školský koordinátor prevence, krajská hygienická stanice, Policie ČR
Výstupy	Počet realizovaných osvětových akcí, počet poradenství a předaných informací a materiálů
Termín	Trvale
Výsledky	Zvýšení povědomí odborné i laické veřejnosti o současném stavu a platné legislativě v oblasti prodeje a užívání tabákových výrobků a nalévání alkoholu dětem a nezletilým, četnost výskytu porušení legislativy ve výše uvedených oblastech

III.1.4 Zvyšování odborné úrovně poskytovatelů služeb v oblasti prevence kriminality

Specifický cíl 1	Zajištění odborného růstu pracovníků na obcích s rozšířenou působností, okresních metodiků prevence, pedagogů, odborníků v sociální sféře (orgány sociálně právní ochrany, terénní pracovníci....)
-------------------------	---

Aktivita	Zajištění profesního vzdělávání kontaktních osob pro oblast prevence kriminality na obcích s rozšířenou působností, okresních metodiků prevence, pedagogů, odborníků v sociální sféře
----------	---

Gestor	Metodik prevence kriminality, školský koordinátor prevence, protidrogový koordinátor Jihomoravského kraje, koordinátor pro národnostní menšiny, metodik sociální prevence, agentura zaměřená na podporu profesního vzdělávání
Výstupy	Počet uskutečněných vzdělávacích akcí, materiály pro vzdělávání
Termín	Průběžně
Výsledky	Zvýšení odborného růstu pracovníků na obcích s rozšířenou působností, okresních metodiků prevence, pedagogů, odborníků v sociální sféře

IV. Způsob vyhodnocení

Udržitelnost a rozvoj nastaveného systému prevence kriminality v Jihomoravském kraji vyžaduje efektivní hospodaření s finančními prostředky vynaloženými v oblasti prevence kriminality. Jihomoravský kraj má nastavené vyhodnocovací a kontrolní mechanismy, které vyplývají ze směrnice k zajištění kontrolní činnosti Krajského úřadu Jihomoravského kraje „Kontrolní systém“, evidenční číslo 20/INA - KrÚ a ze směrnice týkající se obecných pravidel pro poskytování finanční podpory, evidenční číslo 24/INA -VOK.

Čerpání finančních prostředků musí být v souladu s obsahem Výzvy k podání žádostí o poskytnutí dotace z programu Dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje pro oblast prevence kriminality a Smlouvou o poskytnutí dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje.

Každý preventivní projekt v oblasti prevence kriminality musí obsahovat:

- Objekt preventivního působení - na koho nebo na co bude působeno;
- Subjekt preventivního působení - kdo bude preventivní program uskutečňovat, s kým bude spolupracovat a kdo bude za jeho realizaci odpovědný;
- Jaký hlavní a vedlejší cíl projekt sleduje;
- Jak je zajištěno finanční krytí projektu - podíl kraje, obce, státu, sponzorů apod;
- Jak je projekt rozvržen z hlediska časového, jak a čím jsou určeny kontrolovatelné fáze projektu;
- Jaký způsob vyhodnocení projektu bude aplikován a jak bude prakticky proveden.

K projektům, předkládanými obcemi a nestátními neziskovými organizacemi, se vyjadřuje Pracovní skupina prevence kriminality Jihomoravského kraje. Pracovní skupina navrhuje rozdělení finančních prostředků vynakládaných ze státní účelové dotace a z rozpočtu Jihomoravského kraje na projekty v oblasti prevence kriminality.

Preventivní projekty jsou posuzovány podle následujících kritérií:

- Naléhavost řešení problému - například vysoký podíl některé sociální skupiny na spáchané trestné činnosti, řešení situace sociálně handicapovaných komunit apod.;
- Součinnost - zapojení státní správy, samosprávy, policie, škol a dalších subjektů;
- Výše finanční participace na projektu;
- Personální zabezpečení projektu;
- Nastavení hodnocení projektu.

Na základě zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), v platném znění, o schválení dotace rozhodují orgány Jihomoravského kraje. Radě Jihomoravského kraje bude každoročně předkládána závěrečná zpráva o dotačním titulu.

Závěrečná zpráva o dotačním titulu bude obsahovat:

- Název dotačního titulu;
- Zdůvodnění nastavených priorit dotačního řízení, vazba na Program rozvoje Jihomoravského kraje a Strategii prevence kriminality Jihomoravského kraje;
- Výše finančních prostředků určená na oblast prevenci kriminality;
- Číslo usnesení Rady Jihomoravského kraje, kterým se schvaluje Výzva k podání žádostí o poskytnutí dotace z programu Dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje pro oblast prevence kriminality;
- Stručný popis procesu příjmu žádostí;
- Výsledky hodnotícího procesu;
- Čísla usnesení Rady a Zastupitelstva Jihomoravského kraje, kterými bylo schváleno poskytnutí účelové dotace;
- Počty uzavřených smluv a výše finančních prostředků zaslaných úspěšným žadatelům;
- Informace o vyúčtování;
- Splnění cílů dotačního titulu;
- Údaje o administrátorovi dotačního titulu.

V. Aktéři a jejich role

V.1 Policie ČR

Policie ČR je pro Jihomoravský kraj hlavním partnerem při zpracování analýz trestné činnosti, při formulování návrhů na řešení identifikovatelných problémů a rizik na území kraje, při tvorbě koncepce prevence kriminality a při stanovování priorit v rámci dotačních řízení v oblasti prevence kriminality. Zástupci Policie ČR jsou stabilními členy Pracovní skupiny prevence kriminality Jihomoravského kraje.

Základním principem spolupráce mezi Jihomoravským krajem a Policií ČR je respektování vzájemného partnerského vztahu, který vede k identifikování klíčových problémů a rizik kraje, a zároveň umožňuje, na základě využití odborného potenciálu obou partnerů, společná řešení problémů.

V.2 Pracovní skupina prevence kriminality Jihomoravského kraje

Hlavními cíli v činnosti Pracovní skupiny prevence kriminality Jihomoravského kraje, zřízené v roce 2007, jsou zejména odpovědnost za vytváření a realizaci preventivních aktivit v oblasti prevence kriminality na místní úrovni, podpora a rozvoj konkrétních projektů na místní úrovni v oblasti situační a sociální prevence a také v oblasti informování veřejnosti o možnostech ochrany před trestnými činy.

Členy uvedené pracovní skupiny jsou:

- Člen Rady Jihomoravského kraje, v jehož gesci je oblast prevence kriminality;

- Metodik prevence kriminality;
- Vedoucí oddělení krizového řízení a obrany;
- Protidrogový koordinátor Jihomoravského kraje;
- Metodik prevence sociálně patologických jevů;
- Koordinátor pro národnostní menšiny;
- Analytik Správy Jihomoravského kraje Policie ČR;
- Koordinátor preventivních činností Správy Jihomoravského kraje Policie ČR.

V.3 Metodik prevence kriminality

Pracovní místo metodika prevence kriminality je vytvořeno na odboru školství, oddělení prevence a volnočasových aktivit. Pracovníky tohoto oddělení jsou mimo jiné také metodik prevence sociálně patologických jevů, krajský protidrogový koordinátor a koordinátor pro národnostní menšiny. Vytvoření jednotlivých pracovních pozic, zabývajících se prevencí na jednom oddělení, usnadňuje vzájemnou spolupráci v oblasti prevence.

Metodická, poradenská a konzultační činnost v oboru samosprávy prováděná krajem v oblasti prevence kriminality metodikem prevence kriminality:

- Poskytuje metodickou, poradenskou a konzultační činnost pro pracovníky obcí, ředitele škol a okresní metodiky prevence v oblasti prevence kriminality;
- Zodpovídá za zpracování koncepce prevence kriminality Jihomoravského kraje;
- Vyhodnocuje koncepce prevence kriminality jednotlivých obcí a měst na území Jihomoravského kraje v návaznosti na krajskou koncepci prevence kriminality;
- Vykonává činnosti a aktivity na podporu prevence kriminality na území Jihomoravského kraje;
- Analyzuje situaci v oblasti kriminality na území Jihomoravského kraje a vyhodnocuje ji;
- Zodpovídá za přípravu, vyhlášení a vyhodnocování projektů v oblasti prevence kriminality;
- Spolupracuje s Policií ČR při řešení konkrétních problémů kriminality na území kraje;
- Podporuje spolupráci škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality u dětí a mládeže;
- Poskytuje poradenskou činnost pracovníkům obcí, škol a školských zařízení při řešení problému kriminality u dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané;
- Vyhodnocuje preventivní programy ve školách a školských zařízeních;
- Organizuje činnost pracovních skupin, zřízených pro oblast prevence kriminality;
- Vyhledává subjekty, které se na prevenci kriminality podílejí, a spolupracuje s nimi.

V.4 Obce

Obce jsou klíčovým partnerem kraje při zavádění a realizaci preventivních opatření na místní úrovni, při kterých obce zohledňují především místní podmínky a potřeby regionu. V rámci výkonu státní správy je krajem vůči obcím s rozšířenou působností poskytována metodická činnost také v oblasti prevence kriminality. Metodická pomoc je poskytována prostřednictvím pravidelných porad s pracovníky obecních úřadů obcí s rozšířenou působností odpovědnými za oblast prevence kriminality a také formou osobních nebo telefonických konzultací podle aktuálních potřeb pracovníků obcí.

Jedním z hlavních úkolů obcí v oblasti prevence kriminality je zmapování aktivit všech institucí působících v daném regionu v oblasti sociální a situační prevence, tzn. orgánů státní správy, samosprávy, nestátních neziskových organizací a dalších. Obce si k zabezpečení veřejného pořádku od roku 1992 zřizují v samostatné působnosti obecní policie. V Jihomoravském kraji tuto možnost využilo z celkového počtu 21 obcí s rozšířenou působností 19 obcí. Obecní policie se tak staly významným faktorem ovlivňujícím pořádek a bezpečnost na mnoha místech kraje a v některých městech Jihomoravského kraje jsou i hlavními realizátory preventivních opatření.

V.5 Nestátní neziskové organizace

Významným partnerem Jihomoravského kraje v oblasti prevence kriminality jsou také nestátní neziskové organizace. V Jihomoravském kraji je registrováno více než pět tisíc subjektů, které řadíme pod tento pojem. Nestátní neziskové organizace mají výrazný podíl především na poskytování služeb v oblasti sociální prevence.

Od roku 2008 mohou být příjemci dotace z rozpočtu Jihomoravského v oblasti prevence kriminality nejen obce se sídlem na území Jihomoravského kraje, ale také občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti, církevní, náboženské společnosti nebo církevní právnické osoby nebo právnické osoby, které mají sídlo nebo působí na území Jihomoravského kraje a jejichž činnost je zaměřena na oblast prevence kriminality. V letošním roce kraj v rámci programu Dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje pro oblast prevence kriminality finančně podpořil 16 nestátních neziskových organizací celkovou částkou 1 343 000,- Kč.

V.6 Komerční sektor

Jedná se především o bezpečnostní agentury, pojišťovny, výrobce, prodejce a distributory zabezpečovací techniky, banky a další. Tyto subjekty disponují kapitálem jak z hlediska odborného lidského potenciálu, tak z hlediska finančního.

SWOT analýza faktorů ovlivňujících oblast prevence kriminality na území Jihomoravského kraje ukázala mimo jiné nedostatečné využívání všech finančních zdrojů, které jsou pro prevenci v dosahu. Jedná se především o větší podíl výše uvedených subjektů na financování přípravy a realizace preventivních programů kraje a obcí. V následujícím období platnosti strategie je zapotřebí zaměřit se i na tuto možnost sponzoringu.

V.7 Veřejnost

Veřejnost je partnerem v oblasti prevence kriminality jak pro veřejnou správu, tak pro Policii ČR. Veřejnost poskytuje zpětnou vazbu týkající se úspěšnosti zaváděných preventivních opatření a také informace o tom, nakolik se zvýšil pocit bezpečí a snížily obavy z kriminality. Na základě sociologických výzkumů veřejného mínění k problematice prevence kriminality má především veřejná správa a Policie ČR možnost získat názory občanů na vztah k Policii ČR, na příčiny kriminality, poznatky o viktimizaci respondentů, názory na otázku, které programy prevence v daném regionu podporovat apod. V Jihomoravském kraji realizovalo sociologické

výzkumy, šetření nebo ankety týkající se oblasti prevence kriminality 16 obcí s rozšířenou působností. V některých městech probíhají tato šetření opakovaně.

VI. Dlouhodobá udržitelnost tématu prevence kriminality na úrovni kraje

Efektivních opatření v oblasti prevence kriminality je možné dosáhnout pouze dlouhodobým a koordinovaným úsilím a spoluprací orgánů státní správy, orgánů Jihomoravského kraje, obcí, nestátních subjektů, právnických a podnikajících fyzických osob a občanů kraje. Předpokladem pro účinné provádění prevence kriminality je tedy především vzájemná spolupráce všech subjektů, které v této oblasti působí nebo mohou působit, a zejména pochopení významu prevence krajem a obcemi.

Rozsah prováděné prevence je samozřejmě také závislý na objemu finančních prostředků vynakládaných na tuto oblast. Jihomoravský kraj nadále počítá s finanční a metodickou podporou preventivních aktivit měst a obcí na svém území a také s podporou činnosti Pracovní skupiny prevence kriminality Jihomoravského kraje a metodika prevence kriminality. Naplňování cílů dotačního programu v oblasti prevence kriminality má vazbu především na Program rozvoje Jihomoravského kraje, okruh priorit C: Lidské zdroje a trh práce, opatření C.3: Podpora a rozvoj sítě zdravotnických a sociálních zařízení a zkvalitňování zdravotnických a sociálních služeb a opatření C.4: Podpora aktivit a infrastruktury v oblasti kultury, sportu a volného času, péče o přírodní a kulturní dědictví kraje.

Kriminalitě je vždy lépe předcházet než nadměrně užívat represivních opatření, přičemž systém trestů a systém prevence kriminality by měl být v rovnováze.

VII. Dodatky

VII.1 Použité zdroje

Český statistický úřad
Městská policie Brno, Odbor prevence
Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
Ministerstvo spravedlnosti ČR
Ministerstvo školství ČR
Ministerstvo vnitra ČR
Policie ČR Správy Jihomoravského kraje
Program prevence kriminality v Jihomoravském kraji - Partnerství 2007
Roční zpráva o činnosti a hospodaření Probační a mediační služby České republiky za rok 2006
Situační analýza neziskového sektoru Jihomoravského kraje
Strategie prevence kriminality ČR na léta 2008 až 2011
Strategie protidrogové politiky Jihomoravského kraje na období 2005 - 2009
Strategie rozvoje Jihomoravského kraje 2006 - 2016
Úřad práce v Jihomoravském kraji
Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Jihomoravském kraji za školní rok 2006/2007
Výroční zpráva Vězeňské služby České republiky za rok 2007
Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů

VII.2 Seznam zkratk

BK - Blansko
BM - Brno-město
BO - Brno-okres
BV - Břeclav
ČČK - Český červený kříž
ČNR - Česká národní rada
ČR - Česká republika
DDM - dům dětí a mládeže
DROM - romské středisko
EU - Evropská unie
HDP - hrubý domácí produkt
HO - Hodonín
CHKO - chráněná krajinná oblast
INA - KRÚ - interní normativní akt Krajského úřadu Jihomoravského kraje
INA - VOK - interní normativní akt volených orgánů kraje
JČ - Jihočeský kraj
JM - Jihomoravský kraj
KH - Královohradecký kraj
KHS - krajská hygienická stanice
KRÚ JMK - Krajský úřad Jihomoravského kraje
KV - Karlovarský kraj
LB - Liberecký kraj
MHD - městská hromadná doprava

MHS - městská hygienická stanice
MKDS - městský kamerový dohlížecí systém
MMB - Magistrát města Brna
MŘ - městské ředitelství
MS - Moravskoslezský kraj
MŠ - mateřská škola
MŠMT - Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MU - Masarykova univerzita
MV - Ministerstvo vnitra
NNO - nestátní neziskové organizace
OL - Olomoucký kraj
OOP - obvodní oddělení Policie ČR
ORR - obec s rozšířenou působností
OŘ - okresní ředitelství
OŠ - odbor školství
OSPOD - orgány sociálně právní ochrany dětí
PA - Pardubický kraj
PČR - Policie ČR
PF - pedagogická fakulta
PHA - Praha
PL - Plzeňský kraj
PMS - probační a mediační služba
POU - pověřený obecní úřad
PPP - pedagogicko-psychologická poradna
SLDB - sčítání lidu, domů a bytů
STČ - Středočeský kraj
SVP - středisko výchovné péče
SWOT - strukturovaná metoda rychlého zhodnocení situace
ŠD - školní družina
TČ - trestná činnost
ÚP - úřad práce
ÚST - Ústecký kraj
VÚSC - vyšší územní samosprávný celek
VY - kraj Vysočina
VY - Vyškov
ZL - Zlínský kraj
ZN - Znojmo
ZŠ - základní škola
ZÚ - zdravotní ústav

VII.3 Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Sestavení pořadí zatíženosti v krajích v roce 2007 a porovnání s rokem 2006
Tabulka č. 2: Vývoj kriminality ČR a kraje (VÚSC) v letech 2003-2007 - celková kriminalita
Tabulka č. 3: Porovnání ČR a Jihomoravského kraje
Tabulka č. 4: Porovnání ČR a Jihomoravského kraje - majetková trestná činnost
Tabulka č. 5: Porovnání ČR a Jihomoravského kraje - majetková trestná činnost - krádeže prosté

- Tabulka č. 6: Porovnání ČR a Jihomoravského kraje - majetková trestná činnost - krádeže vloupáním
- Tabulka č. 7: Porovnání ČR a Jihomoravského kraje - násilná trestná činnost
- Tabulka č. 8: Pachatelé (včetně podílu nezletilých, mladistvých a recidivistů)
- Tabulka č. 9: Rozložení kriminality podle věku obětí v okresech Jihomoravského kraje
- Tabulka č. 10: Pořadí OŘ v zatíženosti dle indexu nápadu TČ v Jihomoravském kraji
- Tabulka č. 11: Úvěrové podvody v roce 2007
- Tabulka č. 12: Pachatelé - OŘ Policie ČR v Jihomoravském kraji
- Tabulka č. 13: OOP Blansko, Boskovice, Černá Hora, Letovice - celková trestná činnost, násilná a mravnostní trestná činnost, krádeže vloupáním a krádeže prosté
- Tabulka č. 14: MŘ Brno - celková trestná činnost, násilná a mravnostní trestná činnost, krádeže vloupáním a krádeže prosté
- Tabulka č. 15: OOP Šlapanice, Ivančice, Kuřim, Rosice, Tišnov, Židlochovice, Rajhrad - celková trestná činnost, násilná a mravnostní trestná činnost, krádeže vloupáním a krádeže prosté
- Tabulka č. 16: OOP Břeclav, Hustopeče, Mikulov, Pohořelice, Velké Pavlovice - celková trestná činnost, násilná a mravnostní trestná činnost, krádeže vloupáním a krádeže prosté
- Tabulka č. 17: OOP Bzenec, Dubňany, Hodonín, Kyjov, Strážnice, Veselí na Moravě - celková trestná činnost, násilná a mravnostní trestná činnost, krádeže vloupáním a krádeže prosté
- Tabulka č. 18: OOP Bučovice, Rousínov, Slavkov, Vyškov - celková trestná činnost, násilná a mravnostní trestná činnost, krádeže vloupáním a krádeže prosté
- Tabulka č. 19: OOP Hrušovany nad Jevišovkou, Jevišovice, Moravský Krumlov, Prosiměřice, Vranov nad Dyjí, Znojmo - celková trestná činnost, násilná a mravnostní trestná činnost, krádeže vloupáním a krádeže prosté
- Tabulka č. 20: Pohyb obyvatelstva v Jihomoravském kraji a jeho okresech v 1. až 3. čtvrtletí 2007 - absolutní údaje
- Tabulka č. 21: Pohyb obyvatelstva v Jihomoravském kraji a jeho okresech v 1. až 3. čtvrtletí 2007 - relativní údaje na 1 000 obyvatel
- Tabulka č. 22: Nezaměstnanost - mezikrajové srovnání k 31. prosinci 2006
- Tabulka č. 23: Míra nezaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. prosinci 2007
- Tabulka č. 24: Uchazeči o zaměstnání v Jihomoravském kraji k 31. prosinci 2007
- Tabulka č. 25: Počty absolventů středních škol a konzervatoří Jihomoravského kraje podle okresů a stupně dosaženého vzdělání ve školním roce 2006/2007
- Tabulka č. 26: Absolventi škol registrovaní na úřadech práce Jihomoravského kraje podle kategorií vzdělání k 30. září 2007
- Tabulka č. 27: Území - k 31. prosinci 2006
- Tabulka č. 28: Obyvatelstvo - k 31. prosinci 2006
- Tabulka č. 29: Trh práce - k 31. prosinci 2006
- Tabulka č. 30: Struktura uchazečů o zaměstnání podle vzdělání - k 31. prosinci 2006
- Tabulka č. 31 : Počet kurátorů pro mládež a sociálních kurátorů v Jihomoravském kraji
- Tabulka č. 32: Přehled působnosti okresních metodiků prevence v Jihomoravském kraji
- Tabulka č. 33: Počty zájmových útvarů a účastníků dle okresů ve školním roce 2006/2007
- Tabulka č. 34: Počty žáků ve školní družině a klubu
- Tabulka č. 35: Městské policie zřízené při obcích s rozšířenou působností
- Tabulka č. 36: Mobilní poradenské centrum - počet výjezdů a návštěvníků za rok 2007
- Tabulka č. 37: Senior akademie - 2. ročník 2007/2008
- Tabulka č. 38: Komise a pracovní skupiny prevence kriminality při obcích s rozšířenou působností:

- Tabulka č. 39: Sociologické výzkumy, šetření a ankety týkající oblasti prevence kriminality provedené na základě zakázek obcí s rozšířenou působností
- Tabulka č. 40: Názory na vztah občanů k Policii ČR
- Tabulka č. 41: Názory na příčiny kriminality - výběr
- Tabulka č. 42: Názory respondentů na otázku, které programy prevence se mají podporovat (v %)
- Tabulka č. 43: Poznatky o viktimizaci respondentů v průběhu jednoho roku
- Tabulka č. 44: Poznatky o předpokladu respondentů, zda se stanou oběťmi trestného činu v průběhu budoucích 12 měsíců
- Tabulka č. 45: Názor na stav a vývoj kriminality
- Tabulka č. 46: Hypotetický zájem občanů zapojit se do organizování preventivních aktivit
- Tabulka č. 47: Schválené dotace v rámci Programu prevence kriminality v letech 1996 - 2007
- Tabulka č. 48: Schválené dotace v rámci Programu prevence kriminality na rok 2008
- Tabulka č. 49: Schválené dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje v oblasti prevence kriminality v letech 2005 až 2008
- Tabulka č. 50: Schválené dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje v oblasti prevence kriminality v letech 2005 až 2008 podle typu projektů

VII.4 Seznam grafů

- Graf č. 1: Kriminalita na osobách (OŘ)
- Graf č. 2: Srovnání TČ na OŘ Policie ČR v Jihomoravském kraji za rok 2007 (absolutní čísla)
- Graf č. 3: Srovnání TČ na OŘ Policie ČR v Jihomoravském kraji za rok 2007 (index)
- Graf č. 4: Uchazeči o zaměstnání a volná pracovní místa v Jihomoravském kraji podle měsíců

VII.5 Seznam příloh

- Příloha č.1: Slovník použitých odborných termínů
- Příloha č. 2: Členění jednotlivých typů projektů prevence kriminality

Příloha č. 1: Slovník použitých odborných termínů

Certifikace

Certifikace odborné způsobilosti služby je posouzení a formální uznání, že daná služba odpovídá stanoveným kritériím kvality, odbornosti a komplexnosti. Jde tedy o proces posouzení služby podle kritérií stanovených Certifikačními standardy, jehož výsledkem je udělení či neudělení certifikátu o jejich naplnění. Splnění kritérií kvality a komplexnosti služby bude jednou z podstatných okolností při posuzování žádosti o dotaci na službu.

Časná intervence

Intervence poskytovaná osobám s počínajícími emočními problémy nebo problémy v chování. Probíhá nejčastěji ve školním prostředí, kde jejím podnětem je např. zhoršování školního prospěchu či kázeňské problémy. Jejím nositelem musí být informovaný pedagog s dostatečnými osobními kvalitami. Dalším prostředím pro včasnou intervenci může být např. ordinace praktického lékaře nebo pedagogicko-psychologická poradna. Cílem časně intervence je pojmenovat problém, porozumět mu, poskytnout podporu, motivovat ke změně a v ideálním případě zprostředkovat odbornou péči.

Mediace

Jedná se o mimosoudní zprostředkování řešení sporu mezi obviněným a poškozeným a činnost směřující k urovnání konfliktního stavu souvisejícího s trestním stíháním. Mediace představuje alternativní metodu řešení konfliktů, při níž osoba, která zaujímá vyvážené postavení ke všem stranám sporu (mediátor), pomáhá nalézt přijatelné řešení dané situace s cílem urovnat vzájemné vztahy stran s přihlédnutím k oprávněným zájmům obviněného, oběti a společnosti. Užití mediace v trestní justici vychází z předpokladu, že na trestní čin pohlédneme jako na projev určitého konfliktu, který vznikl mezi jeho obětí (resp. poškozeným) a pachatelem (resp. obviněným) nebo jako na čin, který takový konflikt vyvolal. Mediace vytváří podmínky pro co možná nejefektivnější projednání věci a věcně správné a spravedlivé rozhodnutí.

Peer programy

Metoda primární prevence založená na využívání osob stejného věku ke vzdělávání či jinému ovlivnění cílové skupiny. Např. výběr člena vrstevnické skupiny ve škole, který je vyškolen, aby předával protidrogové informace svým kamarádům.

Probace

Probací se obecně rozumí organizace a výkon dohledu nad obviněným, jeho pozitivní motivování, individuální pomoc a kontrola povinností a omezení uložených mu soudem nebo státním zástupcem v rámci výkonu alternativního trestu nebo opatření, dále určité formy přímé pomoci a opatřování informací o osobě obviněného případně oběti jeho trestného činu významných pro rozhodnutí soudu nebo státního zástupce.

SWOT analýza

SWOT analýza je strukturovaná metoda rychlého zhodnocení situace, která charakterizuje definovanou oblast a mapuje vnější a vnitřní faktory, které tuto oblast ovlivňují. Zkratka SWOT pochází z angličtiny, kde S (počáteční písmeno slova „Strengths“) popisuje identifikované silné stránky definované oblasti, W (počáteční písmeno termínu „Weaknesses“) popisuje slabé stránky, O (počáteční písmeno výrazu „Opportunities“) definuje, jaké jsou v definované oblasti ve výhledu do budoucna příležitosti, a T (počáteční písmeno pojmu „Threats“) definuje, co do budoucna danou oblast ohrožuje.

Terénní práce - streetwork

Pomáhající aktivity probíhající mimo instituce a zařízení a to: (a) přímo na ulicích, veřejných prostranstvích a veřejně přístupných místech jako jsou nádraží, restaurace a zábavní podniky, (b) v jiných zařízeních a institucích, jako jsou věznice, školy, azylové domy, nevěstince, kluby a domovy mládeže, (c) v bytech příslušníků cílové skupiny. Cílovou skupinou terénní práce jsou rizikovní jednotlivci a skupiny, kteří nejsou efektivně zachycováni existujícími institucemi buď proto, že těmto institucím nedůvěřují a vyhýbají se jim, nebo proto, že v nich nemohou najít takové služby, které potřebují. K těmto cílovým skupinám patří např. bezdomovci, „dětí ulice“, prostitutky a prostituti, migranti, příslušníci etnických menšin, specifickou cílovou skupinu tvoří uživatelé drog.

Viktimizace

Proces, ve kterém se člověk stává obětí trestného činu.

Příloha č. 2: Členění jednotlivých typů projektů prevence kriminality

sociální					situační	informace pro občany
sportovní aktivity	vzdělávací aktivity	zájmové aktivity	krizová a poradenská zařízení	prevence závislostí		
sportovní areály	v rámci školy	umělecké	linky důvěry	peer programy	kamerový systém	ochrana před TČ
sportovní plácky	rekvalifikace	technické	azylové bydlení	osvětová činnost	pulty centraliz. ochrany	servis služeb
školní hřiště	profesní	jednorázové akce	nízkoprahová zařízení	klubová činnost	osvětlení	tiskoviny
sportovní vybavení	sociálně - právní	krátkodobé pobyty	pomoc obětem TČ	nízkoprahová zařízení	spojovací technika	audio
		dlouhodobé pobyty	streetwork		výpočetní technika	audio - video
		klubová činnost	výchovná zařízení		technická zařízení	
			střediska výchovné péče			